

Hz. Muhammed (sav)'in Hayatı

MERIDYEN

www.sonpeygamber.info

www.sonpeygamber.info

MERIDYEN

*Bu çalışma, Sonpeygamber.info projesi kapsamında
Meridyen Destek Derneği'nce hazırlanmıştır.*

© Meridyen Destek Derneği | www.sonpeygamber.info

- Bu çalışmanın yayın hakları Meridyen Destek Derneği'ne aittir.
 - İzinsiz alıntılar yapılamaz.
- Meridyen Destek Derneği'nin paylaşımına sunduğu platformlar dışında yayınlanamaz.
 - Görsel içerikler başka platformlarda paylaşımına sunulamaz.

MERİDYEN

HZ. MUHAMMED (SAV)'İN HAYATI (SİYER)

Lise Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve
Hz. Muhammed (sav)'in Hayatı Dersleri İçin

ISBN: 978-605-85696-4-5

1. Baskı: Eylül 2013
2. Baskı: Mart 2014
3. Baskı: Temmuz 2018

HAZIRLAYANLAR

Genel Yayın Danışmanı

Fatma Ekinci

Editörler

Hilal Feriŕatođlu
Mukaddes Güney
Hatice Sarı Tan

Kitap Tasarım

Yunus Emre Kaya

Yayın Danışmanı

Meral Günel

Baskı: Seçil Ofset

100. Yıl Mahallesi Massit Matbaacılar Sitesi
4. Cadde No:77 Bağcılar, İstanbul
0212 629 06 15
www.secilofset.com

Bu kitapta interaktif kare kod uygulaması kullanılmaktadır. Kare kodların web bağlantılarını kullanabilmeniz için akıllı telefon veya tabletinizde bir QR kod okuyucu uygulamanın yüklü olması gerekmektedir.

içindekiler

Siyer Nedir?.....	7
Neden Siyer öğreniyoruz?.....	7

1. BÖLÜM

Hz. Muhammed (sav)'in Doğduğu Ortam.....	9
---	----------

İslâm Öncesi Mekke.....	10
Fil Vakası.....	11
OKUMA PARÇASI: “Tarih” - Necip Fazıl Kısakürek.....	12
İslâm Öncesi Arap Toplumunun Genel Yapısı.....	13
Coğrafi Özellikler.....	13
Siyasi ve İdari Yapı.....	13
Sosyal Yapı.....	13
Kültürel Ortam.....	13
İslâm Öncesi Arap Toplumunda Dinî Durum.....	15
Haniflik.....	15
Putperestlik.....	15
Yahudilik.....	15
Hıristiyanlık.....	15
OKUMA PARÇASI: “Cahiliye Dönemi” - Prof. Dr. Casim Avcı.....	18

2. BÖLÜM

Hz. Muhammed (sav)'in Doğumu, Çocukluğu, Gençliği.....	21
---	-----------

Hz. Muhammed (sav)'in Soyu.....	23
Hz. Muhammed (sav)'in Doğumu.....	24
Hz. Muhammed (sav)'in Sütanneleri.....	25
Hz. Muhammed (sav) Dedesi Abdülmuttalib'e Emanet.....	25
Hz. Muhammed (sav) Amcası Ebû Talib'e Emanet.....	26
Hz. Muhammed (sav)'in Çalışma Hayatı.....	26
Kâbe Hakemliği.....	27
“Erdemliler Birliği”ne Katılması.....	27
Hz. Muhammed (sav)'in Hz. Hatice (r.anha) ile Evliliği.....	28

3. BÖLÜM

Hz. Muhammed (sav)'e Vahyin Gelişi.....	33
--	-----------

İlk Vahiy.....	35
Ve İlk Emir: “Oku!”.....	36
Vahyin Bir Süre Kesilmesi.....	37
İlk Müslümanlar.....	38
Açıktan Davet Başlıyor.....	38
Hz. Hamza (ra) ve Hz. Ömer (ra)'in Müslüman Oluşu.....	40
Habeşistan'a Hicret.....	41
Haşimoğulları'nı Boykot.....	42
Tâiflileri İslâm'a Davet.....	43
OKUMA PARÇASI: “Hz. Ömer: Şeytanın Korktuğu Adam” - A. Ali Ural... 44	44
İsrâ ve Miraç.....	48
Mescid-i Aksa.....	49
OKUMA PARÇASI: “Miraç Yakıtı” - Sezai Karakoç.....	50
Akabe Biatları.....	52

içindekiler

4. BÖLÜM

Hz. Muhammed (sav)'in Medine'ye Hicreti..... 57

İlk Cuma Namazı..... 62

Yesrib Neden Medine Oldu?..... 63

Medine'de Münafıklar..... 63

Hicret'in Gerçek Anlamı..... 64

OKUMA PARÇASI: "Hicret Mimarisi" - Sezai Karakoç..... 66

5. BÖLÜM

Hz. Muhammed (sav) ve Toplumsal Barış..... 71

Hz. Muhammed (sav)'in Toplumsal Barışa Yönelik Çalışmaları..... 73

Mescid-i Nebevî'nin İnşası..... 73

Muhacir-Ensar Kardeşliği..... 74

Medine Sözleşmesi..... 74

6. BÖLÜM

**Hz. Muhammed (sav)'in İslâm'ı Yayma Çabaları
ve Müşriklerle Mücadeleler..... 77**

İslâm'a Davet Mektupları..... 79

Müşriklerle Mücadeleler..... 80

Bedir..... 80

Uhud..... 80

Hendek..... 80

Hudeybiye Antlaşması..... 81

Hayber'in Fethi..... 82

Savaşmadan Fethedilen Şehir: Mekke..... 82

Heyetler Yılı..... 83

7. BÖLÜM

Veda Hutbesi'nden Evrensel Mesajlar..... 89

OKUMA PARÇASI: "Naat" - İsmet Özel..... 94

OKUMA PARÇASI: "Efendim" - Cahit Zarifoğlu..... 95

8. BÖLÜM

En Yüce Dosta: Hz. Muhammed (sav)'in Vefatı..... 97

Hz. Peygamber'in Cenaze Namazı..... 99

9. BÖLÜM

Hz. Peygamber'in Ümmetine Mirası..... 103

Siyer nedir?

“Siyer” Arapça bir kelime olup yol, davranış, hareket anlamlarına gelmektedir. Siyer kelimesi terim olarak ise Hz. Muhammed (sav)’in hayatını inceleyen bilim dalını ifade eder. İslâm tarihçiliğinin de temelini oluşturan siyer, Hz. Peygamber’in yaşamını bütün yönleriyle ele alıp O’nun hayat hikâyesini, karakterini, davranışlarını, diğer insanlarla ilişki şeklini günümüze ulaştırır.

Hz. Peygamber’in yaşadığı dönemde, O’nun hayatıyla alakalı bilgilerin toplanıp sınıflandırılması başlamıştır. Ancak bunlar geniş kapsamlı olmayan çalışmalardır. Siyer çalışmaları esas olarak O’ndan sonraki dönemlerde hızlanmış ve yoğunlaşmıştır. Sahabe nesli, Hz. Peygamber’i bizzat görüp O’nun yaşantısına ve uygulamalarına şahit olmuştu. Sonradan gelen ve Hz. Muhammed (sav)’i görememiş olan kuşakların O’nu tanıma ve bilme isteği de siyer çalışmalarının artmasında önemli sebeplerden biridir.

Neden siyer öğreniyoruz?

Allah, Kur’ân-ı Kerîm’de en güzel örnek olarak Hz. Muhammed (sav)’i göstermiş ve tüm insanlığı O’na uymaya, O’nun gibi davranmaya davet etmiştir. Ahzab suresinin 21. ayeti Hz. Peygamber’in örnekligi konusunda şöyle der: *“Gerçek şu ki Allah’ı ve ahiret gününü korku ve ümitle bekleyen ve O’nu her daim anan kimseler için Allah’ın elçisi güzel bir örnek teşkil eder.”*

Kur’ân-ı Kerîm’de *“güzel bir örnek”* olduğu vurgulanan Hz. Peygamber’in hayatını öğrenmek; O’nun davranışlarını (sünnet) ve insanlara öğütlerini (hadis) daha iyi anlayıp özümsememizi sağlayacak, bizi *“en güzel şekilde”* yaratan Allah’ın emirlerine uymamıza vesile olarak kötülüklerden alıkoyacaktır.

kıyamet
günü
müminin
mizanında
en ağır
basacak
şey
güzel
ahlâktır.

(Abdürrezzak, Musannef, XI, 146)

1 Hz. Muhammed (sav)'in Doğduğu Ortam

Hz. Muhammed (sav)'in Doğduğu Ortam

Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (sav) Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birleştiği yerde; Arabistan yarımadasının batısındaki Hicaz bölgesinde, Mekke şehrinde dđnyaya geldi.

İslâm Öncesi Mekke

V. yđzyılın ilk yarısında, Hz. Peygamber'in beşinci kuşaktan dedesi Kusay b. Kilâb liderliğindeki Kureyş kabilesi, Mekke yđnetimini ele aldı. Bđylece bđyđk şeref ve saygınlık ifade eden Kâbe hizmetleri de Kureyş'e geçmiş oldu.

Kureyşliler bđtđn yarımada tarafından kutsal bir merkez olarak kabul edilen Kâbe'nin hizmetlerini yđrđtmele ayrı bir itibar kazandılar. Bu itibar sayesinde, emniyet içerisinde kışın Yemen'e ve Habeşistan'a; yazın Suriye ve Anadolu'ya kadar ticarđ seyahatler yapmaya başladılar.

Kusay'dan sonra Mekke idaresi ve Kâbe hizmetleri onun çocukları ve torunları tarafından sđrdđrđldđ.

“řđphesiz insanlar için kurulan ilk mâbed (ibadet evi) Mekke'de âlemlere rahmet ve hidayet kaynağı olarak kurulan Kâbe'dir.”

(Â-i İmran 3/96)

Hz. İbrahim (as) henđz çok kđđk yaşta olan oğlu Hz. İsmail (as)'i ve eşi Hacer'i Mekke'ye getirip Kur'ân'ın ifadesiyle “ekin bitmeyen bir vadiye” bıraktıktan sonra Filistin'e dđnmek zorunda kalmıştı. Filistin'de yaşayan Hz. İbrahim Mekke'ye Hacer ile İsmail'i ziyarette geldiği sırada Allah'ın emri üzerine, oğlu İsmail ile birlikte Kâbe'yi inşa etti. Cebrail (as), kendisine hac ibadetinin nasıl yapılacağını oğretti. Bunun üzerine Hz. İbrahim, insanları hacca davet etti ve oğlu ile birlikte hac vazifesini yerine getirdikten sonra İsmail'i burada bırakarak Filistin'e dđndđ.

Mekke - Fotoğraf: Orhan Durgut

Fil Vakası

İslâm öncesinde Mekke, Hicaz bölgesinin en önemli şehri olarak ticaret yollarının kesişme noktasında yer alıyordu. Kâbe gibi eski bir mâbede ev sahipliği yapan bu topraklar aynı zamanda Arabistan'ın dinî merkezi konumundaydı.

Habeş Krallığı'na bağlı Yemen valisi Ebrehe, Arapların Kâbe'yi ziyaretlerini engelleyerek şehrin dinî merkez olma özelliğini ortadan kaldırmak ve Mekkelilerin ticari faaliyetlerine son vermek amacıyla San'a'da büyük bir kilise yaptırmıştı. Yarımada halkını kendi bölgesine çekmeyi başaramayan Ebrehe bu amacına ulaşmak için Kâbe'yi yıkmaya karar verdi.

Hz. Peygamber'in dedesi Abdülmuttalib; ordusuyla birlikte Mekke yakınlarına gelen Ebrehe'yle görüşüp kendisini uyardıysa da Ebrehe niyetinden vazgeçmedi. Abdülmuttalib'e göre, Kâbe Allah'ın eviydi (Beytullah) ve sahibi onu mutlaka koruyacaktı.

FİL SURESİ

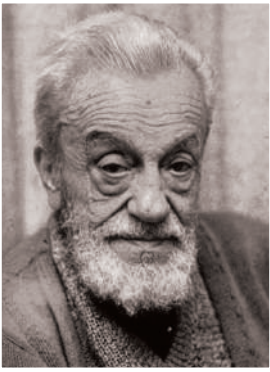
***“Rabbinin, fil sahiplerine ne yaptığını görmedin mi?
Onların tuzaklarını boşa çıkarmadı mı? Üzerlerine
balçıktan pişirilmiş taşlar atan sürü sürü kuşlar
gönderdi. Nihayet onları yenilmiş ekin yaprakları
haline getirdi.”***

Kâbe'yi yıkmaya kararlı olan Ebrehe hücum emri verdiği sırada beklenmedik bir şey oldu. Ordunun önünde bulunan fil, Kâbe'ye doğru hiçbir şekilde hareket etmedi. Ordu da Allah tarafından gönderilen kuş sürülerinin attığı taşlarla helak oldu. Allah, kutsal mâbedin yıkılmasına müsaade etmemiştir. Tarihte bu sıradışı olaya “Fil Vakası”, olayın meydana geldiği yıla da “Fil Yılı” denilmiştir.

Kur'ân-ı Kerîm'in 105. suresi olan Fil suresinde özel olarak bu olaydan bahsedilmiştir.

Tarih

Bindörtüüz Şu kadar sene evveldi;
Mekke'ye Yemen'den bir dűŐman geldi.
Çil yavrularından çokluk ordular,
Kâbe'yi yıkmaya geliyordular.
Önlerinde bir fil vardı, kocaman...
Ot bitmez çöllerde bir sel ki, yaman.
Kureyş, yeryüzünde en soylu oymak,
İbrahim Peygamber neslinden yumak,
Dağlara çekildi hâli görünce.
Ev, Allah'ın Evi, bütün düşünce...
Dediler: Kâbeye sahibi kefil!
Birden birŐey oldu, yere çöktü fil.
Ebabil kuŐları... Gök benek benek...
Olur... Elverir ki, Allah ol desin:
Küçük serçe koca kartalı yesin!
Derya derya ahenk, dalgalarında,
Minicik birer taş, gagalarında,
DűŐmanın üstüne kuŐlar üŐüŐtü.
Her taş bir askerin başına düştü.
Ölen, kaçan, çığlık, nâra, kıyamet!
Keremli Mekke'de, derken selâmet...
Fil tarihi, işte oluş, sene bir!
Bindörtüüz Şu kadar evvel, gene bir!

Necip Fazıl Kısakürek

Esselâm, Büyük Doğu Yayınları

İslâm Öncesi Arap Toplumunun Genel Yapısı

Coğrafi Özellikler

Arap yarımadasında sosyal hayatın şekillenmesinde, bölgenin coğrafi konumunun ve ikliminin önemli etkisi olmuştur. Çölde yaşayan Araplar (**bedeviler**) geçimlerini hayvancılık, avcılık ve ticaret yaparak sağlıyorlardı. Şehir ve kasabalarda yaşayan Araplar ise daha çok tarım (hurma yetiştiriciliği) ve ticarete dayalı bir hayat sürdürüyorlardı. Coğrafi şartlar sebebiyle tarıma elverişli olmayan ancak uluslararası ticaret yollarının kesişme noktasında yer alan Mekke'de ekonomik hayatın temelini ticaret oluşturuyordu.

Siyasi ve İdari Yapı

Bedevilerin yaşadığı bölgelerde kabile reisleri ve ileri gelenlerinin oluşturduğu kabile meclisleri vardı. Yerleşik hayatın yaşandığı Mekke'de ise merkezî bir otorite bulunmuyordu. Mekke'nin sembolü olan ve bölgedeki dinî hayatı şekillendiren Kâbe merkezli bir yönetim kurulmuştu. Yöneticilik işleri daha çok bu mâbede yapılan hizmetlerin organize edilmesi şeklindeydi. Bunlar, Kâbe'nin bakımı ile hac dönemi veya diğer zamanlarda ziyarete gelenlere yönelik hizmetlerdi.

Sosyal Yapı

Arap toplumunda aile, ataerkil gelenek üzerine kuruluydu. Ailenin gücü ve kabilenin itibarı, çok sayıda erkek çocuğa sahip olmakla ölçülüyordu. Dolayısıyla kadınlar arkaplanda kalıyor ve pek çok sosyal haktan mahrum bırakılıyordu. Yeni doğan her kız çocuğu, ailenin değersiz ve yüz kızartıcı bir üyesi olarak kabul ediliyor; kızların diri diri toprağa gömülmelerinde bir sakınca görülüyordu.

İslâm öncesi Arap toplumu "kabile" sistemi üzerine kurulmuştu. Kuralları ve toplumsal değerleri

belirleyen şey, kabile örfüydü. Kabile düzeninin dışına çıkmak veya bu kuralları çiğnemek, çöldeki tek güvenlik aracı olan kabile korumasının da dışında kalmak demektir.

"Onlardan biri, kız çocuğu ile müjdelendiği zaman, öfkelenerek yüzü simsiyah kesilir. Kendisine verilen kötü müjde(!) yüzünden halktan gizlenir... Şimdi onu yanında mı tutsun, yoksa toprağa mı gömsün? Yazıklar olsun! İzledikleri yol ne kadar kötüdür!"

(Nahl 16/58-59)

Kültürel Ortam

İslâm öncesi Arap toplumu şiir ve güzel söz söyleme sanatında ustalaşmıştı. Büyük saygı uyandıran şairler; toplumun sözcüsü, rehberi, bilgini, hatibi ve tarihçisi sayılırlardı.

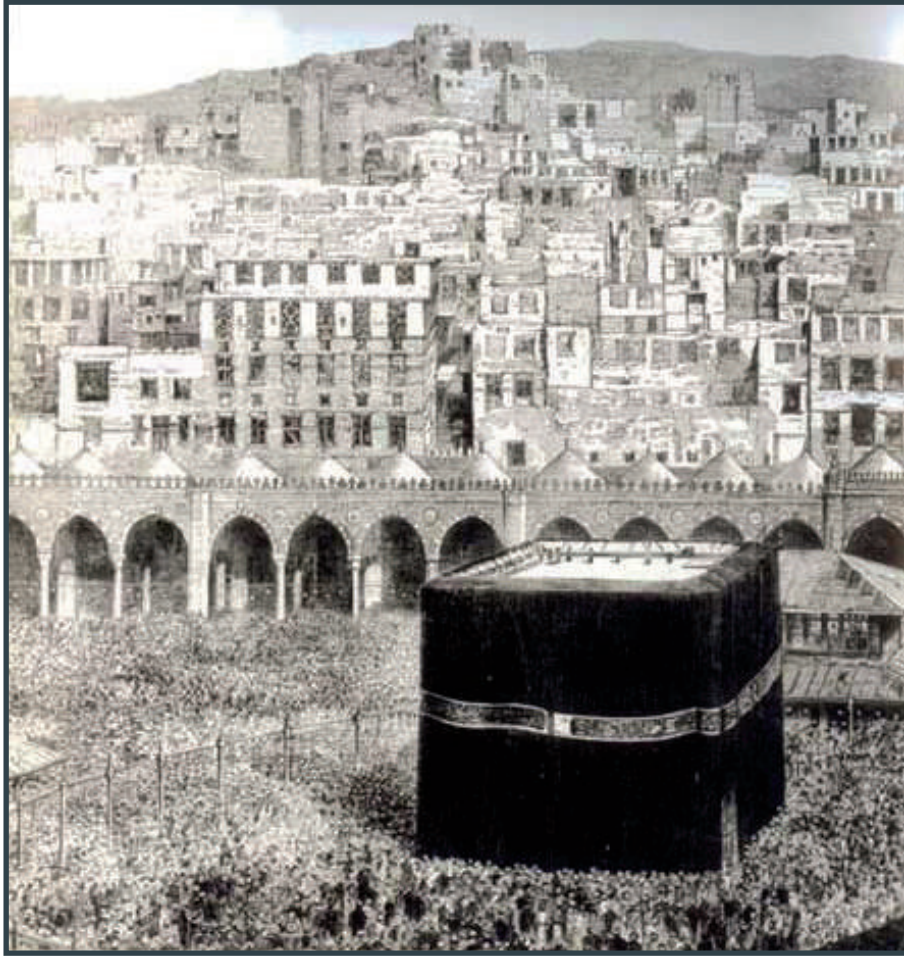
Yılın belirli aylarında Arabistan'ın her tarafından ziyaret için Kâbe'ye gelinir, şehrin ticari faaliyetleri canlanır, panayırlar kurulu, şiir ve hitabet yarışmaları yapılırdı. Yarışma sonucunda birinci gelen eserler, altın suyu ile yazılıp Kâbe duvarına asılarak ödüllendirilirdi.

Arabistan'da okuma yazma oranı çok düşüktü. Göçebe Araplar arasında okur-yazar bulmak hiç mümkün değilken yerleşiklerden okuma-yazma öğrenenler, yalnızca buna ihtiyaç duyanlardı. Ancak Arapların bilgi ve tecrübelerini aktardıkları belli alanlarda güçlü bir sözlü kültür birikimleri vardı.

**İslâm Öncesi
Arap Toplumuna
Neden
Cahiliye Toplumu
Diyoruz?**

İslâmiyet'ten önce Arap toplumunda şiir ve hitabet gibi sözlü kültür ve edebiyat çok gelişmiş olmasına rağmen bu dönem "Cahiliye Dönemi" olarak adlandırılır. Çünkü cahillik ve cehalet sadece bilgisizlik anlamına gelmez. Cahillik; bildiği halde doğruyu yapmamak, bile bile yanlış tercih etmek, körü körüne bağlanmak (taassup), medeniyetten ve insanlıktan uzak olmak demektir.

Cahiliye Dönemi isimlendirmesi; güçlü olanın haklı sayıldığı, zayıfların aşağılandığı, kadınların ve kız çocuklarının haksızlığa uğradığı bir toplum için yapılmaktadır. Peygamber Efendimiz de İslâmiyet'ten önceki yanlışları zaman zaman tekrarlayan Müslümanları "Sende hâlâ Cahiliye alametleri (izleri) var." diyerek uyarırdı.

İslâm Öncesi Arap Yarımadası'nda Dinî Durum

Haniflik

Cahiliye döneminde yaşadığı halde, Allah'ın birliği-ne inanan, O'na şirk koşmayan ve putperestliği reddeden, Hz. İbrahim'in dinine inanan kimseler vardı. Bunlara "Hanif" denilirdi.

Sayıları pek fazla olmayan Hanifler sade bir hayat sürdürür, bilgi ve kültür bakımından seçkin bir grup olarak saygı ve takdir görürlerdi.

İslâm'ın ortaya çıkmasından hemen önce Hanifler, tevhid (tek Allah inancı) inancının bütün yarımada yayılmasında ve İslâm'ın ortaya çıkmasında hazırlayıcı bir rol oynamışlardır. Kur'an'da kendilerinden övgüyle söz edilmektedir.

"Kendisine ortak koşmaksızın Allah'ın hanif-leri olun. Kim Allah'a ortak koşarsa, sanki o gökten düşüp parçalanmış da kendisini kuşlar kapışıyor yahut rüzgar onu uzak bir yere sürüklüyor gibidir."

(Hac 22/31)

Putperestlik

Mekke ve çevresinde yaşayan Hz. İsmail (as) ve nesli, tek Allah inancına (tevhid) sahipti. Kâbe, tevhid inancının simgesi olarak inşa edilmişti. **Peki Kâbe, içinde 360 put bulunan bir tapınak haline ne zaman ve nasıl geldi?**

Arap yarımadasında putperestlik; Mekke ve Kâbe, Huzaa kabilesinin hakimiyeti altındayken Miladi III. asırda ortaya çıkmıştı. Kabilenin liderlerinden Amr bin Luhay'ın Şam'dan getirdiği Hübel adlı putu Kâbe'nin avlusuna dikmesiyle başlayan puta

tapma âdeti zaman içinde yaygınlaşmış ve yarımada halkının hakim inancı haline gelmişti.

Müşrik Araplar putlara da Allah'a da tapıyorlardı. Onlar, Allah'ın **"her şeyin yaratıcısı"**, **"yeryüzünün Rabbi"**, **"göklerin ve yerin sahibi"** olduğunu biliyor, yeminlerini Allah adına yapıyorlar ancak putlara kurban kesiyorlardı. Doğrudan Allah'a ulaşamayacaklarını düşündükleri için putları aracı olarak görüyorlardı. Fakat daha sonra "aracı"lar ön plana çıktı ve tek olan Allah unutuldu.

"Samimi inancın yalnız Allah'a yönelmesi gerekmez mi? O'ndan başkasını dost ve koruyucu edinenler 'Biz putlara sırf bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz' derler."

(Zümer 39/31)

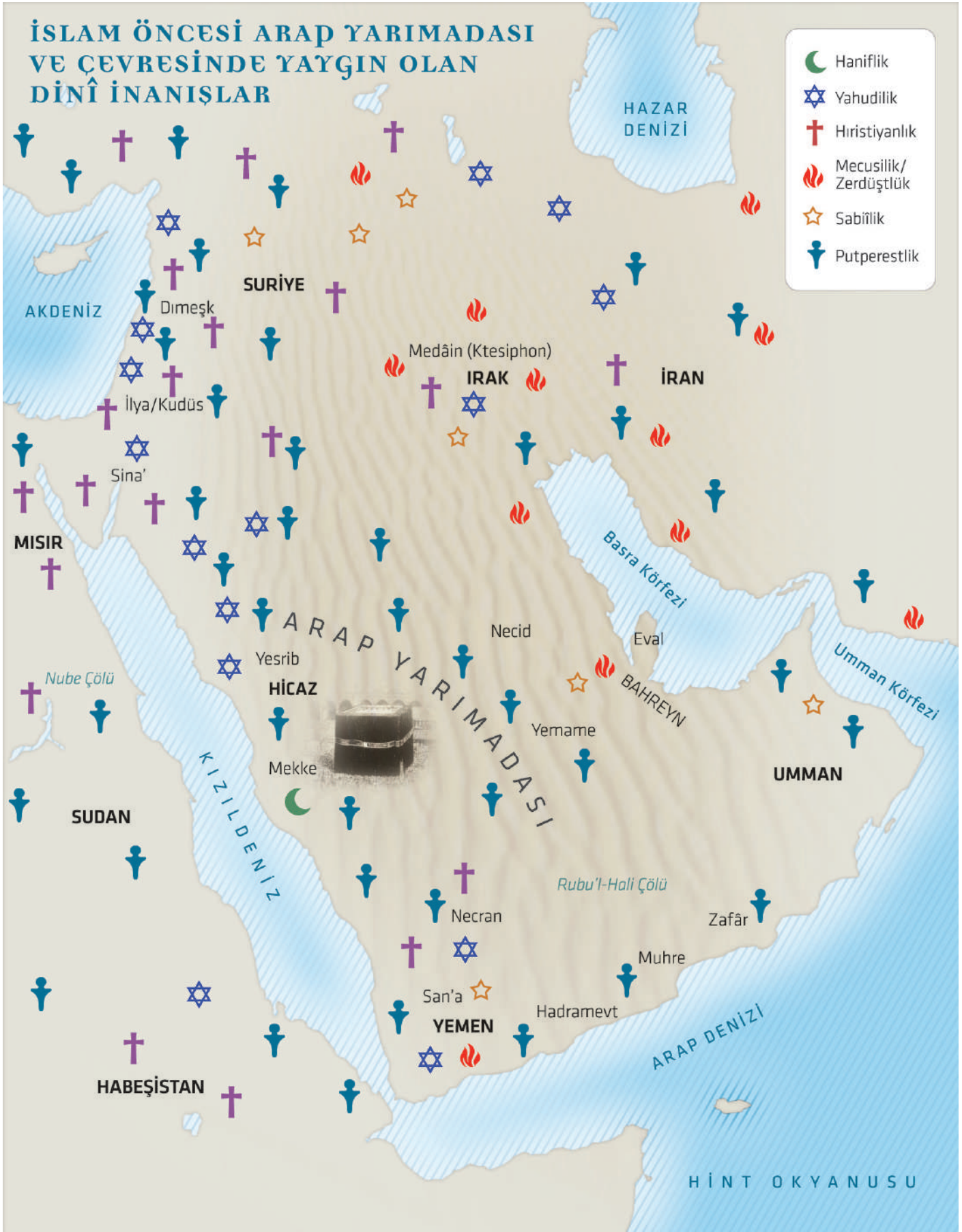
Yahudilik

Arabistan yarımadasında Yahudilik, Yemen ve Yesrib (Medine) bölgeleri dışında fazla yaygın değildi. Bölgede bulunan Yahudiler, Kudüs işgallerinden sonra Hicaz'a göç etmişlerdi. Milattan sonra II. ve III. yüzyılda Yesrib'e yerleşen Yemen asıllı Arap kabileleri Evs ve Hazrec ile Yahudiler arasındaki sürtüşme ve Yahudilerin kendilerini diğer din mensuplarından üstün görmeleri, Yahudi dinî hükümlerinin bedevi yaşam tarzına uygun olmaması gibi sebeplerle Araplar bu dine fazla rağbet göstermemiştir.

Hıristiyanlık

Bölgede Yahudiliğe göre çok daha etkin bir rol oynayan Hıristiyanlık, Arap yarımadasında Miladi IV. asırdan itibaren görülmeye başlanmıştır. Bizans'a ait Suriye topraklarından mezhep ihtilafları sebebiyle Arabistan'ın kuzeyine göçen Hıristiyanlar, zamanla bölge Arapları arasında etkili olmuştur. Bu din Güney Arabistan'a, Habeşliler eliyle girmiştir.

İSLAM ÖNCESİ ARAP YARIMADASI VE ÇEVRESİNDE YAYGIN OLAN DİNİ İNANIŞLAR

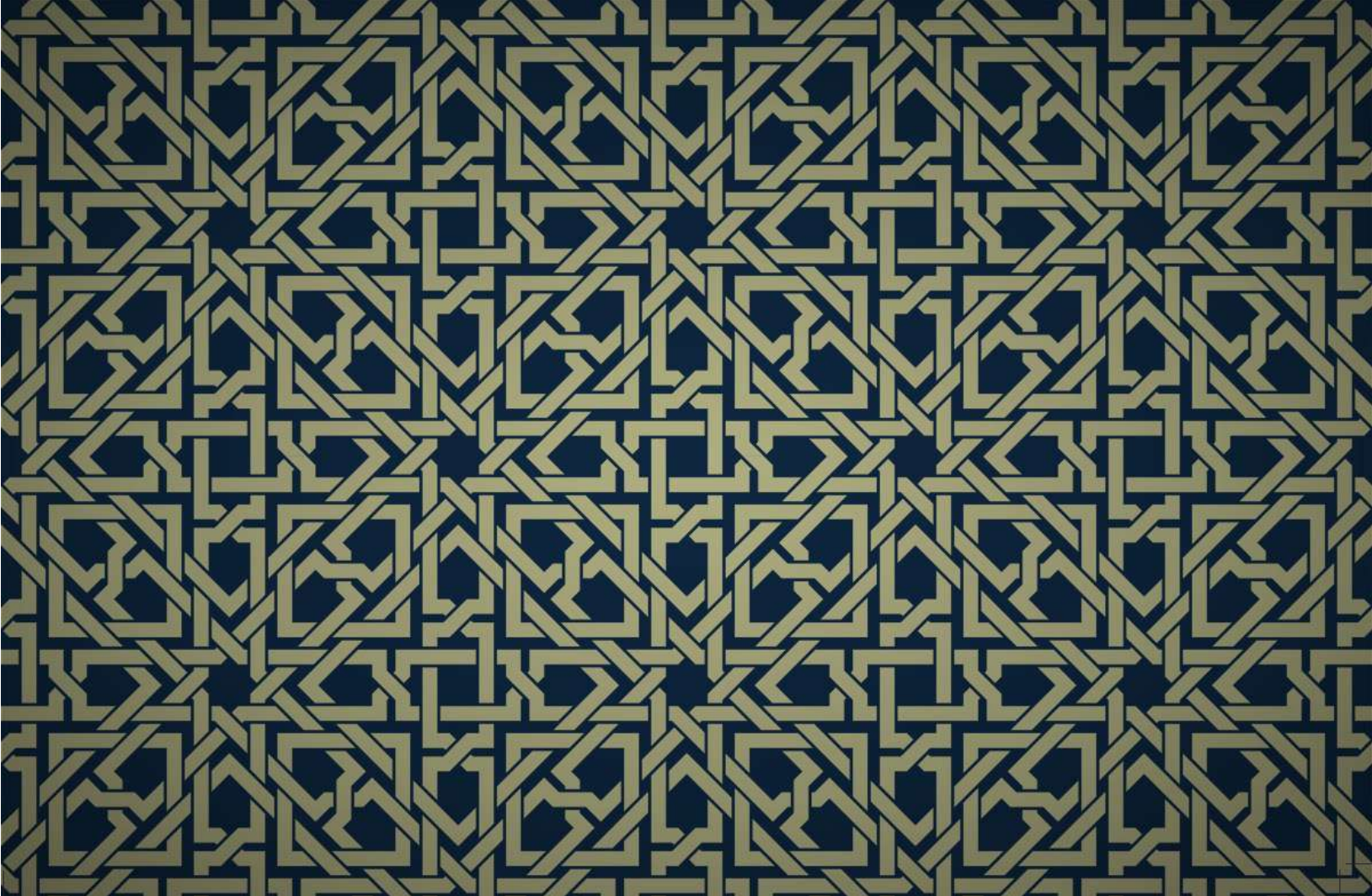

*Cahiliye dönemini
ele almak
neden önemlidir?*

Siyer çalışmalarının başında genellikle şu konular yer alır: “İslâmiyet’ten Önce Mekke”, “Cahiliye Dönemi’nde Mekke”, “Hz. Muhammed’in Peygamber Olarak Gönderildiği Ortam” vb...

Hz. Muhammed (sav)’in doğup büyüdüğü ortamda insani değerler hiçe sayılıyor, kız çocuklarını diri diri toprağa gömmekten çekinilmiyordu. O’nun, peygamber olduktan sonra oluşturduğu adalet, merhamet ve sevgi ortamıyla önceki durum arasında bir mukayese yapmak için önce Cahiliye dönemini bilmeliyiz.

Peygamber Efendimiz’in tebliğ ettiği dinin ve bu sayede yapılan toplumsal değişikliklerin anlaşılması ancak O’nun yaşadığı ve peygamber olarak gönderildiği ortamın ele alınıp incelenmesiyle mümkündür.

Cahiliye Dönemi

Cahiliye dönemi, özel ve yaygın anlamıyla İslâm'dan önce Arapların dinî ve sosyal hayat anlayışlarını ifade eder. Bu dönem "ilah olarak sadece Allah'ı kabul etmek, O'ndan başkasına asla tapmamak" anlamındaki tevhidin yerini "Allah'a ortak koşmak, O'nun yanı sıra putlara tapmak" anlamındaki şirkin aldığı; adaletin, yerini zulme bıraktığı; güçlünün güçsüzü ezdiği, kölelerin insandan sayılmadığı, kız çocuklarına sahip olmanın utanç vesilesi olarak görüldüğü ve hatta kız çocuklarının bazen diri diri toprağa gömüldüğü; mal, can ve namus güvenliğinin kalmadığı, üstünlüğün soy sop, zenginlik, kabile, ırk ve renklerde arandığı; kısacası hem dinî hem de bireysel ve toplumsal açıdan kötülüklerin hâkim olduğu bir dönemdir. Bu dönem, Hz. Peygamber'den önceki dönem olup Hz. Muhammed (sav)'e vahyin indirilişiyle sona ermiştir. (Bu dönemin, Cahiliye anlayışının merkezi haline gelen Mekke'nin fethiyle [630] son bulduğunu ileri sürenler de olmuştur.) Bununla birlikte İslâm'dan sonra da yukarıda sayılan olumsuz tavır, anlayış ve davranışların fert veya toplum bazında kendisini hâkim bir şekilde göstermesi, Cahiliye terimiyle ifade edilir. Bu açıdan bakıldığında **Cahiliye özelde bir zaman dilimini yani Hz. Peygamber'den önceki dönemi ifade etmekle birlikte esasen genel olarak olumsuz nitelikleri ve kötülüklerin hâkim olmasını ifade eder ve İslâm'dan sonra da söz konusu olabilir. Kısacası buradaki vurgu döneme ve zamana değil, niteliklerdir.**

Cahiliye döneminin ne kadar geriye gittiği konusunda ise farklı görüşler bulunmaktadır: Genel ve yaygın kullanıma göre Cahiliye dönemi Hz. İsa (as)'dan sonra başlayıp Peygamber Efendimiz'e kadar geçen dönem veya İslâmiyet'in zihurundan az önceki, yani V. yüzyıldan Hz. Peygamber'in İslâm'ı tebliğe başladığı döneme kadarki zaman dilimidir. Bununla birlikte Ahzâb suresinin 33. ayetinde geçen "ilk cahiliye" (el-câhiliyyetü'l-ülâ) tabirinin açıklamasında bazı müfessirler tarafından "İlk Cahiliye"nin Hz. Âdem-Nuh, Hz. Âdem-İbrahim, Hz. Nuh-İdris, Hz. Nuh-İbrahim, Hz. Dâvûd-Süleyman veya Hz. Mûsa-İsa arasında geçen dönemleri ihtiva ettiği şeklinde değişik zaman dilimleri ileri sürülmüştür.

Fetret ise hak dine davetin iki peygamber arasında kesintiye uğradığı dönemdir. Daha ziyade Hz. İsa'dan sonra Hz. Peygamber dönemine kadar geçen tebliğsiz dönemi ifade eder. Bu haliyle Hz. İsa'dan sonra başlayıp Peygamber Efendimiz'e kadar geçen dönemi ifade eden Cahiliye dönemi ile aynıdır. Nitekim Cahiliye döneminde yaşadığı halde tevhid ehli olup putlara tapmayan ve Hanifler diye anılan kimselere, bunları müşrik Cahiliye halkından ayırmak için "fetret ehli" denilmiştir.

Prof. Dr. Casim Avcı

BÖLÜM ÖZETİ

Mekke şehri, başlangıçta Hz. İbrahim (as)’in “tevhidin simgesi” olarak inşa ettiği Kâbe etrafında kurulmuş, zamanla tek Allah inancı terk edilerek Beytullah putlarla doldurulmuştu. Mekke ve çevresinde Putperestlik en yaygın inanç biçimiydi ancak Hıristiyanlık, Yahudilik, Mecusilik ve Haniflik gibi farklı inançlar da mevcuttu. Ticaret yollarının kesiştiği noktada bulunan Mekke, Hicaz bölgesinin hem dinî hem ticari merkeziydi.

Kabileler halinde yaşayan bölge halkı, merkezî bir otorite ile yönetilmiyor; meseleler kabile reisleri ve ileri gelenlerinden oluşan kabile meclislerinde görüşülerek hallediliyordu. İslâm öncesi Arap toplumunda aile yapısını ve toplumsal değerleri belirleyen ana unsur kabile örfüydü. Kabile düzeninin dışına çıkmak tehlikeliydi. Ailede savaşçı unsur olan erkeğin hakimiyeti vardı. Kadın korumasız ve değersizdi.

Cahiliye döneminde tüm Arabistan’da okuma-yazma oranı çok düşük olmakla beraber, sözlü edebiyat oldukça gelişmişti. Mekke aynı zamanda bir kültürel merkez olduğundan, yapılan şiir müsabakalarının birinci gelen eserleri Kâbe duvarına asılarak ödüllendirilirdi.

İşte Hz. Muhammed (sav)’in içine doğduğu ve son peygamber olarak vazifelendirildiği ortam bu tür özellikler taşıyordu. Tebliğ edilen dinin getirdiği yenilikler ve reformlar ancak bu ortamın iyi bilinip tahlil edilmesi ile anlaşılabilirdi.

Çevrenizde gördüğünüz davranışlardan hangilerini “Cahiliye davranışı” olarak nitelendirebilirsiniz? Beş örnek belirleyiniz.

güzel
söz
sadakadır.

(Buhâri, Edeb, 34)

2 Hz. Muhammed (sav)'in Doğumu, Çocukluğu, Gençliği

Mekke - Fotoğraf: Ömer Faruk Aksoy

Hz. Muhammed (sav)'in Doğumu, Çocukluğu, Gençliği

Hz. Muhammed (sav)'in Soyu

Hz. Muhammed (sav)'in soyu, yirmi birinci kuşaktan dedesi olan Adnân vasıtasıyla **Hz. İbrahim (as)'in oğlu Hz. İsmail (as)'e** dayanır.

Hz. Peygamber, Hz. İbrahim (as)'in oğlu Hz. İsmail (as)'in soyundan gelen Hâşimoğulları sülalesine mensup **Abdülmuttalib'in torunu, Abdullah'ın oğludur.**

“Allah, İbrahim oğullarından İsmail'i, İsmail oğullarından Kinane oğullarını, Kinane oğullarından Kureyş'i, Kureyş'ten Benî Haşim'i, Benî Haşim'den de beni seçmiştir.”

(Müslim, Fezâil, 1)

Hz. Muhammed (sav)'in doğduğu evin bulunduğu yerde inşa edilen kütüphane.

H. Muhammed (sav)'in Doğumu

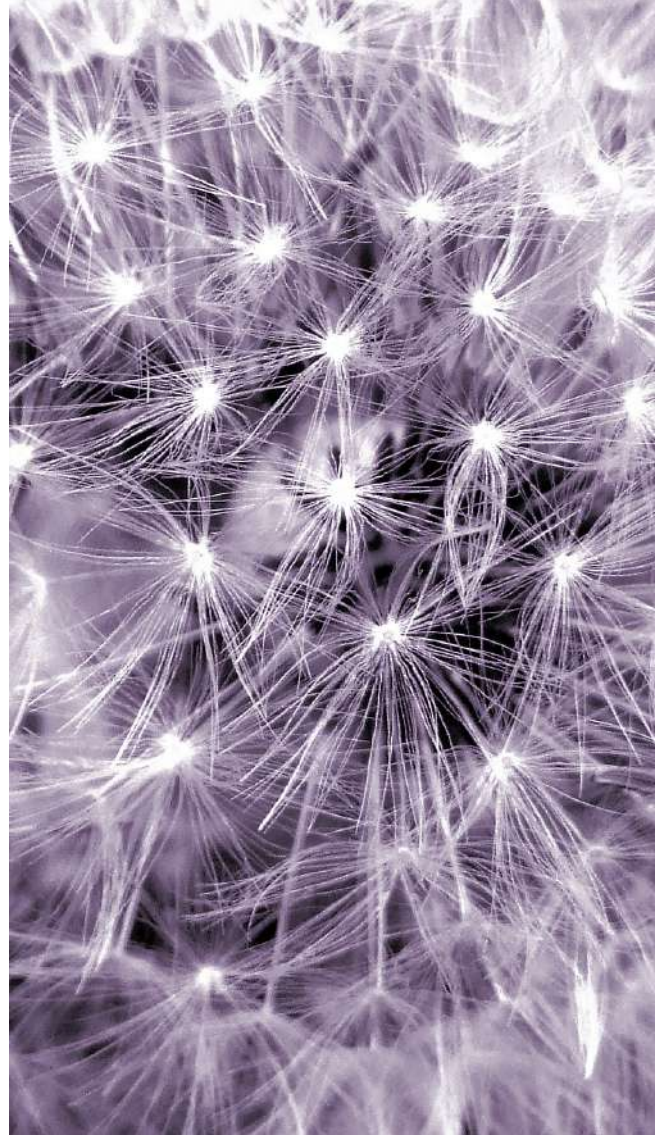
H. Muhammed (sav) Arap yarımadasının Hicaz bölgesinde yer alan Mekke şehrinde dünyaya geldi.

H. Muhammed (sav)'in babası, Kureyş kabilesinin Haşimoğulları kolundan Abdülmuttalib'in oğlu **Abdullah**, annesi ise Kureyş'in Zühreoğulları kolundan Vehb'in kızı **Âmine**'dir. H. Muhammed (sav) onların evliliklerinden dünyaya gelen tek çocuklarıdır.

H. Peygamber'in doğumu Fil Vakası'ndan 50-55 gün sonra, **12 Rebîülevvel 571** tarihinde, Pazartesi günü gerçekleşmiştir.

H. Muhammed (sav)'in babası Abdullah, evliliğinin ilk yılında ticaret için gittiği Suriye'den dönerken Yesrib (Medine)'de hastalandı. Bir süre hasta yatıktan sonra vefat eden Abdullah, Medine'de defnedildi. Bu sırada Âmine, H. Peygamber'e hamileydi.

H. Muhammed (sav) yetim olarak dünyaya geldi. Dedesi Abdülmuttalib, torununun dünyaya geldiği müjdesini alınca O'nun şerefine bir ziyafet vermiş, ziyafette O'na Muhammed adını koymuş, Allah'ın ve insanların onu övgüyle ve hayırla anması için bu ismi verdiğini söylemiştir.

Münir Nurettin Selçuk'un icrasıyla, Süleyman Çelebi'nin *Mevlîlî* adlı eserinden, H. Peygamber'in doğumunu anlatan "Veladet" bölümü

Hız. Muhammed (sav)'in Sütanneleri

Hız. Muhammed (sav) doğumunun ardından bir süre sonra, âdet olduğu üzere sütanneye verildi. O dönemde çocuklar, şehirden daha sağlıklı bir havaya sahip olan çölde büyümeleri ve ayrıca Arapçayı daha iyi öğrenebilmeleri gibi amaçlarla ebeveynleri tarafından sütanneye veriliyordu.

Hız. Muhammed (sav)'e sütannelik yapan üç kadın vardı.

1- Süveybe: Ebû Leheb'in cariyesi olan Süveybe, oğlu Mesruh ile birlikte Hız. Peygamber (sav)'i de emzirmiştir. Daha önce, Rasûl-i Ekrem (sav)'in amcası Hız. Hamza (ra)'ya da sütannelik yapan Süveybe, Ebû Seleme (ra)'yi de emzirmiş bulunmaktadır.

Rasûlullah (sav) Mekke'de bulunduğu sırada Süveybe'yi ziyaret eder, hatırını sorar ve kendisine yardımda bulunurdu. Medine-i Münevvere'ye hicret ettikten sonra da bu ilgisini devam ettirmiş ve ona giyecek elbiseler göndermiştir. Süveybe, Rasûlullah (sav)'in Hayber'den döndüğü günlerde ömrünü tamamlamıştır.

2- Halime-i Sâdiye: Halime binti Ebi Züeyb (r.anha) Sa'd kabilesine mensuptur. Oğlu Abdullah ile birlikte Hız. Peygamber'i de emzirmiştir. Halime binti Ebi Züeyb'in, Cüdâme (Şeyma) ve Üneyse isimindeki iki de kızı ise yaşça büyük oldukları için Hız. Peygamber'in bakımıyla ilgilenmişlerdir.

3- Ümmü Eymen: Adı Bereket olan bu hanım, Rasûl-i Ekrem (sav)'e sütannelik yapmıştır. Hız. Peygamber ondan bahsederken "Anamdan sonra anam (kadar sevdiğim kadın)dır." demiştir. Bir gün, "Cennet ehlinde bir kadınla evlenmek isteyen, Ümmü Eymen ile evlensin." buyurunca Zeyd bin Hârise (ra) onunla evlenmiştir. Bu evlilikten Üsâme bin Zeyd dünyaya gelmiştir.

Hız. Muhammed (sav) Dedesi Abdülmuttalib'e Emanet

Hız. Muhammed (sav) altı yaşındayken annesi Âmine, O'nu ve yardımcısı Ümmü Eymen'i yanına alarak Yesrib'e gitti. Niyeti hem eşi Abdullah'ın mezarını hem de akrabalarını ziyaret etmektir. Yesrib'de bir ay kadar kaldılar. Mekke'ye dönüş yolundaki Âmine hastalandı ve vefat etti. Babasını hiç tanımayan, annesini de erken yaşta kaybeden Hız. Muhammed (sav) Ümmü Eymen tarafından Mekke'ye getirilip dedesi Abdülmuttalib'e teslim edildi.

Abdülmuttalib, çok sevdiği ve genç yaşta kaybettiği oğlu Abdullah'ın değerli hatırası olan Muhammed (sav)'e büyük özen gösteriyordu. Sofrada O'nunla birlikte yemek yiyor; O'nu zaman zaman Kâbe duvarının gölgesindeki minderine oturtuyor; Dârü'n-Nedve'deki toplantılara başkanlık ederken yanına alıyordu. Abdülmuttalib, torunu sekiz yaşına gelinceye kadar O'na gözü gibi baktı. Vefat etmeden önce O'nu, bakım ve himayesi için Ebû Tâlib'e emanet etti.

Mekke'de, Hız. Peygamber'in beşinci kuşaktan dedesi Kusay'ın yaptırdığı Dârü'n-Nedve, önemli meselelerin görüşülüp karara bağlandığı, törenlerin düzenlendiği bir toplantı yeri, danışma meclisiydi.

Hız. Muhammed (sav)

Amcası Ebû Talib'e Emanet

Ebû Talib, Hz. Peygamber'in babası Abdullah'ın anne-baba bir kardeşi idi. O, yeğenini çok seviyor, iyi yetiştirmek için gayret sarf ediyordu. Hz. Muhammed (sav) on yaşlarında iken kalabalık bir aileye sahip olan amcası Ebû Talib'e ev geçiminde yardım etmek amacıyla bir süre çobanlık da yapmıştı. Ebû Talib zaman zaman ticaret maksadıyla seyahatlere çıkıyor, bazı seyahatlerde yeğenini de yanına alıyordu. Ebû Talib, yeğenini hep himaye etti. Hz. Peygamber'in, kendisine İslâm'ı kabul etmesi için yaptığı ısrarlı tekliflerini cevapsız bıraktı. Ancak yeğenini korumak için elinden geleni yapmaya da devam etti.

Ebû Talib'in hanımı Fâtıma binti Esed, Hz. Muhammed (sav)'e kendi çocuğu gibi ilgi gösterirdi. Yıllar sonra Hz. Peygamber, yengesinden şöyle bahsedecekti:

"Ben onun himayesinde muhtaç öksüz bir çocuktum. O kendi çocukları aç olduğu halde beni doyurur, kendi çocuklarını bırakır benim saçlarımı tarardı. O benim annem gibiydi."

Hız. Muhammed (sav)'in Çalışma Hayatı

Hız. Muhammed (sav) Mekke'deki birçok Kureyşli gibi ticaretle meşgul oluyordu. Kumaş ve tahıl ticaretiyle uğraşan amcası Ebû Talib'e yardım ederek ticaret hayatına başlamış, amcasının yaşlanıp çekildiği yıllarda kendisi bu işe devam etmişti. O'nun, ticaret hayatında öne çıkan en önemli özelliği güvenilir ve dürüst olmasıydı. Aldığı işi dikkat ve titizlikle tamamlıyor, işlerinde hiçbir şekilde hile ve aldatmaya yer vermiyor, birlikte çalıştığı her kişide tereddütsüz güven duygusu oluşturuyordu.

Hız. Muhammed (sav)'le birçok ticari iş yaptığını ve ondan daha iyi bir ortağa rastlamadığını belirten Mekkelili tacir Kays b. Sâib, şöyle söylemiştir:

"O, ticari bir yolculuğa çıkacağı zaman kendisine bazı işleri havale ettiğim olurdu. Seyahatten döndüğünde benim tamamen memnun kalacağım bir şekilde hesap görmeden kendi evine gitmezdi. Buna karşılık ben seyahate çıktığımda bana bir iş havale ederse, dönüşümdede herkes bana kendi işleri ile ilgili sorular sorarken, O sadece sağlık ve afiyette olup olmadığımı sorardı."

VEFALI BİR GENÇ

Hız. Peygamber (sav) babasını hiç görmedi. Annesini de altı yaşındayken kaybetti. Ona yaşlı dedesi Abdülmuttalib kol kanat germişti. Fakat Hz. Peygamber (sav) sekiz yaşındayken dedesi Abdülmuttalib de vefat etti. Hem yetim hem öksüz kalan Muhammed (sav), dedesinin cenazesi Mekke'deki Hacûn mezarlığına taşınırken tabutunun arkasından ağlayarak yürüyordu. Bundan sonra Hz. Peygamber'i amcası Ebû Tâlib himayesine aldı. Amcasına yük olmak istemeyen Hz. Peygamber Ebû Tâlib'in yanındayken Mekke'nin Ecyâd bölgesinde çobanlık yaptı. Sonra amcasıyla birlikte Şam'a ticaret için gitti. Bazen de Hicaz'da ve Hubâşe'de bağımsız olarak tek başına ticaret yapıyordu. Hz. Hatice ile evlendiğinde Hz. Ali'yi yanına alarak bakımını üstlendi. Böylece o sıralarda maddî durumu iyi olmayan Ebû Tâlib'e karşı vefasını gösterdi.

Kâbe Hakemliği

Milâdî 605 yılında Kureyşliler, yangın ve sel baskınlarından zarar gördüğü için Kâbe'yi yeniden inşâ etmek istediler. Hz. Peygamber'in de amcası Abbas'la birlikte taş taşıyıp yardımcı olduğu tamir esnasında, Hacerü'l Esved'in yerine yerleştirilmesi konusunda anlaşmazlık çıktı. Hiçbir kabile, bu şerefli görevi başkasına bırakmak istemiyordu. Hatta bu yüzden kan dökme-yi bile göze alanlar olmuştu. Nihayet Kureyş'in ileri gelenlerinden Ebû Ümeyye b. Mugîre bir teklif sundu:

“Benî Şeybe kapısından Kâbe'ye ilk giren kişinin vereceği karara uyulsun!”

Kureyşliler bu teklifi benimseyip bekleme-yeye başladılar. Kapıdan Hz. Muhammed (sav)'in girdiği görülünce **“İşte el-Emîn (güvenilir kişi), işte Muhammed geldi!”** diyerek memnuniyetlerini ifade ettiler.

Hz. Muhammed (sav) o sıralarda 35 yaşlarında idi. Bir örtü getirterek Hacerü'l Esved'i onun üzerine koydu, bütün kabile reislerinin örtüyü bir ucundan tutarak kaldırmalarını istedi. Taş yeterli seviyeye gelince de taşı kendi elleriyle alıp yerine yerleştirdi. Anlaşmazlığın bu şekilde çözülmesinden herkes hoşnut oldu.

“Erdemliler Birliği”ne Katılması

Hz. Muhammed (sav) yirmi yaşında bir gençken amcalarıyla beraber Haşimoğullarını temsilen, Mekkelilerden oluşan “Hilfu'l-Fudûl” (Erdemliler Birliği) oluşumuna katıldı. Amacı zengin ve güçlü kabilelerin zalimce hareketlerine karşı adalet ilkelerini hâkim kılmak ve haksızlığa uğrayanın yanında yer almak olan bu oluşumdan Hz. Peygamber yıllar sonra övgüyle söz etmiştir.

Hacerü'l Esved: Hz. İbrahim (as) tarafından tavafın başlangıç noktasını belirlemek amacıyla Kâbe'ye yerleştirilmiş olan taş.

*Hacerü'l Esved'in altın mahfazası
Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi*

Hilfu'l-Fudûl Cemiyeti üyelerinin, Abdullah b. Cud'an'ın evinde yaptıkları yemin: “Allah'a yemin ederiz ki hepimiz zulme uğrayanın yanında zalime karşı, zalim gasp ettiği hakkı verinceye kadar tek yumruk gibi olacağız. Bu birlikteliğimiz denizin bir yün parçasını öğütüp yok edebileceği zamana kadar, Hira ve Sebir dağları yeryüzünde dikili durduğu müddetçe devam edip gidecektir.”

Hız. Muhammed (sav)'in Hız. Hatice (r.anha) ile Evliliği

Hız. Muhammed (sav) ilk evliliğini **Hız. Hatice (r.anha)** ile yaptı. Hız. Hatice yirmi beş yıla yakın bir süre evli kaldığı eşi Hız. Muhammed (sav)'e her zaman destek oldu. Hız. Peygamber'e ilk inanan ve en sıkıntılı zamanlarda O'nun yanında yer alan o idi.

Hız. Hatice soylu, güzel ve zengin bir kadındı. Hayatını, ticaret yaparak sürdürüyordu. Bir tavsiye üzerine, çevresinde güvenilir bir genç olarak tanınan Hız. Muhammed (sav)'le ortaklık antlaşması yaptı ve O'ndan, sahibi olduğu ticaret kervanının başında Suriye'ye gitmesini istedi.

Hız. Muhammed (sav)'in bu yolculuğu ticari açıdan oldukça başarılı geçmişti. Sonuçtan memnun kalan Hatice, Hız. Muhammed (sav)'e dürüst kişiliğinden dolayı güven duymuştu. Hayatını birleştirmeye karar verdiği Hız. Muhammed (sav)'e evlilik teklifinde bulundu. Hız. Muhammed (sav) bu teklifi kabul etti. Bu sırada Hız. Peygamber yirmi beş yaşındaydı.

Hız. Peygamber, Hız. Hatice (r.anha)'nin sağlığını da başka bir kadınla evlenmedi.

Hız. Hatice (r.anha), yirmi beş yıla yakın bir süre evli kaldığı eşi Hız. Muhammed (sav)'e her zaman destek oldu. Hız. Peygamber'e ilk inanan ve sıkıntılı zamanlarında O'nun yanında yer alan, Hız. Hatice'ydi. O, Hız. Peygamber'in ilk eşi ve çocuklarının (İbrahim dışında) annesiydi.

Hız. Hatice (r.anha)'yi her zaman hayırla yâdeden Hız. Peygamber şöyle demiştir:

“Allah bana ondan daha hayırlısını vermemiştir: Herkes benim peygamberliğimi inkâr ederken o bana inandı. Herkes beni yalanlarken o doğruladı. İnsanlar mallarını esirgerken o malıyla bana destek oldu. Allah bana ondan çocuklar nasip etti.”

Hız. Hatice ile evliliği sırasında Hız. Peygamber'in ailesine iki kişi daha katılmıştır. Bunlardan biri Hatice'nin, O'na hizmet etmek üzere hediye ettiği **Zeyd b. Hârise**'dir. Diğeri ise Hız. Muhammed (sav)'in, amcası Ebû Talib'e destek olmak üzere bakımını üstlendiği ve o sıralarda 5 yaşlarında olan amcasının oğlu **Ali b. Ebû Talib**'dir. (Hız. Ali)

Hız. Peygamber ve Hız. Hatice (r.anha)'nin evliliğinden **Kâsım, Zeyneb, Rukıyye, Ümmü Gülsûm, Fâtıma** ve **Abdullah** adlı altı çocuk dünyaya geldi. Hız. Peygamber'in en küçük kızı Fâtıma dışındaki çocukları kendisinden önce vefat etmiş, Hız. Fâtıma ise babasının vefatından sonra altı ay daha yaşamıştır.

Hız. Ali, Hız. Peygamber'in kızı Fâtıma ile evlenmek istemiş, Rasûlullah (sav)'in uygun gördüğü bu evlilikten, çok sevdiği torunları **Hız. Hasan** ve **Hız. Hüseyin** dünyaya gelmiştir. Peygamber Efendimiz'in soyu bu iki torunu üzerinden devam etmiştir.

el-Emîn

Hız. Peygamber'in; 20 yaşındayken adaletten yana olan insanların oluşturduğu Hilfu'l-Fudûl cemiyetine katılması, 35 yaşındayken Kâbe hakemliği yapması, "el-Emîn" ismiyle anılması, O'nun peygamberlikten önce de saygın ve güvenilir bir kişi olduğunun göstergeleridir. O; ticaret hayatında güvenilir ve dürüst olmasıyla öne çıkıyor, işini büyük bir titizlikle tamamlıyor, hiçbir şekilde hile ve aldatmacada bulunmuyor, birlikte çalıştığı her kişide tereddütsüz güven duygusu oluşturuyordu. Kısacası kendisine vahiy gelmeden önce de Hz. Muhammed (sav) peygamber ahlakıyla hareket ediyordu.

- *Kâbe'nin kapısından ilk Hz. Muhammed (sav)'in girmesinden hoşnut olunmasını onun "el-Emîn" olması ile ilişkilendirebilir miyiz? Sizce O, taşıdığı hangi vasıflarla bu güveni elde etmişti?*
- *Kendinizi güvenilir bulduğunuz son davranışınızı hatırlıyor musunuz?*
- *Bugün Hilfu'l-Fudûl gibi çalışan bir dernek, vakıf vs. olsa o kuruluşa gönüllü olarak katılmak ister miydiniz?*
- *Peygamberimiz'in çocukluk ve gençlik yılları hakkında hiç düşündünüz mü? Yetim ve öksüz büyümesinin, zor şartlarda yetişmesinin anlamı sizce ne olabilir?*

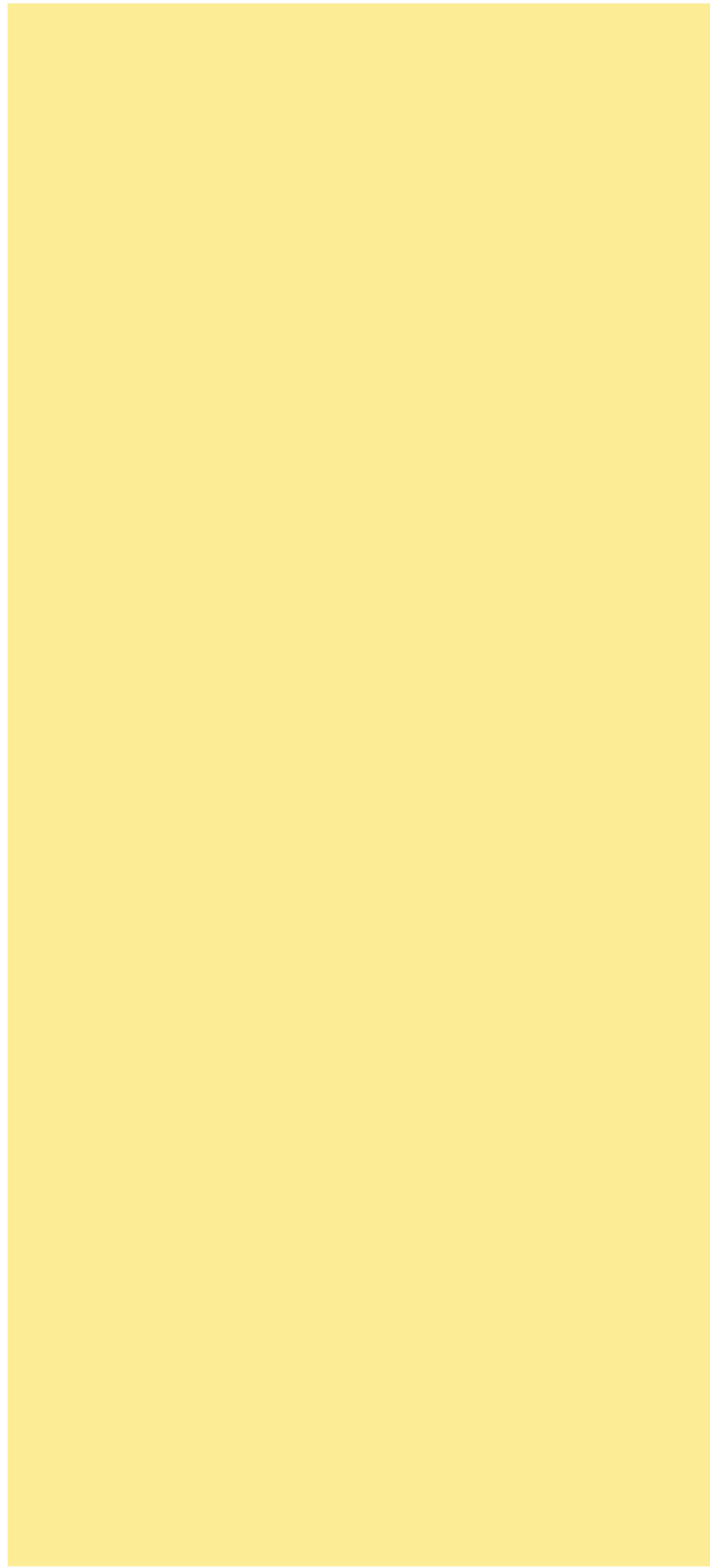

Hilye-i Şerife - Hat: Hüseyin Gündüz | Tezhip: Özlem Kocayöğüt

Ism-i Nebi - Hattat: Ali Toy

bizi
aldatan
bizden
değildir.
(Müslim, İman, 164)

3 Hz. Muhammed (sav)'e Vahyin GeliŖi

Hira-Nur Dağı - Fotoğraf: Orhan Durgut

İlk Vahiy

Mekke’de büyümesine rağmen putlara hiçbir zaman ilgi göstermeyen Hz. Muhammed (sav) tek tanrı inancına sahip *Hanifler* gibi Allah hakkında düşünmeye yönelmişti.

Peygamberliğinden önceki son birkaç yıldan itibaren Ramazan ayında, dedesi Abdülmuttalib’in yaptığı gibi, **Nur Dağı**’ndaki **Hira Mağarası**’na çekiliyordu. Yiyeceği tükenince şehre iniyor, fakirlere yardımda bulunup Kâbe’yi tavaf ediyor ve evden yiyecek alarak tekrar mağaraya dönüyordu.

Vahiy: Allah’ın peygamberlerine ilettiği ilâhî sözlerdir. Allah, Hz. Âdem’den Hz. Muhammed (sav)’e kadar bütün peygamberlerine vahyetmiştir. Kur’ân’da **“Allah, bir insanla ancak vahiy yoluyla, yahut perde arkasından konuşur. Yahut bir elçi gönderip, izniyle ona dilediğini vahyeder. Şüphesiz O yücedir, hüküm ve hikmet sahibidir.”** (Şûrâ 42/51) buyurulmaktadır. Bu ayetten de anlaşılacağı üzere vahiy farklı şekillerde olur. Vahiy insanoğlu için çok ağır bir mesuliyettir. Kur’ân’da bu ağır sorumluluk şöyle anlatılmaktadır: **“Eğer biz, bu Kur’ân’ı bir dağa indirseydik, elbette sen onu Allah korusundan başını eğerek parça parça olmuş görürdün. İşte misaller! Biz onları insanlara düşünsünler diye veriyoruz.”** (Haşr 59/21) Hz. Peygamber 23 yıllık risalet döneminde bu ağır sorumluluğu taşımıştır. Rasûlullah (sav)’ı peygamberlik gelmeden evvel Hira Mağarası’nda Ramazan ayında uzlete çekilmeye sevk eden ilâhî güç, onu bu ağır yüke hazırlamak istemiştir. Nitekim ilk vahyin gelmesiyle Hz. Peygamber’in içine düştüğü ruh hali oldukça ürperticidir. Anlaşılan o ki Rasûlullah (sav) bu ağır yükü ilk defa yüklediğinde hayli zorlanmıştı. Risaletinin sonraki yıllarında bu zorluğun tesirini kısmen de olsa üzerinden atsa da vahyin ağırlığını hep hissetmiştir. Hz. Âişe, Rasûlullah’ın vahiy esnasında içine düştüğü fizikî ve ruhsal durumu şöyle aktarmaktadır: **“Ben, Rasûlullah’a çok soğuk bir günde vahiy geldiğine şahit olmuştum. Vahiy kesildiği anda şakaklarından ter boşanıyordu.”** (Tirmizî, Menâkıb, 15)

Ve İlk Emir: “Oku!”

610 yılının Ramazan ayının son günleriydi. Hz. Muhammed (sav) yine Hira mağarasında yalnız başınaydı. Vahiy meleği Cebrâil (as) gelerek O’na Allah tarafından peygamber olarak görevlendirildiğini haber verdi. Hz. Muhammed (sav) bu sırada kırk yaşında idi.

O, ilk vahyi şöyle anlatıyor: **“O gece Cebrâil bana gelerek ‘Oku!’ (İkra) dedi. Ben okuma bilmediğimi söyledim. Bunun üzerine melek beni aldı; dayanabileceğim son noktaya kadar sıktı. Ardından beni bırakıp tekrar ‘Oku!’ dedi. Ben yine ‘Ben okuma bilmem’ deyince tekrar son noktaya kadar sıktı ve ‘Oku!’ dedi. Ben ‘Ne okuyayım?’ diye cevap verince melek beni üçüncü defa takatim kesilinceye kadar sıktı ve bıraktıktan sonra şu ayetleri okudu: ‘Yaratan Rabbinin adıyla oku! O insanı bir kan pıhtısından (embriyodan) yarattı. Oku! Senin Rabbin en büyük kerem sahibidir. Kalemle yazmayı öğreten, insana bilmediklerini belleten odur.’”** (Alak 96/1-5).

Bu olay üzerine heyecanlanıp korkuya kapılan Hz. Muhammed (sav) Hira’dan ayrılarak evine gitti,

yatarak eşi Hz. Hatice (r.anha)’den üstünü örtmesini istedi.

Kalktıktan sonra olanları eşine anlattı. Hz. Hatice *“Allah hiçbir zaman seni utandırıp üzmeyecektir. Çünkü sen akrabayı gözetir, doğruyu söyler, âcizlerin elinden tutarsın; yoksullara yardım eder, misafir ağırlamayı seversin; haksızlığa uğrayanların yanında yer alırsın.”* diyerek O’na inandığını söyledi. Ardından da Hz. Peygamber’i amcasının oğlu olan Varaka b. Nevfel’e götürdü.

Kitâb-ı Mukaddes’i bilen yaşlı bir Hıristiyan olan Varaka; O’nu dinledikten sonra, kendisine gelenin, bütün peygamberlere vahiy getiren melek olduğunu söyledi ve ardından da ekledi: *“Sana yalancı diyecekler; kötü davranacaklar. Sana savaş açıp bu şehirden çıkaracaklar. Ben o günlere ulaşırsam Allah için sana yardımcı olacağım.”*

Hem Hz. Hatice’nin hem de Varaka’nın desteğini alan Hz. Peygamber, evine dönüş yolunda rahatlamıştı.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِیْ خَلَقَ ۙ خَلَقَ
الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۙ اِقْرَأْ وَرَبُّكَ
الْاَكْرَمُ ۙ الَّذِیْ عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۙ
عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَا لَمْ یَعْلَمْ ۙ

İlk vahyedilen ayetler
(Alak suresi, 1-5)
ve Türkçe mealleri

Peygamberimiz ümmî idi. Yani okuma-yazması yoktu. Bunun sebebi Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle açıklanıyor: "Sen daha önce bir kitaptan okumuş ve elinle de onu yazmış değildin. Öyle olsaydı batıl söze uyanlar şüpheye düşerlerdi." (Ankebut, 29/48)

Yani Peygamber Efendimiz okuma-yazma bilseydi, müşrikler Kur'ân'ı onun yazdığını iddia edebilirlerdi. Yine de onlar, Kur'ân'ı Hz. Peygamber'in uydurduğunu, O'nun şair ve kâhin olduğunu söylemekten geri durmadılar.

Vahyin Bir Süre Kesilmesi

Hiz. Muhammed (sav) peygamber olarak seçildiğini, önemli bir görevi olduğunu anlamıştı. Vahyin yine gelmesini, kendisine görünen meleğin yeniden görünmesini istiyordu. Bu yüzden Hira'ya çıkıyor ve inzivalarına devam ediyordu. Fakat günler, haftalar geçtiği halde melek tekrar görünmüyordu. Vahyin kesildiği, "Fetret Dönemi" adı verilen bu sürede Rabbinin kendisini terk ettiğini zanneden Hiz. Muhammed (sav) endişeleniyordu.

Bir gün Hira mağarasından dönerken Cebrâil (as)'i tekrar gördü, yine korku ve heyecanla evine gidip yatağına yattı. Cebrâil (as) evinde de karşısına çıkarak O'na Müddessir suresinin ilk ayetlerini okudu.

Allah, bu ayetlerde **ilahî mesajları insanlara anlatma zamanının geldiğini** söylüyordu. Bu görevi yerine getirirken Hiz. Muhammed (sav)'in, **önce kendisine güvenmesini**, yani O'nu terk etmediğini bilmesini, **hem temiz olmaya hem de kötülüklerden uzak durmaya devam etmesini** istiyordu.

Hiz. Peygamber'in amcası Ebû Leheb, karısıyla birlikte Rasûl-i Ekrem (sav)'e daima karşı çıkıp düşmanlık göstermişti. Özellikle Mekke'ye dışarıdan gelen ziyaretçilerle konuşurken O'nu takip ediyor, söylediklerini yalanlıyor ve hakkında "O bir sihirbazdır, kabilesini birbirine düşüren adamdır!" diyordu.

Bu sebeple Kur'ân'da, Ebû Leheb'in adının bizzat geçtiği bir sure indirilmiş ve karısıyla birlikte cehennemlik olduğu vurgulanmıştır.

"Ebû Leheb'in elleri kurusun! Kurudu da! Malı ve kazancı kendine fayda vermedi. Aevli bir ateşe atılacaktır o! Karısı da boynunda ip olduğu halde odun taşıyarak ateşe girecektir." (Leheb 111/1-5)

"Sen ey örtüsüne bürünmüş olan (Rasûlüm)! Kalk ve (insanları) uyar! Sadece Rabbini büyük olarak tanı! Elbiseni temiz tut ve kötülüklerden sakın!"

(Müddessir 74/1-5)

İlk Müslümanlar

Hz. Peygamber, çevresindeki insanları İslâm dinine davet etmeye başladı. Bu davet üç yıl kadar gizli bir şekilde gerçekleşti. **Hz. Hatice**'nin ardından yakın dostu **Hz. Ebû Bekir**, amcasının oğlu **Ali b. Ebû Talib (Hz. Ali)** ve hizmetlisi **Zeyd b. Hârise**, kızları **Zeynep, Rukiyye** ve **Ümmü Gülsûm** Müslüman oldu.

Bu dönemde Hz. Peygamber, Müslümanlara, vahyedilen Kur'ân ayetlerini okuyor, iyilik yapıp kötülükten uzak durmanın önemini anlatıyor, dünyada yapılan her şeyin hesabının verileceği âhiret hayatı hakkında uyarılarda bulunuyordu.

İlk Müslümanlar bu gizlilik döneminde Erkam b. Ebû'l-Erkam'ın evinde bir araya geliyorlardı. Ev, Kâbe'nin yakınında Safâ tepesinin eteğindeydi.

Erkam'ın evi (**Dârü'l-Erkam**) Hac ve umre amacıyla Mekke'ye gelenlerle rahatça görüşülebilecek bir yerdedi. Bu da İslâmiyet'in yayılması açısından önemli idi. Buradaki faaliyetler, **Hz. Ömer**'in Müslüman olmasına kadar devam etti.

Açıktan Davet Başlıyor

Üç yıllık gizli çağrının ardından ve peygamberliğin 4. yılından itibaren İslâm'a açıktan davet dönemi başlıyordu. Hz. Peygamber'in ilk muhatabı Kureyşlilerdi. Putlarını Kâbe'nin içine ve çevresine yerleştiren Kureyşliler hac ve umre ibadetlerini idare ettikleri için diğer kabileler arasında ayrıcalıklıydılar. Hz. Peygamber'i zor günler bekliyordu. En yakınlarından başlamak üzere herkesi uyarması emredilmişti.

Hz. Peygamber'in amcası Ebû Tâlib onun sözle-

rini güzel bulduğunu ve kendisini destekleyeceğini ancak atalarının dininden ayrılamayacağını bildirdi. Diğer amcası Ebû Leheb akrabalarının O'na engel olması gerektiğini, sahip çıkarlarsa öldürüleceklerini iddia etti. Ebû Tâlib buna karşı çıkarak sağ olduğu müddetçe yeğenini koruyup gözeteyeceğini ilan etti.

Rasûl-i Ekrem (sav) başka bir gün Safâ tepesine çıkarak bütün Mekkelilere İslâmiyet'i tebliğ etmeye karar verdi ve orada toplananlara şöyle seslendi:

— **“Ey Kureyşliler! Size şu dağın arkasında bir düşman birliği var desem inanır mısınız?”**

— “Evet, senin daha önce yalan söylediğine şahit olmadık” cevabını alınca konuşmasına devam etti:

— **“Öyleyse ben tek Allah'a inanmadığınız sürece büyük bir azaba uğrayacağınızı size haber veriyorum... Allah bana en yakın akrabamı uyarmamı emretti. 'Allah'tan başka ilah yoktur' demedikçe size ne bu dünyada ne de ahirette bir faydam dokunur...”**

Kureyş ileri gelenleri, önceleri İslâm davetine pek karşı çıkmamışlardı. Ancak Hz. Peygamber puta tapıcılığı eleştiren ayetleri okuyup puta tapanların cehennemlik olduğunu ilan edince O'nu büyük bir tehlike olarak görmeye, düşmanca tavır almaya, davetini engellemek için ellerinden geleni yapmaya başladılar.

Ayrıca Mekke toplumunda içki, kumar, zina, yalan, haksız kazanç gibi kötü alışkanlıkların hepsi mevcutken Kur'ân-ı Kerîm bu davranışları eleştiriyor, insanlar arasında üstünlüğün ancak takvayla ve Allah'ın yarattıklarına şefkatle olabileceğini, böyle davranmayanların ahirette cezaya çarptırılacağını haber veriyordu.

“Sana emrolunanı açıkça söyle ve ortak koşanlardan yüz çevir!”

(Hicr 15/94)

“En yakınlarından başlayarak erişebildiğin herkesi uyar!”

(Şuarâ 26/214)

Hız. Peygamber'e inananların gittikçe arttığını gören Kureyşliler O'nu küçümsemeye ve O'na hakaret etmeye başladılar; bir süre sonra da şiddete başvurmaktan, Hız. Peygamber'e ve Müslümanlara işkence etmekten çekinmediler.

Bu baskıların en ağırını Yâsir ailesi yaşadı. Yâsir, Benî Mahzûm kabilesinden Ebû Huzeyfe'nin himayesine girmiş ve onun Sümeyye adlı cariyesiyle evlenmişti. Sümeyye, Ebû Cehil'in acımasız işkenceleri altında can vererek İslâm tarihinde ilk şehit ünvanını kazandı. Yâsir de aynı gün işkence ile şehit edildi.

Anne ve babasının, gözünün önünde öldürüldüğüne şahit olan Ammar bin Yâsir, müşriklerin ağır işkencelerine daha fazla dayanamayarak Hız. Peygamber'in aleyhinde konuşmak zorunda kaldı. Müşriklerin elinden kurtulur kurtulmaz da Hız. Peygamber'in yanına giderek durumu anlattı. Rasûlullah (sav) ona, bu sözleri söylerken neler hissettiğini sordu. Ammar bin Yâsir; kalbinin imanla dolu olduğunu, Allah ve Rasûlüne olan sevgisinin değişmediğini söyledi. Bunun üzerine Hız. Peygamber, kalben inandığı sürece zor durumda

kaldığında böyle davranmasında bir sakınca olmadığını belirtti.

“(Anne babana saygılı ol;) ancak hakkında bilgün olmayan bir şeyi bana ortak koşman için seni zorlarlarsa onlara itaat etme. Onlarla dünyada iyi geçin. Bana yönelenlerin yoluna uy. Sonunda dönüşünüz banadır. O zaman yapmış olduklarınızı size göstereceğim.”

(Lokman 31/15)

Varlıklı Müslümanlar da çeşitli işkencelere uğratıldılar.

Hız. Osman (ra) amcası Hakem b. Ebû'l-As'dan yoğun baskı gördü ve mali harcamalarına kısıtlama getirilerek dinden döndürölmek istendi.

Sa'd b. Ebi Vakkas (ra) annesinin direnişii ile karşı karşıya kaldı. Hatta bu sebeple, Allah'ı inkâra zorlayan anne-babalara boyun eğmemek gerektiğine dair âyet indi.

Abdullah b. Mes'ûd (ra) Kâbe avlusunda Allah'ın âyetlerini açıkça okuduğu için bayıncaya kadar dövüldü.

Mus'ab b. Umeyr (ra) zengin bir ailenin refah içinde yetişmiş bir oğlu iken Müslüman olduğu için ailesinin şiddetli tepkisi ile karşılaştı, hiçbir maddi ihtiyacı karşılanmadığı gibi elbiseleri bile elinden alındı.

Bunların ötesinde bizzat Hz. Peygamber'in geçtiği yollara pislikler ve dikenler dökülmüş, evi taşlanmış, hatta namaz kılarken üzerine deve işkembesi atılmıştı.

Müşriklerin baskı, tehdit ve işkenceleri Müslümanları dinlerinden çevirmek şöyle dursun, onların imanlarını daha da kuvvetlendiriyordu. Bu durum karşısında ne yapacaklarını şaşırarak Kureyşliler birtakım söylentiler yaymaya başladılar. Hz. Muhammed (sav)'in kâhin, meczup, şair olduğunu, getirdiği Kur'ân'ı bir Hıristiyan'dan öğrendiğini ve bu kitabın bir büyü veya eskilerin masalı olduğunu ileri sürdüler. Fakat Hz. Peygamber'e indirilen ayetlerle müşriklerin bu gerçek dışı iddiaları sürekli olarak çürütüldü.

Kureyşliler, Hz. Muhammed (sav)'in İslâm'a davetini durdurmak amacıyla Ebû Talib ile iki kez görüştüler. Ebû Talib ilk görüşmeyi gönül alıcı bazı sözlerle savuşturdu. İkincisinde Kureyşliler tehdit edici ifadeler kullanınca Rasûlullah (sav)'ı çağırıldı ve kabilesine karşı daha fazla direnemeyeceğini söyledi. Amcasının kendisini artık himaye etmeyeceğini düşünen Hz. Peygamber, **"Bu işten vazgeçmem için güneşi sağ elime ayı da sol elime verseler hiçbir şey değişmez, Allah bu dini üstün kılcaya kadar çalışacağım veya bu uğurda öleceğim."** şeklinde kararlı bir cevap verdi. Bunun üzerine Ebû Talib, yeğenini **"Git istediğini söyle, Allah'a andolsun ki seni asla onlara teslim etmeyeceğim."** sözleriyle teselli etti.

H. Hamza (ra) ve H. Ömer (ra)'in Müslüman Oluşu

Mekke dönemindeki tebliğ (dine davet) faaliyetleri sırasında iki kişinin Müslüman olması ile İslâm güç kazanmıştı. Bu kişiler; Hz. Peygamber'in kendinden birkaç yaş büyük amcası Hamza ve Ömer b. Hattâb'dır. Her ikisi de yiğitlik ve cesurluklarıyla meşhur ve nüfuz sahibi kişilerdi.

Nübüvvetin (peygamberlik) 6. yılında (616) Ebû Cehil'in Rasûlullah (sav)'a hakaret ettiğine şahit olan bir cârîye, gördüklerini, av dönüşü Kâbe'yi tavaf etmeye gelen Hamza'ya anlattı. Öfkeye kapılan Hamza elindeki yayı ile Ebû Cehil'in başına vurdu, ardından, **"İşte ben de Muhammed'in dinini benimsiyorum, cesareti olan varsa gelsin dövüşelim."** diyerek Müslümanlığını ilan etti.

Ömer b. Hattab ise birgün, Hz. Muhammed (sav)'i öldürmek üzere evinden çıkmış, yolda kız kardeşi Fâtıma'nın da İslâmiyet'i benimsediğini öğrenince, hiddetlenerek önce onun evine gitmişti. Eniştesinin ve kız kardeşinin Kur'ân ayetlerini okuduklarını işitti, kız kardeşine vurdu. Fâtıma'nın kanlar içinde kaldığı halde kararlılığını görünce pişman oldu ve merak duyarak ne okuduklarını sordu. Tâhâ ve Abese surelerinin ilk ayetlerinin etkisi altında kalan Ömer, Dârü'l-Erkam'da bulunan Rasûl-i Ekrem (sav)'in huzuruna çıkıp Müslüman oldu.

Ömer'in Müslüman oluşuna tekbir getirerek karşılık veren Hz. Peygamber'in yanı sıra orada bulunanlar da tekbir getirdi ve hep beraber Dârü'l-Erkam'dan çıkıp Kâbe'ye gittiler.

Habeşistan'a Hicret

Baskı ve şiddet iyice artıp Müslümanların Mekke'de yaşamaları güçleşince Hz. Peygamber Müslümanlara, can güvenliği içerisinde dinlerini yaşayabilecekleri bir yer olan Habeşistan'a, Hıristiyan kral Necâşî'nin ülkesine gitmelerini tavsiye etti: "Şayet isterseniz Habeşistan'a gidin. Çünkü orada ülkesinde yaşayan hiç kimseye zulmedilmeyen bir hükümdar iş başındadır. Orası bir doğruluk ve dürüstlük ülkesidir. Allah bir kolaylık verinceye kadar orada kalın."

Bu tavsiye üzerine 11 erkek ile 4 kadından oluşan Müslüman kafilesi, 615 yılında Habeşistan'a hareket etti. Kafilede Hz. Osman ve eşi Rasûlullah'ın kızı Rukiyye de bulunuyordu. Bu, İslâm'da ilk hicretti.

Bir yıl sonra Mekke'ye dönen Hz. Osman Müslümanların orada iyi karşılandıklarını anlattı. Bu sebeple ikinci bir büyük kabile Ca'fer b. Ebû Tâlib başkanlığında Habeşistan'a hicret etti ve buraya göç edenlerin sayısı 108'e ulaştı.

Müslümanların sayısının gittikçe artması üzerine Kureyşliler, hicret edenlerin iadesi talebiyle Habeşistan kralına bir heyet gönderdiler. Her iki tarafı da dinleyen Kral Ashame en-Necâşî, Kureyşlilerin iade isteğini reddetti.

Haşimoğulları'nı Boykot

Rasûlullah (sav), Mekke'de İslâm'ı tebliğ ederken akrabalarının desteğini almıştı. Esasında Mekke toplumu kan bağıını esas alan bir organizasyondur. Bir kişi yanlış bir iş yapsa dahi kabilesi onu savunmak zorundaydı.

Hız. Peygamber (sav) de içinde bulunmuş olduğu toplumun gerçeklerinden hareketle, İslâm'ı ilk önce kendi akrabalarına (Hâşimoğulları) tebliğ etmişti. Mekke'de İslâm'ın açıktan tebliğ edilmesi ve Mekke'nin önde gelenlerinin çocuklarının birer birer Müslüman olması Mekke müşriklerini korkutmaya başlamıştı. Bu endişeleri onları Müslümanlara karşı işkence yapmaya sevk etti. İşkencelerden sonra Müslümanların önemli bir kısmı Habeşistan'a hicret etmek zorunda kalmışlardı. İşkence günden güne şiddetlenmekteydi. Fakat Hız. Peygamber bütün ısrarlara rağmen hak davasından vazgeçmiyordu.

Ebû Tâlib liderliğinde Haşimoğulları ve Muttaliboğulları bir araya gelerek, müşriklerin öldürmek üzere kendilerine teslim edilmesini istedikleri Hız. Peygamber'i koruma kararı aldı. Bunun üzerine Mekke müşrikleri, Haşimoğulları ve Muttaliboğullarına karşı geniş kapsamlı bir boykot kararı aldılar. Alınan kararlara göre; Hız. Peygamber kendilerine teslim edilinceye kadar Haşimoğullarının barış teklifi kabul edilmeyecek, hiçbir surette kendilerine merhamet edilmeyecek, kız alıp verilmeyecek, kendileriyle hiçbir alış-veriş yapılmayacak, asla kendileriyle oturulup konuşulmayacak ve evlerine gidilmeyecekti. Mekke müşrikleri aldıkları bu kararları bir kağıda yazarak Kâbe'ye astılar.

Zor bir döneme giren Haşimoğulları ve Muttaliboğulları, Ebû Tâlib Mahallesi'nde bir araya gelerek bu boykotu atlatmak istediler. Ebû Tâlib, Mekke müşriklerinin ona suikast yapmasından korktuğu için Hız. Peygamber'in (sav) güvenliğine son derece önem veriyordu. Bu yüzden her gece insanların gözü önünde Hız. Peygamber'i (sav) yatağına yatırır, insanlar uyuduğunda da onu kaldırıp yerine oğullarından veya kardeşlerinden birini yatırır. Üç yıl süren bu boykot çok feci bir hal almıştı. Açlık sebebiyle ölümler olmuş; açıktan ağlayan çocukların ağlamaları mahallenin sokaklarını aşmıştı. Açlık o seviyeye varmıştı ki insanlar ağaç yapraklarını yemeye başlamışlardı. Fakat yine de Hız. Peygamber (sav), müşriklere teslim edilmedi. Mekke müşrikleri, Haşimoğullarının ölseler dahi geri adım atmayacaklarını anladılar. İçlerinden birkaç kişi boykotun bitirilmesi hususunda ısrarcı olunca risaletin onuncu yılında (m. 619) Kâbe'ye asılan boykot metni kaldırılarak boykota son verildi.

Bu sosyal ve ekonomik boykot sebebiyle, Müslüman olsun-olmasın bütün Haşimoğulları ve Muttaliboğulları, Ebû Talip mahallesinde bir anlamda hapsolarak, açlık ve hastalıkla mücadele ettikleri zahmetli bir üç yıl (616-619) geçirmişlerdir.

Hüzün Yılı (620)

Boykotun sona ermesinden bir müddet sonra, Hz. Peygamber'in iki büyük destekçisi; amcası Ebû Tâlib ve hanımı Hz. Hatice üç gün arayla vefat ettiler. Onların ölümü Rasûl-i Ekrem'i ve Müslümanları hüzne boğmuş, bu sebeple bu yıl "hüzün yılı" olarak anılmıştır.

Tâiflileri İslâm'a Davet

Sevdiklerini kaybetme acısı bir tarafa, müşriklerin artan rahatsızlıklarına da göğüs geren Rasûlullah (sav) tebliğ faaliyetlerine Mekke dışında yön verme ihtiyacı duyuyordu. Bu sebeple yanına Zeyd b. Hârise'yi de alarak, Mekke yakınlarındaki Tâif şehrine gitti. Onları İslâm'a davet etti ve siyasi destek talebinde bulundu.

Kureyşlilerle akrabalıkları ve ticarî ilişkileri bulunan Tâifliler, Hz. Peygamber'in çağrısına kulak vermediler ve O'nu taşıyarak yaralanmasına sebep oldular. Tâiflilerin tavrına oldukça üzülen Rasûlullah

(sav) bu zor günde Rabbine sığınarak O'nun rızasını ve yardımını talep etmişti.

Hz. Peygamber ve Zeyd, yorgun ve yaralı bir şekilde, yol kenarındaki bir bağa sığındılar. Kureyşli iki kardeşe ait bağın kölesi Addas, Hz. Peygamber'e bir tabak üzüm getirdi. Hz. Peygamber'in üzümü yemeye başlarken "Bismillâh" demesi Hıristiyan kölenin dikkatini çekti ve konuşmaya başladılar. Karşılaştığı bu şahsın Allah elçisi olduğuna kanaat getiren Addâs, orada Müslüman oldu.

Rabbi, eziyetli Tâif yolculuğunun sonunda elçisini işte böyle sevindirdi.

Hz. Aişe (r.anha) Hz. Peygamber'e, Uhud mücadelesinin geçtiği günden daha zorlu bir gün yaşayıp yaşamadığını sorunca Efendimiz, Tâif gününü hatırlatmış ve şöyle demiştir:

O zaman şaşkınlığımın hafiflediği bir sırada başımı yukarı kaldırdım, beni gölgelendiren bir bulutun içinde Cebrâil'i gördüm. Cebrâil, istediğim takdirde Mekkeliler'i helâk edecek meleğin emrime verildiğini söyledi, melek de yanıma geldi. Bense, "Hayır, istemem; ben, Allah'ın bu müşriklerin soyundan yalnız Allah'a kulluk eden, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayan kimseler meydana getirmesini arzu ederim." diye cevap verdim.

Hız. Ömer: Şeytanın Korktuğu Adam

Hiç kimsenin Müslümanlığı onun kadar coşkuyla karşılanmamıştı. Tekbir sesleri Mekke sokaklarını çınlatmış, kendisinden önce Müslüman olan otuz dokuz kişinin ruhuna kırk rakamı sıcak bir mühür gibi basılmıştı. Ömer Müslümanlığını gizlemeye yanaşmamış, “Müşrikliğimi duyurduğum gibi Müslümanlığımı da duyuracağım!” diyerek müminleri yürüyüşe çağırmış, Kâbeye vakarla akan nehrin iki kolundan birinin başında Hz. Hamza, diğerinin başında o yer almıştı. “Ey Rasûlüm! Sana ve sana tâbi olan müminlere Allah yeter.” (Enfal,64) âyeti inmişti Ömer’in Hazreti Ömer olduğu gün. Açık tebliğ dönemi onunla başlamıştı.

Müslüman olanların dövülüp kendisine dokunulmaması ağırina gitti Hz. Ömer’in. Kur’ân’a göre onur müminlerindi. Bu yüzden dayısının himayesini iade etmekte gecikmedi. Yaşasın! Artık o da diğer müminler gibiydi. Sık sık yolu kesiliyor, dövülüyor, dövüyor fakat başı dik yürüyordu. Hz. Peygamber’in ifadesiyle, yüce Allah, doğruyu Ömer’in diline ve kalbine koymuştu. Akli ve ruhu ilâhi iradeyle tamamen örtüşüyordu. Öyle ki bir görüş ileri sürdüğünde, o görüşü destekleyen âyetler nazil oluyordu. Bedir esirlerinin fidye karşılığı serbest bırakılmasına ve münafıklardan İbn Übey b. Selul’ün cenaze namazının kılınmasına itirazı sert mizacına yorularak yerinde bulunmamış ancak daha sonra inen âyetler Hz.Ömer’i doğrulamıştı. Sert mizaçlıydı evet. Fakat bu mizaç dini duyarlılıklar konusunda tavizsiz olmasını sağlamıştı. Şeytan onunla karşılaşmaktan korkardı. Hz. Peygamber, “Gökte bir melek bulunmasın ki, Ömer’e saygı duymasın, yeryüzünde bir şeytan bulunmasın ki Ömer’den kaçmasın.” buyurmuştu.

Ciddi ve cesurdu. Sözlerinden istikrar, güven ve kararlılık yansırı. Allah’ın elçisine olan imanı ve bağlılığı her şeyin önüne geçer, O ağladı diye ağlar, O tebessüm etti diye tebessüm ederdi. Hacerü’l-Esved için şöyle demişti: “Senin, zarar ve yararı dokunmayan bir taş olduğunu biliyorum; vallahi Allah’ın Elçisi’nin seni öptüğünü görmeseydim, ben de seni öpmezdim.” Şerefi İslâm’a bağlılıkta görür, onuru başka yerde arayanları alçalışın beklediğini vurgular, “Asıl yağma edilmiş olan, dini yağma edilendir,”derdi. Ona göre bir insanın oruç tutmasına, namaz kılmasına değil; konuştuğunda sözünün doğruluğuna, emanet edildiğinde ona riayetine, eliyle ve diliyle kimseye zarar vermeyişine bakmak lazımdı.

Madem kısa bir süre sonra veda edilecekti dünyaya, diri kalabilmek için kendini ölümler arasında saymalıydı. Saydı da. Dünyaya hak ettiği değerden fazlasını vermedi. Bir çöplüğün yanında bir müddet durduktan sonra arkadaşlarının yanına gitmiş, üzerine sinmiş kokudan rahatsızlık duyulunca, “İşte hırs gösterdiği-

niz ve üzerinde devamlı konuştuğunuz dünyanın hali budur.” demişti. Dünyayı arzuladığında âhiretine zarar verdiğini, âhireti arzuladığında dünyasına zarar verdiğini görmüş, sonunda fani olan dünyasına zarar vermeyi tercih etmişti. Elbette bu dünyevi görevlerini yerine getirmesini engelleyen bir husus değildi. Çocuklarına okuma yazmayı, yüzücülüğü, atıcılığı, biniciliği ve şiiri öğretmeliydi babaları. Beden ve ruh dengesi sağlanmalıydı. Sorumluluk bilincinde olanlardan dostlar edinmeli, ahmaklarla yakınlıktan kaçınmalıydı. İnsanlar seviyelerine göre değerlendirilmeli, güçlerine göre iş verilmeliydi. Hür olmak isteyen adam borçlu olmamalıydı. Allah’ın dinini ancak dalkavukluk etmeyen, kuruntularının peşine düşmeyen, gayreti eksiltmeyen, yandaşlarını desteklemek için doğruyu saklamayan kişiler yaşatabilirdi.

Ve bir gün Allah’ın dinini yaşatma görevi Hz. Ömer’e verildi. Hz. Ebû Bekir’in vefat ettiği günün sabahı güneşin ışıkları Hz. Ömer’in kaleminin ve kılıcının üzerine düştü.

Kâğıtta onun ismi yazılıydı. Hz. Ebû Bekir istemişti o ismi. Bu ismi görenler “Bilirsin ki Ömer sert mizaçlıdır. Rabbin Ömer’i halife tayin ettiğin için seni sorgularsa ne cevap vereceksin?” diyecek olmuşlardı da, “Allah’ın kullarının en iyisini onlara halife yaptım derim,” diye cevaplamıştı Ebû Bekir (r.a.) bu soruyu. Ve sonunda emri hakk vaki olmuş, minberde yükselme sırası Ömer’e (r.a.) gelmişti. İşte ilk sözleri: “Allah’ım! Ben sert, şiddetli biriyim, beni yumuşat. Zayıf biriyim, beni güçlü kıl! Cimriyim, beni cömert eyle!”

Yüce Allah Ömer (r.a.)’i yumuşatmadı. Daha doğrusu onun kalbini zayıflara karşı yumuşattı, güçlülere değil. Emri altındaki yöneticilere karşı sertliği hiç gitmedi. “Yöneticilerimden biri haksızlık eder de düzeltmezsem bu haksızlığı yapan ben olmuş olurum!” diyerek bilgi sahibi olmaya çalıştı hep yapılan işlerden. Zira ona göre Allah’ın en sevmediği bilgisizlik devlet başkanının bilgisizliğiydi. Bu yüzdendi Fırat kenarındaki koyunun öte dünyada bir soru işaretine dönüşeceğinden korkması. Bu yüzdendi Mısır Valisi Amr b. As’ın oğlunun, kaybettiği yarış yüzünden bir Kıbtîye “Al sana bir soylu tokadı!” diyerek vurması üzerine verdiği cevap: “Annelerinden hür doğan insanları ne zaman köleleştirdiniz!”

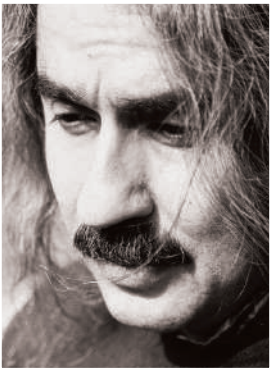
Amr b. As’ın Mısır Fatihi oluşu Hz. Ömer’in öfkesini engellemedi. Zira fetih, fethedilen topraklardaki insanların üstüne adaletin gölgesini düşürmek içindi, adalete gölge düşürmek için değil. Zamanın iki büyük gücü Bizans ve İran’ın Müslümanlar karşısındaki başarısızlıklarının arkasında kendi halklarına yaptıkları

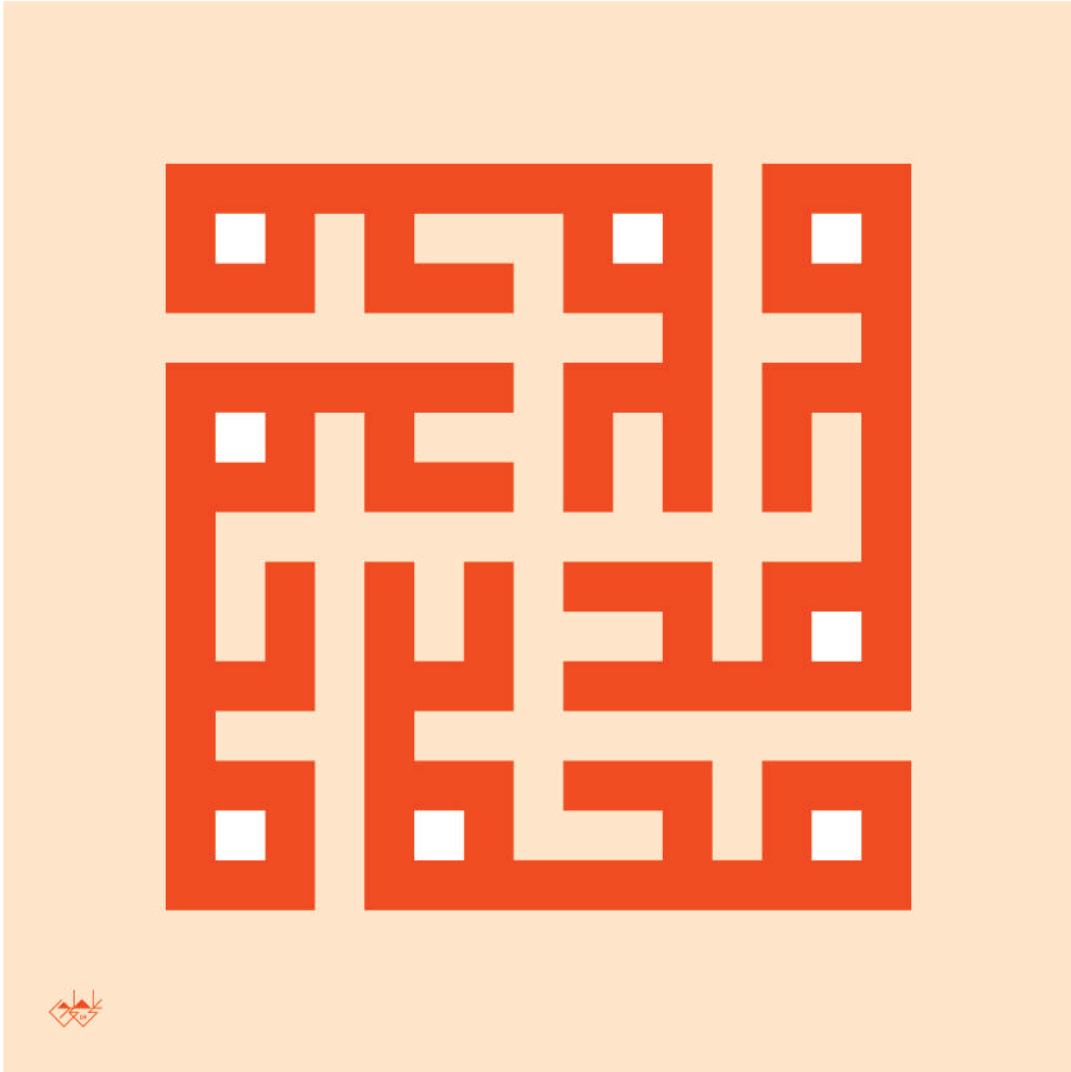
zulüm vardı. Art arda düşüyordu şehirler. Önce Suriye Bizans hakimiyetinden çıktı, sonra Mısır. Öte yandan İran Kadisiye zaferiyle sarsıldı ve Horasan'a kadar bütün İran topraklarında Mecusilerin ateşi söndü. Suriye'nin fethi tamamlandıktan sonra Müslümanlar hareketi batıya kaydırarak efendilerinin mirac basamaklarından olan Kudüs'e yöneldiler. Kuşatma sonuç verdi ancak Hristiyanlar teslim olmak için bir istekte bulundular: Şehri bizzat Hz. Ömer teslim alacaktı. Bir mektupla durum Ömer'e bildirilmiş, yamalı elbiselerle ordunun başında Kudüs'e giren Hz. Ömer, kendi önderlerinin debdebeli yaşantısına aşına halkı şaşkına çevirmişti. Tıpkı Şam'a devesiyle girdiği gün, "Ey müminlerin halifesi! Şayet asil bir ata binmiş olsaydın, seni halkın ileri gelenleri karşılardı!" diyenlerin şaşkınlığı gibi. Ne demişti Ömer onlara eliyle göğü işaret ederek: "Sizi orada göremiyorum! Bana emirler ancak oradan gelir. Devemin önünden çekilin!"

Ona göre kötülükle yenen aslında mağluptu, günahla zafer elde eden muzaffer değil. Hz. Ömer'i kötülük bir sabah namazı vurdu. "Beni bir köpek vurdu!" diye inledi Ömer. Kan kaybederken katilini öğrendi ve sevindi; zira katil Müslüman değildi. Katilini öğrendi ve üzüldü; zira katil iyilik yaptığı biriydi. Ve Ömer (r.a.) ölmeden önce son bir şey istedi: Hz. Peygamberin yanına defnedilmek... Hz. Aîşe'ye gidilip "Ömer arkadaşı Muhammed (sav)'in yanına gömülmek için iznini bekliyor!" denilmesini istedi. Hz. Aîşe hıçkırarak verdi izni. Ömer (r.a.) müjde ulaşana kadar ölmedi. Son sözü şuydu: "Allah'a hamd olsun! Benim için bundan daha mühim bir şey olamaz!"

Hz. Peygamber'in "Gözüm!" dediği heybetli adam, işte böyle ayrıldı dünyadan.

A. Ali Ural

İsm-i Nebi - Hattat: Ali Toy

İsrâ ve Miraç

Yüce Allah; yakınlarının vefatı ve Tâif yolculuğu sebebiyle sıkıntıya düşen son peygamberini, manevi âlemlere yükselterek yüceltti.

Hz. Peygamber bir gece, Cebrâil (as) eşliğinde Mekke'deki Mescid-i Harâm'dan Kudüs'teki Mescid-i Aksa'ya götürüldü (İsrâ). Oradan da yine Cebrail (as) ile birlikte Sidretü'l-müntehâ adı verilen yüce makama yükseltildi, Yüce Allah'ın huzuruna çıkarıldı (miraç).

Müşrikler miraç olayını Hz. Ebû Bekir'e alaylı bir şekilde anlatıp O'nu zor durumda bırakmak istemişlerse de o; "Bu söylediklerinizi Muhammed söylüyorsa doğrudur." diyerek Hz. Peygamber'i tasdik etmiş ve böylece "Siddik" (dosdoğru ve sadık olan) lakabını almıştır.

Hicret'ten bir yıl önce gerçekleşen Miraç mucizesi, Hz. Peygamber'in maneviyatını yükseltmiş, müminlerin imanını kuvvetlendirmiş, müşriklerin ise düşmanlıklarını arttırmıştır.

Miraç Gecesi; beş vakit namaz farz kılınmış, Bakara suresinin son ayetleri (Bakara 2/285-286) indirilmiş, Allah'a ortak koşmayanların affedileceği müjdesi verilmiştir.

"Kendisine ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye, kulunu (Muhammed'i) bir gece Mescid-i Harâm'dan, çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksa'ya götüren Allah'ın şanı yücedir. Hiç şüphesiz O, hakkıyla işitendir, görendir."

(İsrâ 17/1)

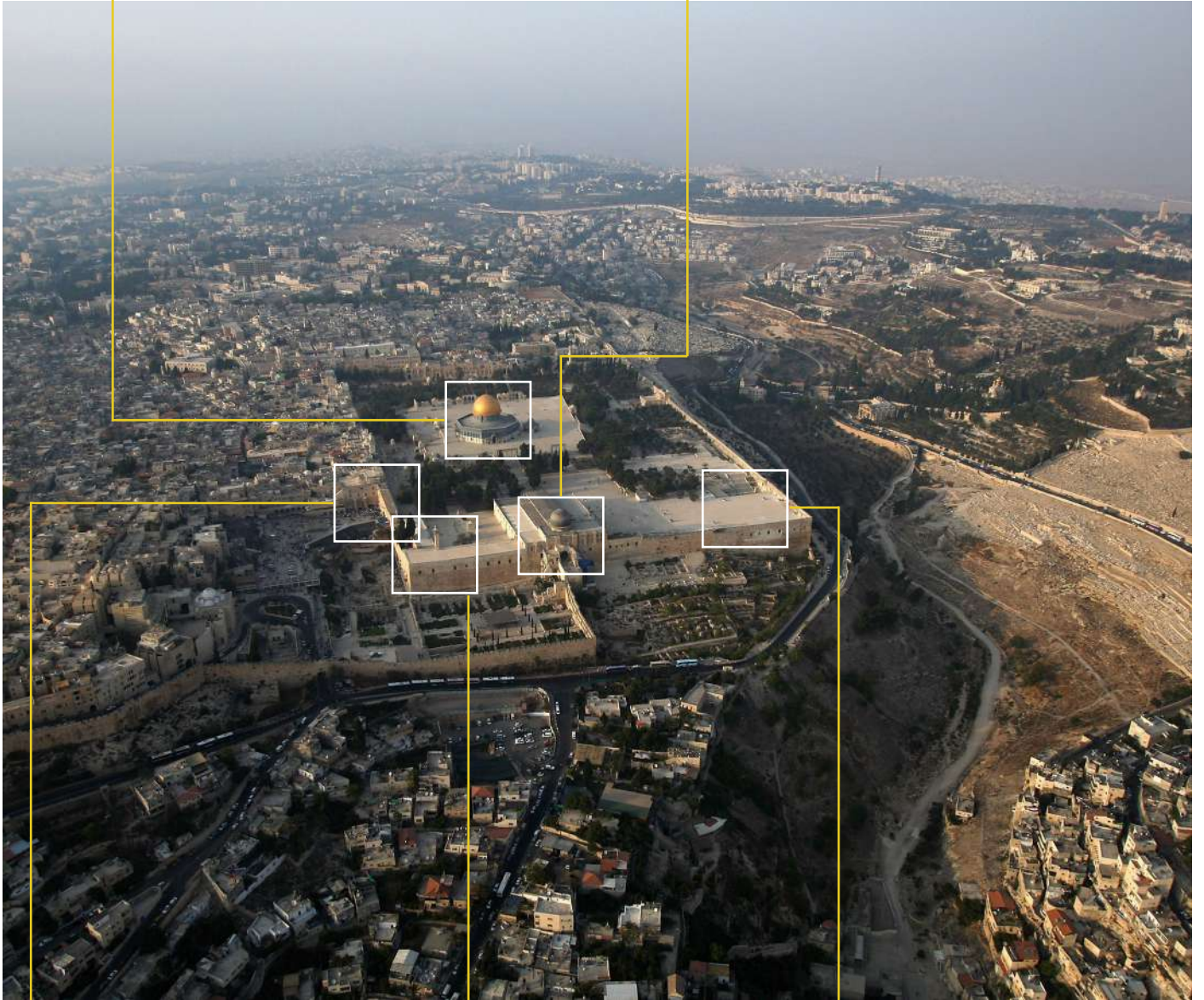

MESCİD-İ AKSA

Mescid-i Aksa tek bir yapının ismi değildir. 144 bin metrekarelik alanın genel adına Mescid-i Aksa denir ve içerisinde birçok mescid bulunur. Hz. Süleyman'ın emriyle inşa edilen Mescid-i Aksa "Uzak Mescid" anlamına gelmektedir. Hz. Peygamber ve ashabı Kible Kâbe'ye çevrilmeden önce 13 yıl boyunca Mescid-i Aksa'ya yönelerek namaz kılmışlardır.

KUBBETÜ'S-SAHRA

KIBLE MESCİDİ

AĞLAMA DUVARI/BATI DUVARI

BURAK MESCİDİ

MERVAN MESCİDİ

Miraç Yakıtı

Miracın sahibi Peygamber'in izleyicileri de bu miraçtan sürekli olarak pay sahibi olmak hak ve vazifesi doğrultusunu hiç yitirmemek borcundadırlar.

Miraç mucizesi onlara bu bilinci vermek ve bu sorumluluğu aşılama için bağışlamıştır. "Miraç ruhu"nu taşımak: Müslüman, bu psikolojiyle ayrılır öbür inanç ve inançsızlık adamlarından.

"Bir günü öbür gününe eş geçen kişi ziyandadır" kutlu sözü miraç mucizesinin ruh içi gerçeğine, özbenliğine yapışık hakikatine dokunmaktadır.

Allah'a tapınmada, insanlarla ilişkide, düşüncede ve estetikte, sürekli "mirac"ı yaşamak, ilerleme güven ve niyetini yitirmemek kıvamında olmalıdır mü'min ruhu.

Miracın hışırtısı, ruhumuzun kulaklarında olmalıdır daima. Ve iç gözümüz, Burak'ın izinde...

Alev alev yanan ruh, Refref'in kanatlarıyla aşmalıdır kanatsızlık bölgelerini.

Aşksız, kupkuru, donmuş akıl kişisi, müslümanlığın en alt derecesinden ileri gidemez.

Aşk uçuşu... Miraç budur.

Yılda bir kere kandiller bu aşkı somutlandırır; ama içimizin kandilleri günde bin kere miracın yakıtıyla yanmak ödevindedir.

Miraç, Mutlak'ın aşk yüzünü görme yolculuğudur. İç hacdir her mü'minde. Hacda da her Müslüman, miracı, gönlünün öncüsü ve gözcüsü yapabildiği ölçüde manevi hedefe ulaşacaktır.

Namaz, günün dönüm noktalarında miracın bize konuk oluşudur. Vaktin yakasını bırakmamasıdır namaz miracın. Vaktin hamuruna ilahi aşk mayasını ve boyasını durmamacasına katan Peygamber armağanıdır o.

Miraçtır açıp kapayan Cennet ve Cehennem'in pencerelerini; onlarla eğiten ruhumuzu.

Kadir gecesinin tohumudur o. Kur'ân, bu Tûba'nın dallarına asılıdır, gören gözler için.

Alın yazımızın hiyeroglifidir miraç. Mucizeyi kanımıza işleyen Peygamber iğnesi ve kalemidir. Ruh susayışını gideren kevser, onun bardağıyla sunulur inanmış gönüllere.

Zamanı, metafiziğin sınırlarına götürüp orada ruhun solmayan çiçeği yapan odur. Sonsuzluğun, ebediliğin pınarında onu yıkayıp kirlerinden arındıran âb-ı hayat zembidir miraç.

Ruh, nerede katranlaşmışsa, ondan miraç çekilmiştir. Nerede elmaslaşmışsa ona miracın ışıkları düşer ve bin yöne yansır.

Dünyayı küçülten büyüten gök aynasıdır o. Bir hardal tanesine çevirir onu, ama bu tanede bütün dünyalar ve kâinatlar gizlidir.

Miraç mucizesi, paslanmış ruhun diriliş kalayı, delinmiş, özbenliğin lehim maddenidir. Kopan ruhu, Mutlak'a kaynak yapar durur yeniden boyuna.

"Gözlerin kaymaması"nın güvencesidir.

"İki yay aralığı kadar yaklaşma"nın metodu.

Ruhtaki zehri, biriken zehri alan panzehirdir Miraç ruhu. Bir mucize med ve ceziriyle çekip alır içimizdeki kuşkuları, red ve inkâr taslaklarını. Onları eritir ve ummanında boğar. Kadavralar gibi yüzerler bu mucize denizinde; bilinmezliğin bağına gömülmek üzere alınıp götürülürler.

Bir tanık gibi durur hep yanı başımızda, bir tanıklık meleği gibi durur miraç; inanç gücümüzün, sağlamlığımızın ve dayanıklılığımızın tanığı olarak.

Ruhun diriliş özlerindedir miraç. Namazla, oruçla, hacıla, zekâtla bağıntı iplikçiklerini korumasını bile özlerden. Ruhun bayatlamaması, taptaze kalması onun görevidir. Enerjisi tükenen ruha, diriliş yakıtıdır o. Sönen ruh ışığına yalın vermesini bilmenin ustasıdır.

Bir Mekke gününü içimizde ışılatıp duran avizedir, asılı ruhumuza.

İmanın küfre zaferinin dönüm noktasıdır. Gün dönümü noktası. Ama bu gün dönümü günün batıya doğru değil, ruhun doğusuna ve doğuşuna doğru döndüğünün işareti olan bir gün dönümüdür.

"Sıdk"ın gün dönümü.

"Aşk"ın gün dönümü.

Ter ve zaferin gün dönümü.

Başlarında yeniden Kutsal Kitaba, Kur'an'a döndüğü bir olağanüstülük gün dönümünden bir an.

Yücelişin anlamından bir yaprak.

Mutlak'tan açılan bir sayfa.

Şeytani zincirleme yolculuğu, Rahman nefesine doğru uzamış yolculuğundan bir kitap.

Evet! Başlı başına bir diriliş kitabıdır Miraç.

Baştan başa mucize olan diriliş kitabı.

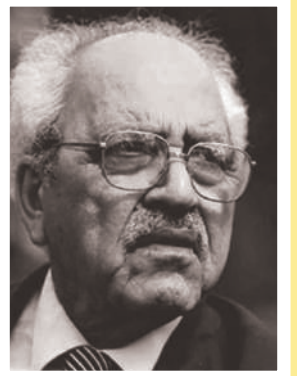
Demiri yumuşatan Davut eli gibi.

Ölüyü diriltten İsa parmağı gibi.

Zaman ve mekânı aşan bir inanç meşalesidir o.

Sezai Karakoç

Gündönümü, Diriliş Yayınları

Akabe Biatları

Her yıl Arabistan'ın çeşitli bölgelerinden insanlar hem hac hem de ticaret yapmak üzere Mekke'ye geliyordu. Hz. Peygamber hem davetini bu insanlara duyurmak hem de Mekke müşriklerinin ezizyetinden bunalan Müslümanlara alternatif bir yurt bulabilmek amacıyla kabilelerle görüşmeler yapmaya başladı. Peygamberliğin on birinci yılındaki hac mevsiminde Yesrib halkından altı kişilik bir grupla Akabe'de karşılaştı ve onlara İslâm'ı anlattı. Medine'nin iki büyük kabilesinden biri olan Hazrecli bu kişiler Müslüman oldu. Komşuları Evs kabilesiyle yıllardır rekabet ve düşmanlık içinde yaşadıklarını, bu din vasıtasıyla birlik ve beraberliğe yeniden kavuşmayı umduklarını söylediler. Medine'ye döndüklerinde insanlara İslâm'ı anlatacaklarına ve ertesi yıl Hz. Peygamber'le buluşmaya söz verdiler.

Bu küçük grubun Medine'deki çabaları sayesinde birçok kişi İslâmiyet'i kabul etti. Ertesi yıl on Hazrecli ve iki Evsli Mekke'ye gelip Akabe'de Hz. Peygamber'le buluştular ve ona bazı konularda söz verdiler (biat). Buna göre;

- Hiçbir şeyi Allah'a eş koşmayacaklar,
- Hırsızlık ve zina yapmayacaklar,
- Çocuklarını öldürmeyecekler,
- Birbirlerine iftira etmeyecekler,
- Rasûlullah (sav)'ın emirlerine uyacaklardı.

Peygamberliğin on ikinci senesinde (621) Akabe'de yapılan bu sözleşmeye Birinci Akabe Biatı denir.

Hz. Peygamber, İslâm'ı öğretmesi için Mus'ab b. Umeyr'i Yesrib'e gönderdi. Onun çabaları sayesinde İslâm hızla yayıldı. Medineli Müslümanlar Peygamberimiz'i yanlarına davet etmeye karar verdiler. Ertesi yıl hac mevsiminde, ikisi kadın yetmiş beş Müslüman Hz. Peygamber ile Akabe'de gizlice buluştular. Bu görüşmede Hz. Peygamber'in yanında amcası Abbas da vardı. Abbas bir konuşma

Medine, Hz. Peygamber'in hicretinden önce Yesrib adıyla anılıyordu. Hicret'in ardından şehir, "Peygamber'in şehri" anlamında **Medînetü'r-Rasûl** veya **Medînetü'l-Münevvere** ismini aldı.

yaparak yeğenini Medine'ye götürdüklerinde bütün Arap kabilelerinin kendilerine düşman olacağına dikkat çekti. Böyle bir durumda onu düşmanlarına teslim edeceklerse bu işten şimdi vazgeçmelerinin daha iyi olacağını vurguladı. Medineliler,

- Medine'ye gelirse canlarını, mallarını ve ailelerini korudukları gibi Rasûlullah (sav)'ı koruyacaklarına,
- Bollukta ve darlıkta gerekli malî yardımları yapacaklarına,
- İyiliği emredip kötülüğe engel olacaklarına,
- Her durumda kendisine uyacaklarına, hiç kimmeden çekinmeden hak üzere bulunacaklarına söz verdiler. Bu antlaşmaya da İkinci Akabe Biatı denildi. (622)

Bu antlaşmadan sonra Hz. Peygamber ashabına Medine'ye hicret etmeleri için izin verdi. Aynı yıl içinde kendisi de Hz. Ebû Bekir'le birlikte hicret etti. Böylece İslâm tarihinde Medine dönemi başlamış oldu.

BÖLÜM ÖZETİ

Yazının tamamı için
qr kodu okutunuz.

Miraç

Hiz. Peygamber'in İsrâ ve Miraç tecrübesini ele aldığımızda, Kur'ân'da anlatılan Hiz. Peygamber'in yaşadığı tecrübe ile diğer dinlerde yükselişi konu alan tasavvurlar arasında önemli bir farklılık dikkatimizi çeker. Bu fark Hiz. Peygamberin İsrâ ve Miraç tecrübesinde müşriklerden ziyade inananların Hiz. Peygamber'e imanlarının test edilmesidir. Öncelikle Kur'ân, Mekkeli müşriklerin Hiz. Peygamber'in risaletine yönelik eleştirileri arasında şu itirazı dikkatimizi çeker: "Yahut altından bir evin olmalı, ya da göğe çıkmalısın. Mamafih bize okuyacağımız bir kitap indirmedikçe sadece göğe çıkmaya da inanmayız..." (İsrâ 93) Burada müşriklerin göğe çıkmayı ve oradan kendilerinin görüp dokunacakları bir kitap getirmeyi risaletin kanıtı olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Buna karşı Hiz. Peygamber'in Kur'ân'a yansıyan tavrı ise şudur: "Rabbimi tenzih ederim. Ben ancak Rasûl olarak gönderilen bir beşerim." Burada vurgulanan şey, onların istedikleri şeyi yapıp gerçekleştirme konusunda bir görevi ya da yetisi olmadığı, kendisinin yegâne görevinin risalet olduğudur. Bu, diğer geleneklerle karşılaştırıldığında önemli bir farklılıktır. Zira diğerlerinin aksine İslâm'da göğe yükseliş gibi bazı olağanüstülükler kişinin haklılığının ya da temsil ettiklerinin meşruluğunun bir göstergesi/delili olarak kabul edilmez. Bu bağlamda mucize ve mucizevi olaylar bir dinî tebliğ vasıtası olarak da görülmez.

Bununla birlikte İsrâ suresinin ilk ayetinde Hiz. Peygamber'in geceleyin Mescid-i Haram'dan alınıp çevresi bereketli kılınan Mescid-i Aksa'ya götürüldüğü ve ona orada bazı ayetlerin gösterildiği vurgulanmaktadır. Hiz. Peygamber'in yaşadığı bu olay, Mekke'de büyük yankı uyandırmış; müşrikler bunu alay ve eleştiri konusu yapmışlar ve mü'minleri bunu kullanarak Hiz. Peygamber'in risaleti konusunda şüpheye düşürmek istemişlerdir. Ancak başta Hiz. Ebû Bekir olmak üzere mü'minler Hiz. Peygamber'in yaşadığı bu hadiseye iman etmişlerdir.

Hiz. Peygamber'in İsrâ (gece yürüyüşü) tecrübesinde kendisine gösterilen ayetler, çeşitli hadis metinlerine konu olmuş ve miraç olarak nitelenmiştir. Kuşkusuz Hiz. Peygamber'in bu tecrübesi, temsil ettiği vahiy geleneğiyle ve bunun özünü oluşturan tevhid akidesiyle iç içedir. Buradaki amaç, onun risaletine iman konusunda mü'minlerin sınanmasıdır ve Hiz. Ebû Bekir başta olmak üzere mü'minler "O diyorsa doğrudur." şeklindeki tavırlarıyla Kur'ân'a ve Hiz. Peygamber'in risaletine olan sadakatlerini ifade etmişlerdir.

Prof. Dr. Şinasi Gündüz

İlk Emir: “Oku!”

- *Peygamber (sav)’e ilk vahyin “oku” olması, müminler açısından nasıl değerlendirilmelidir?*
- *Hz. Peygamber ilk vahyi aldığı gün, Hz. Hatice’nin eşine olan yaklaşımı, bize eşler arası iletişim hakkında nasıl bir örnek teşkil eder?*
- *Gizli davet döneminde, Hz. Peygamberimiz’in çevresinde halkalanan İlk Müslümanların tamamının gençlerden oluşması, bir devrim niteliğindeki yeni dinin genç bir kadro ile şekillenmesi dikkat çekicidir. Bu bağlamda özgür düşünen ve radikal kararlar alabilen gençlerin gücü ve yapabilecekleri hakkında tartışınız.*
- *Allah Teala, Peygamber Efendimiz’den neden önce akrabalarını uymasını istiyor? Siz de çevrenizdekilerin hatalarını düzeltmeleri konusunda kendinizi sorumlu hissedersiniz? Uyarmaya önce kimden ve nasıl başlarsınız?*

Kubbetü's-Sahra

Kubbetü's-Sahra, Müslümanların ilk kıblesi olan Mescid-i Aksa'nın bahçesindedir. Kubbetü's-Sahra'nın içinde Hz. Peygamber'in, üzerinde Mirac'a çıktığı kabul edilen Muallak Taşı bulunur.

iki özellik
vardır ki
bunlar bir
müminde
bulunmaz;
cimrilik ve
kötü ahlâk.

(Tirmizî, Birr, 41)

4 Hz. Muhammed (sav)'in Medine'ye Hicreti

Hicret sırasında Hz. Muhammed (sav) ve Hz. Ebû Bekir (ra)'in konakladığı mağaranın bulunduğu Sevr Dağı

Fotoğraf: Orhan Durgut

Hicret; terk etmek, ayrılmak, bir yerden bir yere gitmek anlamlarına gelir. Ancak kavram olarak Hicret'in İslâm tarihinde çok daha önemli ve manevi anlamları vardır. Hz. Peygamber'in (sav) Mekke'den Medine'ye göç etmesi anlamındaki Hicret, Müslümanlar açısından yeni bir devrin başlangıcıdır. Bunun da ötesinde Hicret, Müslümanlar için bir davranış özelliğidir. Günahlardan yüz çevirmek için çaba sarf etmek de bir davranış olarak Hicret'in insan hayatına yansımalarıdır.

Hiz. Muhammed (sav)'in Medine'ye Hicreti

Müşrikler baskı ve şiddet uygulayarak Mekke'yi Müslümanlar için yaşanmaz hale getirmişler, Müslümanların bir kısmı ise yurtlarını terk ederek Habeşistan'a sığınmak zorunda kalmışlardı. Hatta Allah Rasûlü (sav) destek talebi için bizzat Tâif'e gitmiş fakat orada da kabul görmemişti. Rasûl-i Ekrem, sonuçsuz kalan bu girişimlere rağmen Mekke dışından gelenleri İslâm'a çağırılmaya devam ediyordu. Bu davetlere cevap veren Medineli Araplar, Hz. Peygamber'i her şartta destekleyeceklerini söylediler. Bundan sonra atılacak ilk adım, Medine'deki hareketi daha da kuvvetli hale getirmek için Mekke'de kalan zulüm ve baskı altındaki Müslümanları Medine'ye ulaştırmaktı. Hz. Peygamber bu amaçla Müslümanları Medine'ye hicrete teşvik etti. Böyle başlayan Hicret süreci, Mekkeli müşriklerin engelleme çabalarına rağmen devam etti ve Müslümanlar, kabileler halinde yeni yurtlarına göç ettiler.

"Onlar ki hicret ettiler, yurtlarından çıkarıldılar, benim yolumda eziyete uğradılar, çarpıştılar öldürüldüler. Andolsun ki ben, onların kötülüklerini örteceğim ve altlarından ırmaklar akan cennetlere koyacağım."

(Âl-i İmran 3/195)

Müslümanların mal ve mülklerini bırakıp Yesrib'e hicret etmeleri, inançları için göze aldıkları bedellerden biriydi. Kısa sürede sahabenin büyük kısmı Yesrib'e göç etmiş; geride Hz. Peygamber, Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ali ile birlikte az sayıda kişi kalmıştı. Kureyş müşrikleri, Hz. Muhammed (sav)'in de Yesrib'e giderek orada kendilerine karşı güç oluşturaçağından endişe duydular. Dârü'n-Nedve'de yaptıkları görüşmeler sonunda O'nu ortadan kaldırmaya karar verdiler.

Sevr Mağarası

"Bir zaman o kâfirler seni ya bağlayıp hapsedmeleri, ya öldürmeleri ya da Mekke'den çıkarmaları için sana tuzak kuruyorlardı. Onlar sana tuzak kurarlarken Allah da onlara karşılık veriyordu. Allah tuzak kuranlara karşılık verenlerin en hayırlısıdır."

(Enfal 8/30)

Suikast kararını vahiy yoluyla öğrenen Hz. Muhammed (sav) hemen harekete geçip Hz. Ebû Bekir'le birlikte hicret hazırlığına başladı. Hz. Peygamber, evinden ayrıldığını müşriklere fark ettirmemek ve kendisine bırakılan emanetleri sahiplerine vermek üzere Hz. Ali'yi görevlendirdi. Gece yarısı yola çıkan Hz. Peygamber ve Hz. Ebû Bekir, izlenme ihtimalini düşünerek Mekke yakınlarında bulunan Sevr dağındaki bir mağarada üç gün beklediler. Mekkeliler onları ararken Sevr'in ağızına kadar geldiler fakat içeridekileri fark edemediler. Kur'ân-ı Kerim'de bu hadiseye şöyle değinilir: ***"Muhammed'e yardım etmezseniz bilin ki inkâr edenler onu Mekke'den çıkardıklarında mağarada bulunan iki kişiden biri olarak Allah ona yardım etmiştir. Arkadaşına 'Üzülme, Allah bizimle beraberdir' diyordu. Allah da ona güven vermiş, görmediğiniz askerlerle onu desteklemiş, inkâr edenlerin sözünü alçaltmıştır."*** (Tevbe, 9/40)

HİCRET YOLU

Sevr Mağarasının bulunduğu Sevr Dağı

Müşrikler, Hz. Muhammed (sav)'in evinde O'nun yerine Hz. Ali ile karşılaşınca şaşkına döndüler. Hz. Peygamber'in şehirden ayrıldığını anlayan müşrikler Mekke'yi Medine'ye bağlayan yol boyunca takibe koyuldular. Halbuki Rasûlullah (sav) ile Hz. Ebû Bekir, tahminlerin aksine bir strateji ile hareket etmiş, Medine yolunun ters istikametinde bulunan Sevr mağarasında da bir müddet konaklamışlardı.

Mağarada geçen üç günün sonunda kılavuzla birlikte develerle Sevr'den Yesrib'e doğru yola çıkıldı. Bir tehlikeye maruz kalmamak için bilinen yollar yerine farklı ve zor bir güzergâh takip edildi.

Hz. Muhammed (sav)'i bulmak için çeşitli yollara başvuran Kureyşliler onu yakalayana 100 deve ödül vaad ettilerse de hiçbir sonuç elde edemediler. Hz. Peygamber ve Hz. Ebû Bekir, sekiz gün süren zorlu yolculuktan sonra Yesrib'e bir saatlik mesafede bulunan Kuba'ya ulaştılar. Rasûl-i Ekrem (sav), birkaç gün kaldığı Kuba'da bir mescid inşa ettirdi.

Hicret ettiği gece Hz. Peygamber, Hz. Ali (ra)'yi neden Mekke'de bıraktı?

Efendimiz hicret ettiği zaman Hz. Ali'yi Mekke'de bırakmıştı. Çünkü Efendimiz'de Mekkeli müşriklerin kendisine emanet ettiği mal ve eşyalar vardı. Emanetlerin tekrar sahiplerine teslim edilmesi gerekiyordu ve bu iş için Hz. Ali seçilmişti. Mekkeli müşrikler bir taraftan Allah Rasûlü'ne Mekke'de hayat hakkı tanımıyorlar, diğer taraftan O'nu en güvenilir biri olarak görüyor ve emanetlerini O'na bırakıyorlardı. Akılları O'nu emin ve güvenilir buluyor ama kibirleri, iman etmelerine mani oluyordu.

“Muhakkak ki bu mescid yapılırken takva ve tevhid temeli üzerine kurulmuş ve böyle devam edegelmiştir. Habibim; burada senin namaz kılman çok doğru ve hayırlıdır. Burada temizliği seven Allah'tan korkan bir cemaat vardır. Allah da çok temiz ve faziletli olanları sever.”

(Tevbe, 9/108)

Kuba Mescidi - Fotoğraf: Orhan Durgut

Hicret'te kılavuzluk eden müşrik: Abdullah b. Uraykıt

Efendimiz, Hz. Ebû Bekir (ra)'le birlikte Medine'ye doğru yola çıktığında onlara bir müşrik, Abdullah b. Uraykıt kılavuzluk ediyordu. Mekke emirleri tarafından başına ödül konulan Efendimiz o sancılı dönemde rehber olarak Mekkeli bir müşriki seçmişti. Çünkü Uraykıt, yolu yıldızlara bakarak tayin edebilecek kadar ehil (işini en iyi şekilde yapan) bir kılavuzdu. Efendimiz onun müşrikliğine bakmamış, ehil oluşunu esas almıştı. Nitekim Hicret'ten on yıl sonra nazil olacak ayette Allah, **“Emaneti ehline veriniz.”** (Nisa, 58) diye emredecekti.

İlk Cuma Namazı

Rasûlullah (sav), Hz. Ali'nin de Mekke'den gelip kendisine yetişmesinden sonra Kuba'dan Yesrib'e hareket etti. Yolda Ranuna vadisinde ilk Cuma hutbesini okudu ve ilk Cuma namazını kıldırdı. Burada ayrıca bir mescid de yapıldı. Namazdan sonra Yesrib'e geçen Hz. Peygamber, şehir halkı tarafından büyük bir coşkuyla karşılandı. Medine'de görülmemiş bir şenlik ve bayram havası yaşandı.

Rasûlullah (sav) devesinin üzerinde halkı selamladı, devesinin çöktüğü yere en yakın eve, Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin evine misafir oldu. Böylece baskı altındaki Mekke dönemi sona ermiş, Mekke ve Medine'nin Müslümanları birleşmiş, İslâm tarihinde yeni bir dönem başlamıştı. Yesrib de artık Peygamber şehri anlamında Medînetü'r-Rasûl veya Medîne-i Münevvere olmuştu.

Cuma Mescidi - Fotoğraf: Orhan Durgut

Yesrib Neden Medine Oldu?

Peygamberimiz'in hicret ettiği sırada Yesrib, Mekke gibi, Hicaz bölgesinin önemli yerleşim merkezlerinden biriydi. İklimi güzel, toprağı tarıma elverişli, sulak bir yerdi. Yönetimde, sosyal, kültürel ve ahlâkî alanlarda kabile gelenekleri hâkimdi. Her kabilenin kendi başkanı vardı. Merkezi bir idare yoktu.

Yesrib'e İslâm, Akabe Görüşmesi ile girmeye başladı. Hicrete kadar yaklaşık iki yıl süren bu dönemde Müslüman olanların sayısı bir hayli çoğaldı. Peygamberimiz Medine'ye gelince hiç vakit kaybetmeden önemli değişiklikler gerçekleştirdi. Şehirde dini, sosyal, siyasi, hukuki, askeri alanlarda, ekonomi ve eğitimle alakalı konularda ciddi atılımlar yapıldı. Medine artık İslâm davetinin merkezi haline geliyordu.

Peygamberimiz manası kötü olan isimleri değiştirdi. Medine'nin önceki adı Yesrib, "zarar vermek, karıştırmak, kötülemek, başa kakmak, bozmak" anlamına geldiği ve bu manalar o güzel beldeye yakışmadığı için Rasûlullah (sav) bu ismi de değiştirdi. Yesrib adlı bu şehre "Medinetü'n-Nebî (Peygamber'in Şehri)" ya da "Medine-i Münevvere (Nurlu Şehir)" dendi. Zamanla tek kelime olarak "Medine" diye anılmaya başladı. Yesrib adı unutuldu. Böylece Medine sembolik olarak da medeniyetin, gelişimin simgesi haline gelmiş oldu.

Medine'de Münafıklar

Hicret gerçekleşmiş, Müslümanlar Medine'de yeni bir hayata başlamışlardı. Bedir galibiyetiyle İslâmiyet Arap yarımadasında büyük bir güç kazandı. Bu zaferin Medine'de farklı bir sonucu oldu; gerçekte İslâm'ı kabul etmedikleri halde bazı siyasi ve maddi sebeplerle Müslüman olduğunu ilan edenler ortaya çıktı. İkiyüzlü olan bu grup, Müslümanlar arasındaki birlik ve dayanışmayı bozmaya çalıştıkları için "münafık" olarak adlandırıldılar.

Hz. Peygamber'in, Medine'ye hicret ettikten sonra evinde bir süre misafir olduğu Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin kabri İstanbul'da bulunmaktadır.

Bunlar Hz. Peygamber'in kendisi, ailesi ve Müslümanlarla alay ediyor, inen ayetler hakkında şüphe uyandırıcı düşünceler yayıyor, ensar ve muhacir arasında kavga çıkartarak İslâm toplumunu birbirine düşürmeye çalışıyordu. Gizli antlaşmalarla Medine içinde ve civarında yaşayan Yahudi, Hıristiyan ve müşrikleri Medinelî Müslümanlara karşı kışkırtıyorlardı. Müslümanlar arasındaki birliğin bozulması için mescid adı altında bir nifak merkezi bile inşa ettiler (Mescid-i Dırar).

Zor zamanda daima Müslümanları arkadan vuran münafıklar Uhud savaşında orduyu terk etmiş, Hendek'te Yahudiler ve müşriklerle işbirliği yapmışlardı. Tebük seferinde düşmanın gücü konusunda Müslümanları korkutarak moral bozmaya çalışmışlar, Hz Peygamber'den ayrı bir ordugâh kurmuşlar, dönüş yolunda kendisine suikast tertiplemişlerdi. Mekke'nin fethinden sonra müşrikler ve Yahudilerin gücü azalınca münafıklar dış desteklerini tamamen kaybetmiş ve toplumdaki etkileri giderek azalmıştır.

Hz. Peygamber kendilerini "Müslüman" olarak tanımadıkları ve akrabalık bağı Araplarda çok güçlü olduğu için bu gruba son derece sabırlı ve dikkatli davranmıştır. Kim olduklarını bildiği halde insanları bu sıfatla açıkça damgalamamış, hiç kimseye münafık diye hitap etmemiş ve bunu müminlere de yasaklamıştır. Onlara düşman muamelesi yapmamış, nifak problemini İslâm toplumunun bir iç meselesi olarak değerlendirmiştir. Toplumdaki etkilerini azaltacak tedbirlerle münafıkların kendi aralarında giderek kuvvet kazanmasını önlemiştir.

Hicret'in Gerçek Anlamı

Müslümanların hayatlarında hicret, zamanın belli bir sürecinde gerçekleşmiş ve bitmiş tarihsel bir olay değildir. Hicret, idealler ve inançları baskı altında tutan şartlar karşısında insanın kendisine yeni imkânlar aramasının sembolüdür. Mekke'den Medine'ye yapılan hicreti Müslümanlar için bir kaçış ve sığınma olarak görmemek gerekir.

Hicret'teki esas amaç Müslümanlar için huzur ve güven ortamını oluşturmak, insanları İslâm'a davet etmek için daha uygun yeni bir merkez sağlamaktır. Medine, yeni bir ümmet ve devletin kuruluş merkezi olarak seçilmiştir. Bu sebeptendir ki Allah Rasûlü (sav) Medinelilerle ilk görüşmeden itibaren yürüttüğü hazırlıklardan sonra Hicret sürecini başlatmış, en sonunda kendisi de Medine'ye hicret etmiştir.

Hz. Peygamber'in dar aile çevresinden başlayarak Mekke toplumunda sıkıntı ve eziyetlerle dolu geçen on üç yıllık tebliğ süreci, Medine'ye hicret ile yeni bir aşamaya ulaşmıştır. Bu aşama tüm dinlerin yayılış süreçleri hesaba katıldığında, tarihin kaydettiği en hızlı gelişmelerden birinin başlangıç noktası olacaktı. Bu anlamda Hicret'ten söz etmek, Mekke'den Medine'ye göçten veya sadece bir takvimin sıfır noktasından değil, insanlık için yeni bir başlangıçtan söz etmek demektir.

“O kimseler ki iman ettiler, hicret ettiler ve Allah yolunda cihada katıldılar, bir kısımları da onları barındırıp yer, yurt sahibi yaptılar ve yardıma koştular, işte bunlar hakkıyla mümin olanlardır. Bunlara bir mağfiret ve cömertçe bir rızık vardır.”

(Enfal - 74)

Hicret, Kureyşli Müslümanlar için baskıdan kurtulmayı, bağımsızlığı ve müşriklere karşı güvenli bir hayatı temin etmiş, Hz. Peygamber'e de İslâm'ı yaymak için uygun bir ortam sağlamıştır. Dünyada meydana gelen büyük değişimlerin Hicret'le, yani zorunlu sebeplerle gerçekleşen göç hareketleriyle yakın ilişkisi bulunmaktadır. Buradan hareketle Hz. Peygamber ve Müslümanların Mekke'den Medine'ye hicretini, yeni bir medeniyetin kuruluşunun ilk adımları olarak kabul etmek gerekir.

“Hicret iki özellik taşır: Birincisi günahları terk etmek, diğeri Allah ve Rasûlü'ne hicret etmektir. Hicret, tevbe kabul olunduğu sürece sona ermez. Tевbe de güneş batıdan doğuncaya kadar makbuldür. Güneş batıdan doğunca artık her kalp, bulunduğu hal üzere mühürlenir. İnsanlar işledikleriyle kalır.”

(Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 192)

BÖLÜM ÖZETİ

Medineli Müslümanların II. Akabe biatında, Hz. Peygamber'i kendi şehirlerine davet edip O'na söz vermelerinden kısa süre sonra hicret başladı.

Küçük gruplar halinde ve gizlice Medine'ye göç etti Mekkeli Müslümanlar. Memleketlerini bırakıp gidiyorlar, kendilerini nasıl bir geleceğin beklediğini bilmiyorlardı. Tek bildikleri, imanlarından şaşmayacakları ve Rasûlullah (sav)'ın yanından ayrılmayacaklarıydı.

Kısa zamanda Mekke'de, aileleri ile birlikte Hz. Peygamber ve Hz. Ebû Bekir, bir de göç etmeye imkânı olmayan birkaç kişiden başka Müslüman kalmadı. Bu göçün farkında olan Mekkeli müşrikler, Hz. Muhammed (sav)'in Yesrib'de kendilerine karşı bir güç oluşturacağını tahmin ettiler. Onun gitmesine engel olmak, ondan ebediyen kurtulmak istediler ve suikast kararı aldılar.

Durumu öğrenen Rasûlullah (sav) Hz. Ebû Bekir'le birlikte hiç vakit kaybetmeden yola çıktı. Müşrikler, onun da Mekke'den ayrıldığını fark edince peşine düştüler. Rasûlullah ve Hz. Ebû Bekir stratejik bir plan yaparak hemen Medine yoluna yönelmemiş, Mekke yakınlarındaki Sevr mağarasında 3 gün beklemişlerdi.

Hz. Peygamber ve beraberindekiler 8 gün süren zorlu yolculuktan sonra Medine yakınlarındaki Kuba köyüne ulaştılar. Kendilerini bekleyen halk tarafından coşkuyla karşılandılar. Bir müddet burada kaldılar ve Kuba mescidi inşa edildi. İlk Cuma namazını Ranuna vadisinde kıldılar ve Medine'ye doğru yola devam ettiler.

Hicret, İslâm tarihinde bir dönüm noktası oldu. Müslümanlar baskı ve şiddetten kurtulmuş, özgür, kendine güvenen ve güçlü bir toplum haline gelmişlerdi. Medine, İslâm davetinin ve devletin merkez şehri olarak tarihte yerini aldı.

Hz. Peygamber bir hadis-i şerifinde *“Ameller niyetlere göredir. Kim Allah'a ve Peygamberi'ne hicret ederse onun hicreti Allah'a ve Peygamberi'nedir; kim bir kadınla evlenmek için hicret ederse onun hicreti evlenmek istediği kadındır.”* buyurmuştur. Hadiste geçen *“Allah'a ve Peygamberi'ne hicret”* ifadesi, Hicret'in her Müslüman için sürekli tekrarlanabilecek bir davranış biçimi olduğu anlamına gelir. Günahlardan yüz çevirmek, nefsi ve davranışları kontrol altında tutmak için çaba sarf etmek gibi eylemler Hicret'in insan davranışlarına yansıtılmasıdır.

Müslümanlar neden hicret etmiş olabilir? Sahip olduğunuz şeylerden, ne uğruna vazgeçebilirsiniz?

Hicret Mimarisi

Onlar, hicret adamıdır. İçlerinde hep bir hicretin sızısını duyarlar. Ocakta ateş mi var? Yakında sönecektir, bilirler. Yol tepeye mi çıkıyor, biraz sonra inecektir yamaçtan, farkındadırlar. Şimdi kılıç gibi doğan güneş, sonra bomba gibi batacaktır. Yeşil ağaç kuruyacak, su çekilecek, karakış yazı kovalayacak ve kovacaktır.

Batılı insan, turist olur, olabilir, ama hicret adamı olamaz. Müslümansa, turistken de hicret adamıdır. Bu dünyada hicrettedirler. Bu çağda hicrettedirler. Bu ülkede hicrettedirler. Takvimleri hicretle başlar.

Çile bir hicrettir. Çilesini bitiren Müslüman, hicretini bitirip Medine'sine ermiş olandır.

Her namaz, bu yerlerden bir hicrettir. Oruç, vücudun eşyadan hicretidir. Hac bir hicrettir. Zekat bile malın maldan hicretidir. İşte Müslüman, en büyük yakınlığa ermek için bu iç içe hicret pınarlarında yunan(yıkanan) kişidir. Müslüman, hicretle gusl etmiş kişidir. Müslüman, hicretle teyemmüm etmiştir.

Hz. İbrahim'in Arabistan yolculuğu, Hz. Yusuf'un Mısır'a köle olarak gidişi, Hz. Musa'nın Sina Dağı'na çıkışı, bütün bunların hepsi, Büyük Hicret'in sembolik muştucularıdır. Fetihler ve zaferler de hicret yemişleri, hicretin yemişleri. Tarikat "yol" demektir, derviş bir hicret eridir; tasavvuf bir hicret düğünü...

İçimizde, durmamacasına Mekke'den Medine'ye gidip geliyoruz. Mekke'yle Medine arasında hicret edip duruyoruz. Ne mağaralardan geçmiyoruz. Ne ağlar korumuyor bizi. Ne yılanlar ısırıyor...

Her Müslüman, bir hicret dönemi geçirecektir hayatında. Fakat, bir gün gelecek, hicret bitecektir. Bitecektir, ama ölüncüye kadar gönlünde hicretin acı ve haz karışık verimini duyacak ve tadacaktır her Müslüman.

Hicret, başlangıçta kanla karışık bir süt akımıdır. Sonra kan azalır, azalır, en son arı duru bir süt kalır. Sütse İslâm'ın şiarlarından.

Bu çağın insanı, dünyaya kendini o kadar yerleşik saymaktadır ki hicretin gök sofrası nimetlerinden haberli bile değildir. İçinde bir hicret mimarisi yoktur da ondan, ölüme karşı hazırlıksızdır. Ölümün sesi, onun için bir göç alarmı değil, bir yamyam tamtamıdır. O, ölüm önünde yamyamlarla kuşatılmış bir beyazın duygusunu taşır. Çocuk kaçıran bir al karısıdır ölüm onun için. Evin önünde kişneyen, hicret zamanını sezip de kişneyen saf kan Arap atı değil.

Ama Müslüman, ölümden önce ölüme hicret etmiş kişidir. Ölüm, ona nice yarış birincilikleri kazandırmış bir koşu atı değil midir?

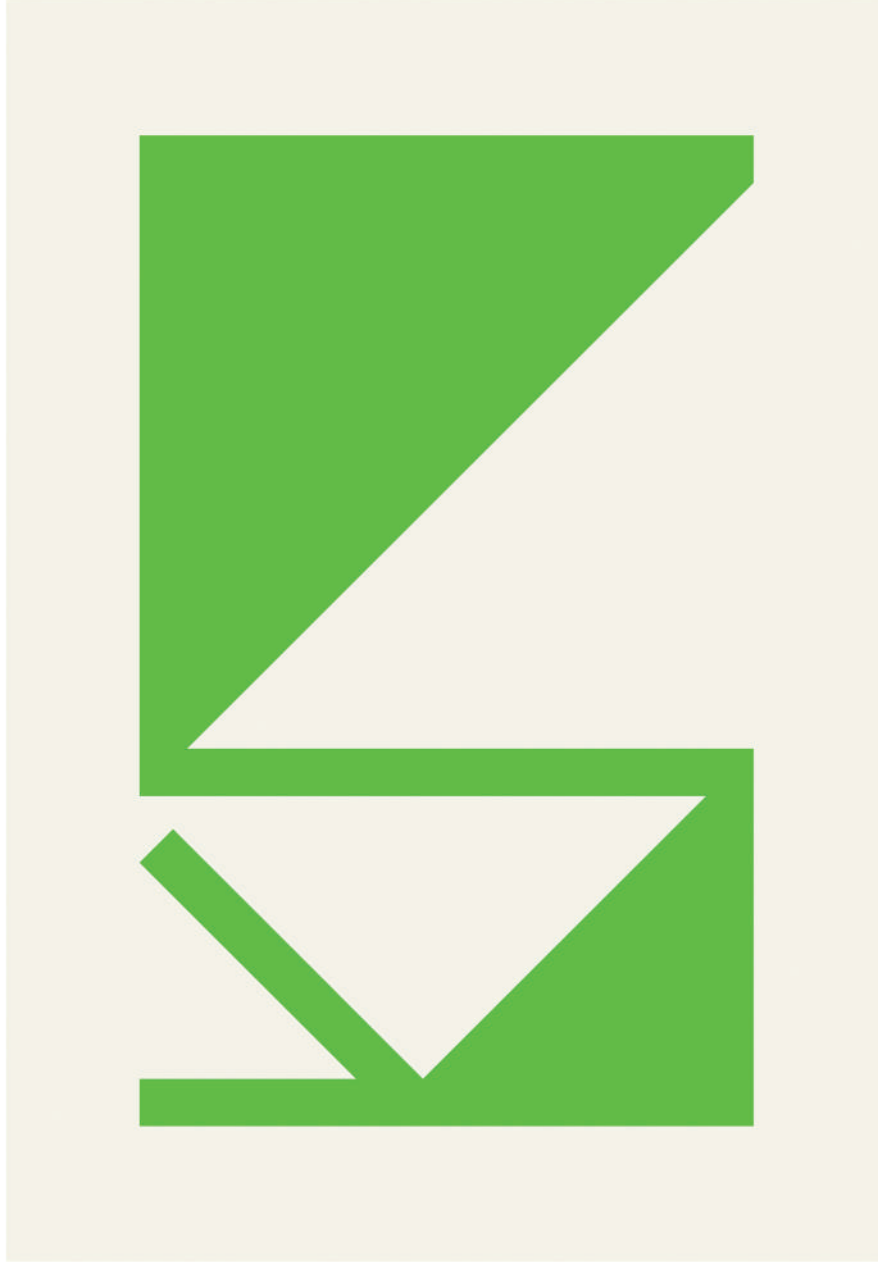
Akıncı, bir bakıma bir hicret adamıdır. Asker, bir bakıma bir hicret adamıdır. Şehit, hicretini donanıp giden kişidir. Gaziyse hicretten dönendir.

Biz, birkaç yüzyıldır hicret köprüsünü yıktık. İçimizdeki Mekke ve Medine birbirinden koptu. Kişiyle toplumun arasındaki birbirine göç ediş mimarisi çöktü. Ahiretin bu dünyadaki izi olan hicret adamı özelliğini anlamaz olduk. Bu dünyaya yerleşmek istedik, o yüzden bir sürgüne mahkum edildik. Kendi kendimizden sürgün edildik. Çağdan sürüldük. Kendi ülkemizde sürgünüz şimdi.

Sezai Karakoç

Kıyamet Aşısı, Diriliş Yayınları

İsm-i Nebi - Hattat: Ali Toy

Hız. Peygamber'in Latifeleri

Hız. Peygamber'in hayatını hep büyük olaylar ve önemli dinî meseleler etrafında okuyageldik.

"Siyer" denildiği zaman ciddiyet sınırlarının olabildiğince yükseldiği, gündelik hayatın ve "küçük" hadiselerin göz ardı edildiği bir anlatı canlandı(rıldı) zihnimizde. Oysa "Siyer"de gündelik hayatın küçük hikâyelerine de yer vardı.

Hız. Peygamber'in Yaşlı Kadına Latifesi

Hız. Hasan (ra) anlatıyor:

"Ensar'dan yaşlı bir kadın Hız. Peygamber'e geldi ve "Ya Rasûlullah, Allah'ın beni cennete sokması için dua et" dedi. O ise "Bilmiyor musun? İhtiyarlar cennete giremez" diye karşılık verince yaşlı kadın üzüntüsünden ağlamaklı bir hale geldi. Hız. Peygamber gülerek **Biz onları (=kadınları) eşlerine düşkün, hepsi bir yaşta ve bâkireler olarak yeniden yaratırız** âyetini okumadın mı" diyerek ihtiyar kadınların genç kız halinde cennete gireceğini son derece latif bir şekilde açıkladı ve yaşlı kadının gönlünü aldı."

Hız. Peygamber ve Hız. Aişe (r.anha)'nin Yarışması

Hız. Aişe (r.anha) anlatıyor:

"Bir defasında, Rasûlullah ile beraber bir yolculuğa çıkmıştım. O zaman zayıftım. Rasûlullah yanındakilere "Siz önden gidin" buyurdu. Onlar epeyce arayı açınca bana "Haydi gel, seninle yarışalım" dedi. Rasûlullah ile yarıştık. Ben O'nu geçtim. Ben şişmanlayınca kadar sesini çıkarmadı. Bu arada ben de bu hadiseyi unutmuştuım. Yine Rasûlullah ile birlikte bir yolculuğa çıktığımızda yanındakilere "Siz önden gidin" buyurdu. Onlar ilerleyince de bana "Haydi gel yarışalım" dedi. Bu seferki yarışta O beni geçti ve "Ödeştiğ" diyerek gülmeye başladı."

Bedevinin Şehirdeki Temsilcileri

Enes b. Malik (ra) aktarıyor:

“Zahir adında bir bedevi, çölden Rasûlullah’a hediyeler getirmişti. Döneceği sırada Rasûlullah da ona hediyeler verir ve ‘Zahir, bizim çölde yaşayanımızı temsil eder; biz de onun şehirde yaşayanını temsil ederiz’ buyurur. Rasûlullah Zahir’i çok severdi. Zahir bir gün alışveriş yaparken Rasûlullah onun arkasına dolanır ve kendisini göstermeden ‘Ben kimim’ diye sorar. O da Rasûlullah’ı tanır. Rasûlullah da ‘Bu köleyi kim satın alacak’ diye sorar. Adam, ‘Ya Rasûlullah, beni değersiz buluyorsun’ deyince Rasûlullah, ‘Allah’ın kulu, kölesi değil misin? O halde O’nun katında değerinin yüksektir’ buyurur.”

Hz. Peygamber ve Nuayman (ra)

En şakacı sahabelerden olan ve Hz. Peygamber’i çok seven Nuayman, Medine’ye iyi bir şey geldi mi hemen alır ve onu Rasûlullah’a hediye ederdi. Yine bir gün çarşıya nefis bir bal geldiğini görür. Alır, Hz. Peygamber’e hediye eder. Ancak balın parasını vermemiştir. Satıcıyı Hz. Peygamber’e getirir ve “Parasını O’ndan alırsın” der. Hz. Peygamber, ‘Hani hediye etmiştin’ deyince Nuayman ‘Ya Rasûlullah! Bu güzel balı Senin yemeni çok istedim, param olmadığı için böyle yaptım’ der. Hz. Peygamber de gülerek satıcının parasını öder.

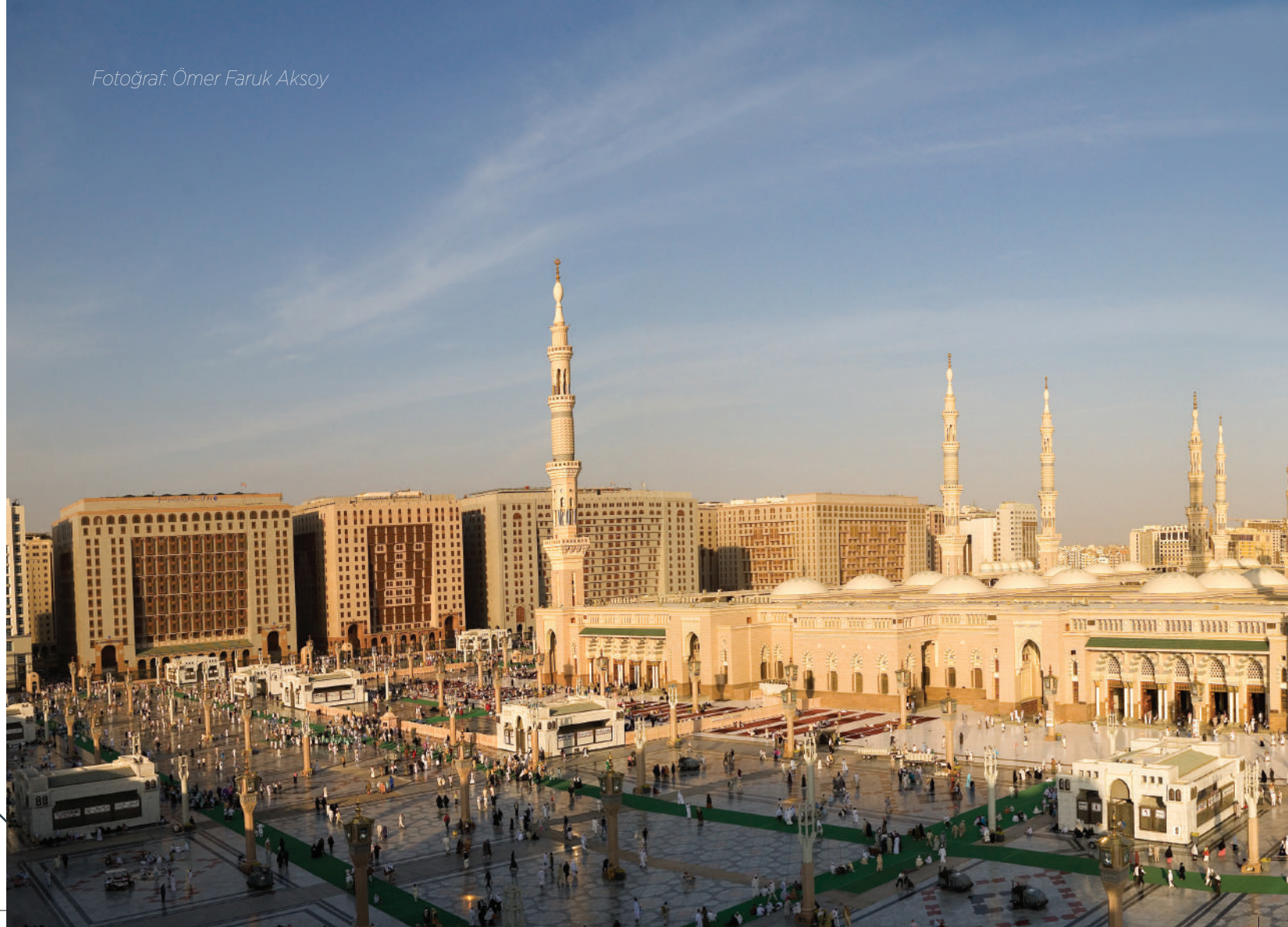
Allah'ın
rızası
anne ve
babanın
rızasındadır,
Allah'ın
öfkesi de
anne ve
babanın
öfkesindedir.

(Tirmizî, Birr, 3)

5

Hz. Muhammed (sav)
ve Toplumsal Barış

Fotoğraf: Ömer Faruk Aksoy

Hz. Muhammed (sav)'in Toplumsal Barışa Yönelik Çalışmaları

Mescid-i Nebevi'nin İnşası

Hicret'ten sonra Hz. Peygamber'in Müslümanlar arasında gönül birliğini ve sosyal dayanışmayı sağlamaya yönelik faaliyetlerinden ilki, Müslüman toplumun merkezi olacak bir cami inşa etmek olmuştur.

Mescid-i Nebevi (Peygamber Mescidi) hem bir ibadet mekânı hem de Rasûlullah (sav)'in bütün faaliyetlerinin merkezidir. Burada siyasi ve askerî meseleler konuşulur, yaralılar tedavi edilir, ganimetler saklanır, kabile heyetleri ve elçiler kabul edilir

ağırlanır, adli davalar görülür, hatta zaman zaman gösteri ve merasimler bile yapılırdı.

Mescid-i Nebevi'nin arka kısmında suffe adı verilen, üzeri hurma dallarıyla örtülü bir gölgelik yapılmıştı. Burada barınan kimsesiz Müslümanlar ile ilim tahsil eden sahabeler ashâb-ı suffe (suffe sakinleri) olarak anılmıştır.

Mescid-i Nebevi'nin, Müslümanların eğitilmesinde, yeni inen ayetlerin duyurulup hayata geçirilmesinde, Müslümanların cemaatleşmesinde ve kaynaşmasındaki etkisi büyüktür.

Muhacir-Ensar Kardeşliği

Hz. Peygamber, Hicret'ten kısa süre sonra Mekkeli Müslümanlardan her birini Medineli bir Müslümanla kardeş ilan etti.

Medineli Müslümanlar Akabe Biatlarında Rasûl-i Ekrem'e verdikleri sözü tuttular. Muhacirleri öz kardeşleri gibi kabul edip onlarla evlerini, mallarını, ellerindeki her imkânı fedakârca paylaştılar. İslâm toplumu bu kardeşlikle bütünleşti. Kur'ân-ı Kerîm de ensarla muhacirin arasındaki bu dayanışmadan övgüyle söz etti.

“İman edip hicret edenler ve Allah yolunda mallarıyla canlarıyla cihad edenler ile bunları barındırıp yardım elini uzatanlar; işte onlar birbirlerinin gerçek dostlarıdır.”

(Enfâl 8/72)

Medine Sözleşmesi

Hicret'ten önce Yesrib'de iki Arap kabilesi (Evs, Hazrec) ve üç Yahudi kabilesi (Benî Kaynuka, Benî Nadîr, Benî Kurayza) yaşıyordu.

Hicret'ten sonra Rasûl-i Ekrem, kardeşlik tesisi ile Müslümanlar arasında birlik ve dayanışmayı sağlamıştı. Ancak şehrin diğer sakinleri ile de

Muhacir; dinleri uğruna bütün mal varlıklarını Mekke'de bırakıp hicret eden Müslümanlardır. Ensar; Hz. Peygamber'e ve muhacirlere kucak açıp hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan Medineli Müslümanlardır.

barış ve güven içinde bir yaşam tesis edilmeliydi. Rasûlullah (sav), Yahudileri ve henüz Müslüman olmamış Arapları bu maksatla topladı ve hepsini bir şehir devleti şeklinde teşkilatlanmaya ikna etti. Kararlaştırılan hususlar yazılı bir metin haline getirildi.

Bu antlaşmada şehrin iç huzurunun sağlanması, dıştan gelebilecek tehlikelerin birlikte önlenmesi, din ve vicdan hürriyeti, şehir halkı arasındaki hukuki anlaşmazlıkların çözülmesinin yolları ve bazı ekonomik yükümlülüklerin tespiti gibi hususlar yer alıyordu.

Bu sözleşmeyle (Medine Vesikası) Medine'deki müşrik Araplar ve Yahudiler, Müslümanları dinî, siyasi ve sosyal açıdan tanıdılar. Mekkelilerle ittifaklarını bozup Müslümanlarla işbirliği içine girdiler. Hz. Peygamber Medine'de dinî olduğu kadar siyasi bir topluluk da meydana getirmeyi hedeflemiştir. Bu sözleşmeyle Rasûlullah (sav)'ın diplomasi kabiliyeti de ortaya çıkmıştır.

BÖLÜM ÖZETİ

Akabe biatları sonrasında Medine’de Müslüman olanların sayısı artmış, Mekkeli müminlerin de hicret etmesiyle Medine, Müslüman toplumun yurdu haline gelmişti. Hz. Peygamber Medine’de ilk olarak bir mescit inşa edilmesine karar verdi. Mescid-i Nebevi adını alan bu mescit sadece bir ibadethane değil, pek çok sosyal fonksiyon da üstlenen bir merkezdi.

Hicret’ten sonra tanışan Mekkeli ve Medineli Müslümanların kaynaşmaları, birlikte huzur içinde yaşamaları ve işbirliği yapmaları için Rasûlullah, ensar ile muhacirden her birini kardeş ilan etti. İslâm toplumu bu sayede kenetlendi. Sıra Medine’nin diğer sakinleri olan Yahudi kabileleri ve Müslüman olmayan Araplarla bütünleşmeye gelmişti. Medine toplumunun tüm unsurlarıyla hem birbirleriyle hem de dış güçlere karşı uyum içinde olmalarını sağlayacak idari ve hukuki sorumluluklarını içeren bir sözleşme hazırlandı. “Medine Sözleşmesi” adını alan bu antlaşma ile şehir-devlet yapısı sağlanmış oldu.

Peygamberimiz’in mescidinin nasıl bir işlevi vardı? Bugünkü camilerimizin durumuyla karşılaştırmamız. Günümüzde camilerimizi nasıl daha işlevsel hale getirebiliriz? Teklifleriniz nelerdir?

Farklı kültür, dil, anlayış ve tercihleriniz olsa da aynı inancı paylaştığımız için kendinizi kardeşiniz gibi hissettiğiniz biri var mı?

Medine Sözleşmesi’yle, Müslümanın Müslüman olmayanla ilişkisi adalet temelli olmuştur. Hz. Peygamber’in en büyük mucizesini olağanüstü hadiselerde değil, tam da Medine’deki bu diplomatik faaliyetlerde aramak gerek. Hz. Peygamber’in bu hareketlerine bakılarak O’nun sadece İslâm dinini tebliğ etmek amacıyla olmadığını, aynı zamanda dağınık halde bulunan kabile ve grupları bir araya getirerek yeni bir toplum anlayışı inşa etmek arzusunda olduğunu görürüz. Medine Sözleşmesi’yle birlik ve beraberlik düşüncesinin temelleri atılmış ve kabilecilik anlayışından hak ve eşitliğin hâkim olduğu bir hukuk devleti anlayışına geçilmiştir. O zamanki Arap toplumunun yapısına ve geleneklerine bakıldığında bu yenilikler, Rasûlullah (sav)’ın gösterdiği en büyük mucizelerdir.

insanlara
merhamet
göstermeyen
kimseye
Allah da
merhamet
etmez.

(Buhârî, Edeb, 18)

6

Hz. Muhammed (sav)'in
İslâm'ı Yayma Çabaları
ve Müşriklerle Mücadeleler

Mühr-ü Saadet | Hz. Peygamber'in Mührü
TSM Env. No: 21 | 167

*H.z. Peygamber'in Kıpt kavminin Reisi Mukavkıs'a gönderdiği Mektup
(T.S.M. Env. No: 21/174)*

İslâm'a Davet Mektupları

H.z. Muhammed (sav) İslâm'ı dünyanın dört bir yanına duyurmak ve daha çok insanı hak dine davet etmek amacıyla Mısır, Bizans, Habeşistan ve diğer önemli merkezlere, dönemin ileri gelen devlet başkanlarına, elçileri aracılığıyla mektuplar gönderdi. H.z. Peygamber, elçilerin, gidecekleri bölgeyi ve oranın insanlarını tanıyan, fizikî ve ahlakî güzelliklere sahip, hitabet ve temsil açısından yetenekli kişiler olmalarına özen gösterdi. Rasûlullah (sav) diplomatik geleneği dikkate alarak ilk defa **"Muhammed Rasûlullah"** (Allah'ın elçisi Muhammed) yazılı bir mühür yaptırmış ve mektuplar bununla mühürlenmişti.

H.z. Peygamber'in İslâmiyet'i tebliğ amacıyla yazdırdığı bu mektuplarda muhataplar tek ilah olan Allah'a ve Muhammed (sav)'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna inanmaya davet edilmiştir.

H.z. Peygamber'in, el-Ahsa Valisi el Münzir b. Sava'ya Gönderdiği Mektup

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Allah Rasûlü Muhammed'den Haris b. İbni Ebi Şemir'e.

Selam; hidayete tâbi olan, O'na inanan ve tasdik edenlerin üzerine olsun. Muhakkak ki ben seni kendisine hiçbir şerik (ortak) bulunmayan ve tek olan Allah'a iman etmeye çağırıyorum. Mülkün senin için baki olsun.

Müşriklerle Mücadeleler

Hicret ile Rasûlullah (sav) peygamberlik görevini daha iyi şartlarda yerine getirme imkânı bulmuş ve İslâm'ın yayılması hız kazanmıştı. Ancak Mekke müşrikleri İslâmiyet'in yayılmasına engel olmak istiyorlardı. Bu amaçlarını gerçekleştirmek için Müslümanlara karşı güç kullanma yoluna başvurdular.

Bedir (624)

Müslümanların müşriklerle bu ilk karşılaşmalarının sebebi; Mekkelilerin, hicret eden Müslümanların mallarına el koymasındır. Durumu haber alan Müslümanlar, Mekke'den Ebû Süfyan yönetiminde yola çıkan ticaret kervanı üzerine harekete geçince Ebû Cehil de Mekke'de bir ordu toplamış ve iki taraf Bedir'de karşılaşmıştır. Mücadelenin sonunda Müslümanlar galip gelmiştir.

Hz. Peygamber, alınan esirlere karşı iyi davranılmasını emretti. Esirlerden bir kısmı fidye karşılığında serbest bırakıldı. Bazı esirler karşılıksız olarak, okuma yazma bilenler ise on Müslümana okuma yazma öğretilmeleri şartıyla serbest bırakıldı.

Bedir zaferi, İslâm cemaatine Arap yarımadasında büyük bir itibar kazandırmış ve Hz. Peygamber'e İslâmiyet'i tebliğ için daha geniş imkânlar sağlamıştır.

Uhud (625)

Müşrikler, Bedir'den 1 yıl sonra Müslümanlardan intikam almak için çevre kabilelerden de yardım alarak bir ordu topladılar ve Medine'ye yürüdüler. Hz. Peygamber de ashabıyla birlikte Uhud dağı eteklerine geldi; birliğini emniyete almak için hâkim bir tepeye elli okçu yerleştirdi ve onlara, kendisinden bir emir gelmedikçe yerlerinden hiçbir şekilde ayrılmalarını bildirdi.

Mücadelenin başında Müslümanlar, müşrikleri püskürtüp geri çekilmeye mecbur bıraktılar.

Hz. Peygamber, hayatı boyunca barışı ön-celemiş, savaş yoluna hep en son çare olarak başvurmuştur. Hiçbir savaşın başlatıcısı olmamış, baskılara karşı İslâm'ı savunmuştur. Savaş meydanında bile karşısındakileri Allah yoluna davet eden Efendimiz, müşriklerin Hudeybiye Antlaşması'nı bozması üzerine harekete geçmiş ve fethe yönelmiştir.

“Andolsun siz son derece güçsüz iken Allah size Bedir'de yardım etmişti. O halde Allah'a karşı gelmekten sakının ki şükretmiş olasınız.”

(Âl-i İmrân, 3/123)

Düşmanın kaçmaya başladığını gören okçular yerlerinden ayrılınca müşriklerden bir kısmı okçuların boş bıraktığı tepeye çıkarak İslâm ordusuna karşı harekete geçtiler ve mücadelenin seyri bu kez müşrikler lehine değişti.

Hendek (627)

Hendek, Müslümanların Kureys, diğer Arap kabileleri ve onlarla ittifak eden Yahudilerden oluşan orduya karşı savunma yaptığı bir mücadeledir.

İttifaktan haberdar olan Rasûlullah (sav) nasıl bir savunma tarzı benimseyeceği konusunda, peygamber olmasına rağmen tek başına karar almayıp ashabıyla fikir alışverişi yaptı. Selman-ı Farisi'nin tavsiyesiyle Medine'nin kuzey tarafına hendek kazılmasına karar verdi. Müşriklerin sayıca üstünlüğünü göz önünde bulunduran Hz. Peygamber, kan dökülmesini istemediği için bir meydan savaşını doğru bulmamış, savunma yapmayı tercih etmişti. Müşriklerin Medine önünde bekleyişi yirmi gün kadar sürdü ancak uzun süreli bir bekleyişe hazır olmadıklarından geri çekilmek zorunda kaldılar. Bu savaşla müşriklerin İslâm'a karşı giriştikleri son hareket de başarısızlıkla sonuçlanmış oldu.

Hudeybiye Antlaşması (628)

Hz. Peygamber ve muhacirler beş yıl önce terk etmek zorunda kaldıkları Mekke'yi özlüyorlardı. Nihayet Rasûl-i Ekrem (sav) rüyasında Kâbe'yi tavaf ettiğini görünce Mekke'ye gitmeye ve umre ziyareti yapmaya karar verdi ve bin beş yüz sahabe ile birlikte Medine'den Mekke'ye doğru yola çıktı. Müslümanlar umreye niyet edip ihramlarını giymiş, yola silahsız olarak çıkmışlardı.

Hz. Peygamber ve beraberindekiler Mekke yakınlarında Hudeybiye'de konakladı. Amaçlarının sadece umre yapmak olduğunu belirtmek üzere Hz. Osman Kureys'e elçi gönderildi. Kureysliler, bu umreye izin vermeyeceklerini söyleyip Hz. Osman'ı alıkoydular.

Hz. Peygamber, Hz. Osman müşriklerin elindeyken geri dönmemekte kararlıydı. Ashabı da aynı kararlılıkla Hz. Muhammed (sav)'in arkasında durunca müşrikler önce Hz. Osman (ra)'ı serbest bıraktılar, sonra da barış yapmak üzere bir heyet gönderdiler. Yapılan müzakerelerden sonra barış antlaşması imzalandı.

Kureys'in birçok isteğinin kabul edildiği antlaşmaya göre; Müslümanlar o yıl Mekke'ye girmeden dönecekler, umre için ertesi yıl gelecek ve şehirde üç gün kalabileceklerdi. Mekkeli biri Medine'ye kaçarsa iade edilecek, Medine'den Mekke'ye kaçarlarsa iade edilmeyecekti. Barış on yıl sürecek, her iki taraf da hâkimiyeti altındaki toprakları ticaret kervanlarının geçişi ve hac ile umre için güvenli tutacaktı.

Hudeybiye Antlaşması Hz. Peygamber'in Kur'ân ile de teyid edilen en büyük siyasi zaferidir.

Bu antlaşmayla Kureys'in Müslümanlara karşı hareketleri sona ermiş, Hendek'te Medine'yi kuşatan ortaklık parçalanmıştır. O güne kadar Müslümanları hukuki olarak tanımayan Kureysli müşrikler, Müslümanları kendileriyle denk bir taraf olarak kabul etmişlerdir.

İslâmiyet bu tarihten sonra Arap yarımadasında hızla yayılmıştır. Öyle ki Hudeybiye Antlaşması'ndan Mekke'nin fethine kadar geçen iki yıl içinde Müslüman olanların sayısı, önceki on sekiz yıl içindeki sayıyı aşmıştır.

Hayber'in Fethi (628)

Medine'de yaşayan Yahudiler İslâm davetini hiçbir zaman olumlu karşılamadılar. Müslümanların giderek güçlenmesi üzerine gizli ve açık çeşitli yollarla Hz. Peygamber'in davetini engellemeye çalıştılar. Çoğu zaman münafıklarla birlikte hareket ettiler. Düşmanlıkları ve ihanetleri artınca Hz. Peygamber onları Medine'den çıkardı. Onlar da Medine-Suriye yolu üzerinde önemli bir ticaret merkezi olan Hayber'e yerleştiler. Şehri kendilerine üs edinen Yahudiler, bu defa da müşriklerle işbirliği yapıp Müslümanlar için tehlikeli olmaya başladılar. (Hendek savaşı onların bu faaliyetleri sonucu gerçekleşmişti.) Peygamberimiz Mekkelilerle Hudeybiye Antlaşması'nı yaparak Yahudilerin planlarını bozdu. Bu antlaşmada Kureyş'in şartlarını kabul ederek karşılığında Yahudilerle Müslümanlar arasında meydana gelebilecek bir savaşta tarafsız kalmalarını sağladı. Kısa bir süre sonra da Hayber Yahudilerinin üzerine yürüdü. Kalabalık bir orduya sahip olan Yahudilerin sağlam kaleleri ve güçlü teçhizatları vardı. Yaklaşık 20 gün süren zorlu bir kuşatmanın ardından Hayber kaleleri birer birer fethedildi. Yahudilerin Arap yarımadasındaki gücü tamamen kırılmış oldu. Bu savaşta Peygamberimiz'in sancaktarı olan Hz. Ali olağanüstü kahramanlık sergilemiş, kalenin ağır demir kapısını sökerek kalkan olarak kullanmış ve bu seferin zaferle sonuçlanmasına büyük katkı sağlamıştır.

Hayber Kalesi

Savaşmadan Fethedilen Şehir: Mekke

Hudeybiye Antlaşması'nda karara bağlanan barış, iki yıl geçmeden müşrikler tarafından bozuldu. Bu sebeple Mekke üzerine harekete karar veren Hz. Peygamber, savaşa gerek kalmaması ve müşrikleri hazırlıksız yakalamak için gideceği yeri gizli tutarak şehirden ayrıldı. Yol boyunca katılan Müslüman kabilelerle birlikte on bin kişilik bir topluluk oluştu. Müslümanların Mekke kapısına dayandığını öğrenip paniğe kapılan Kureyşliler Ebû Süfyan başkanlığında bir heyeti Rasûlullah (sav)'a gönderdiler. Böyle bir toplulukla karşı karşıya gelmeyi göze alamayan Ebû Süfyan ve heyet üyeleri Rasûlullah (sav)'ın daveti üzerine İslâm'ı kabul etmiş olarak Mekke'ye döndüler.

Dört koldan aynı anda Mekke'ye girilmesini planlayan Rasûl-i Ekrem (sav) kumandanlarına mecbur kalmadıkça savaşmamalarını, kaçanları takip etmemelerini söyledi; silahlarını bırakanların, Mescid-i Haram'a ve Ebû Süfyan'ın evine sığınanların emniyette olduğunu duyurdu.

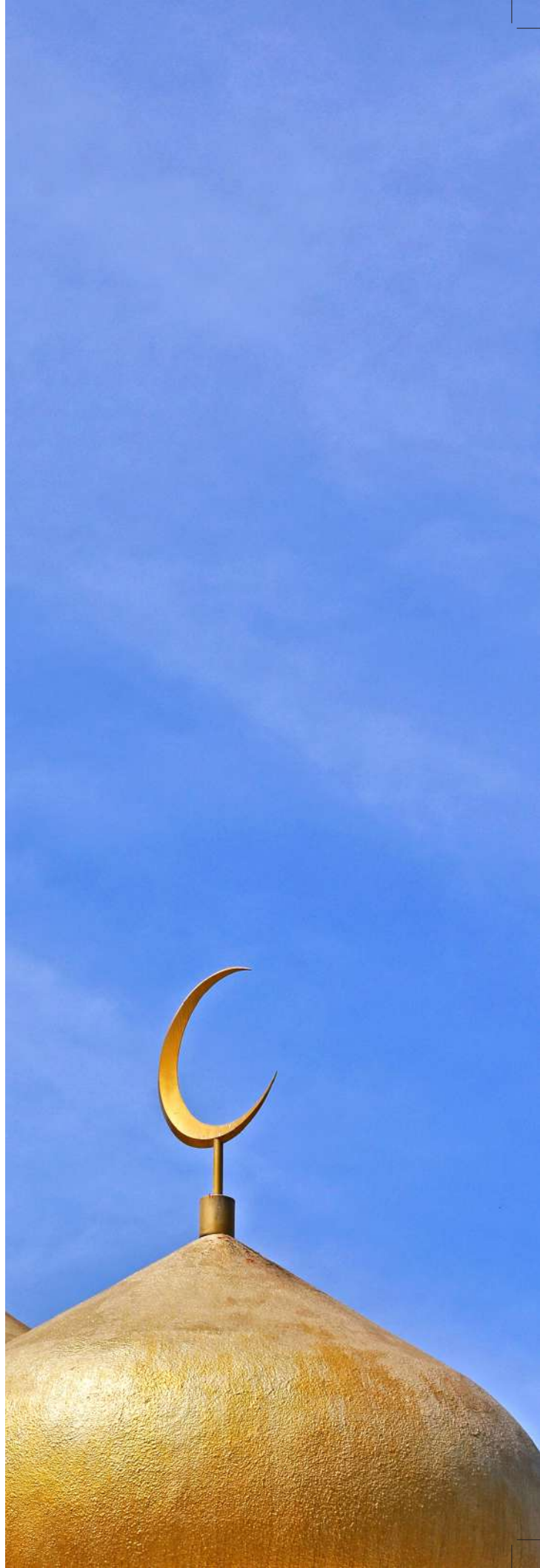
Hz. Peygamber, ashabıyla birlikte Allah'a hamd ve şükürler ederek Mekke'ye girdi, Mescid-i Haram'a gitti, Hacerü'l Esved'i selamlayıp öptü ve Kâbe'yi tavaf etti. Tevhid inancının sembolü olan Kâbe'nin içindeki ve çevresindeki putları ve diğer şirk işaretlerini temizlettikten sonra Kâbe'nin içinde iki rekât namaz kıldı. Bilâl-i Habeşî'den Kâbe'nin damına çıkıp ezan okumasını istedi. Kureyşliler, kadınlı erkekli topluluklar halinde Rasûl-i Ekrem'in huzuruna gelerek Müslüman oldular. Mekke savaşmadan fethe edildi.

Mekke'nin fethiyle birlikte Kureyş müşriklerinin Hz. Peygamber ve Müslümanlara karşı olan düşmanlığı sona ermiş, Hicaz bölgesinde İslâm'ın yayılışı önündeki engeller kalkmıştır.

Heyetler Yılı (630)

Mekke'nin fethinden sonra Arap yarımadasının başka yerleri de İslâm Devleti'nin hâkimiyetine girmişti. Hicret'in 9. ve 10. yılında Arap yarımadasının çeşitli bölgelerinde oturan kabileler Medine'ye heyetler göndermeye başladılar. Hz. Peygamber tarafından kabul edilen heyetler çoğunlukla kabilelerinin Müslüman olduğunu bildiriyor, İslâm'ın hükümlerini öğreniyor veya hak dini öğretecek kimseler talep ediyorlardı.

Hz. Peygamber, gelen heyet üyeleriyle yakından ilgilenmiş, onlara hediyeler vermiştir. Heyetlerle yapılan görüşmeler İslâm'ın yayılması ve yerleşmesi açısından büyük önem taşımıştır. Bu şekilde Yemen, Umman, doğu ve orta Arabistan İslâm topraklarına katılmıştır.

BÖLÜM ÖZETİ

Hicret'ten kısa süre sonra Mekke müşrikleri Müslümanlara karşı tehditkâr bir tutum içine girdiler. Bunun üzerine Müslümanlara canlarını ve mallarını korumak için mücadele izni verildi.

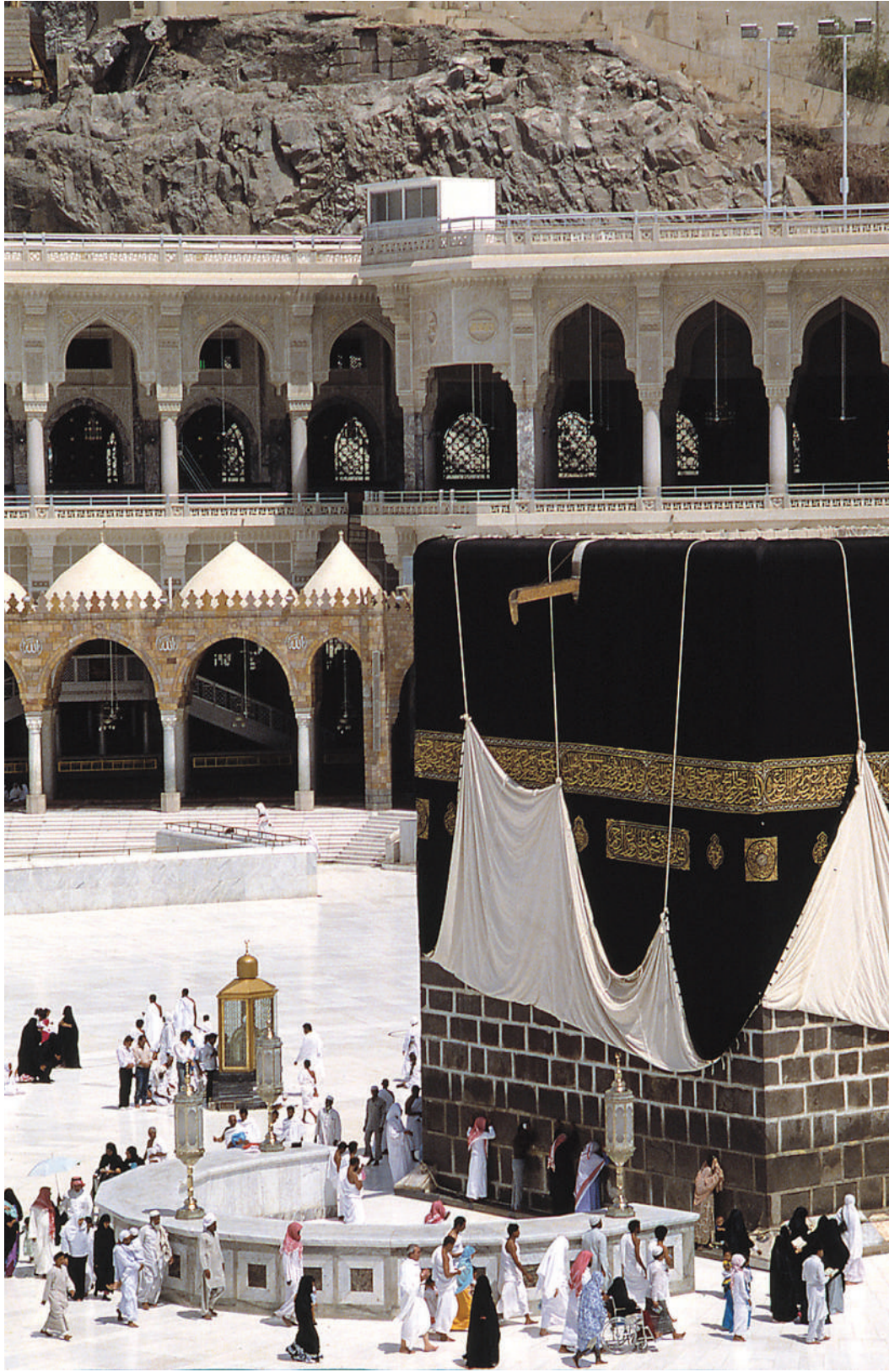
Müşrikler ile Müslümanlar arasındaki ilk mücadele olan Bedir, Müslümanların kesin galibiyetiyle sonuçlandı. (624) Bedir mağlubiyetini hazmedemeyen müşrikler bir yıl sonra yeni bir ordu düzenlediler. Medine yakınındaki Uhud'da, Müslümanlar yeniden galip gelecekken durum bir anda tersine döndü. Müslüman okçuların yaptıkları bir hata ve Kureyş süvari birliği komutanı Halid b. Velid'in manevrası, mücadelenin seyrinin değişmesine sebep oldu. (625)

Müslümanların müşriklerle karşı karşıya geldikleri üçüncü mücadele Hendek'tir. Müslüman toplumun kendisine düşmanlık eden bütün gruplara karşı verdiği bu mücadelede Rasûlullah (sav) şehri, çevresine kazdırdığı hendeklerle savunmuştur. Bu savunmayı delemeyen müşrikler, Mekke'ye geri dönmüştür. (627)

628 senesinde Kureyş müşrikleriyle Hudeybiye Antlaşması yapılmıştır. Müslümanların siyasi zaferi sayılan bu antlaşma sonrasında İslâm toplumunun karşısında yer alan güç birliği kırılmış, yarımada Müslümanların sayısı hızla artmıştır.

İki yıl sonra Mekke, İslâm ordusu tarafından savaşmaksızın fethedilmiş ve yeniden tevhid inancının merkezi olmuştur. (630)

Peygamber Efendimiz (sav) fethetmek üzere savaşmadan Mekke'ye girdiğinde inanmayanların da can ve mallarının emniyetinde olduğunu söylemişti. Bu çağlarüstü hoşgörünün henüz Müslüman olmayanlar üzerinde nasıl bir etki bırakmış olabileceğini tartışınız.

Kâbe - Fotoğraf: Ömer Faruk Aksoy

Hız. Peygamber'in Çocuklarla Hatıraları

Hız. Peygamber, Kuşu Ölen Zeyd (ra)'e Taziyeye Gidiyor

Zeyd 3 ya da 5 yaşlarında idi. Zeyd'in çok bağılandığı, çok sevdiği, adını Umeyr koyduğu küçük bir kuşu vardı. Hız. Peygamber Zeyd'i her gördüğünde "Umeyr'in babası" anlamında "Ebû Umeyr" diye hitap ederdi ona. Bir gün Zeyd'in kuşu öldü. Onun ölümü Zeyd'i çok üzdü. Kuşun öldüğü günlerde Hız. Peygamber, Zeyd'in evine gitti. Çocuğun kederli hali, Hız. Peygamber'in merhametli kalbini etkiledi. Onu neşelendirmek istedi. Çocuğun saçlarını okşayarak yanağını öptü. Gülümseyerek:

–"Ya Ebû Umeyr! Nüğayr (serçe kuşuna benzeyen bir kuş veya bülbül) ne oldu?" dedi.
"Hayvanı ne yaptın?.."

Hız. Peygamber'in kalbe huzur veren ilgisiyle ferahlayan Zeyd, bu söze çok güldü.

Hız. Hasan (ra) ve Hüseyin (ra)'in Deve İsteği

Torunları Hız. Hasan ve Hüseyin bir develerinin olmasını istiyorlardı. Bu dileklerine ulaşmanın yolunu, dedelerinden istemekte buldular. Hız. Peygamber maddi olarak o an çocuklara deve alacak durumda değildi. Torunlarını üzmeden onlara istedikleri deveyi unutturacak bir çözüm buldu. Küçük torunlarının önüne çökerek onlara seslendi:

–"Haydi binin. Bundan daha iyi deve mi olur?"

Çocuklar büyük bir sevinçle dedelerinin sırtına bindiler. Artık deveyi unutmuşlardı...

Enes (ra)

Hız. Peygamber, yanında yetişen Enes'e çok iyi davranıyordu. Bu durum Enes'i çok sevindiriyor, her geçen gün O'nu biraz daha fazla seviyordu. Enes Hz. Peygamber'in kendisine nasıl davrandığını şöyle anlatmaktadır:

"Allah Rasûlü'ne 9-10 yıl hizmet ettim. Bir kere bana 'Öf!' demedi. Yaptığım bir iş hakkında hiçbir zaman 'Niçin böyle yaptın?', yapmadığım iş hakkında ise 'Şöyle yapsaydın ya!' ya da 'Beceremedin, ne kötü yaptın!' dediğini duymadım. On yıl boyunca bir kere zorlanacağım bir iş vermedi. Bir işi beceremeyip zayı ettiğimde bana kızmadı, beni kınamadı. Hatta ailesinden biri bir konuda beni kınamak istediğinde onları engelleyerek: 'Onu bırakın! Eğer öyle yapması takdir edilseydi mutlaka yapardı.' buyurdu."

Numan bin Beşir (ra)'in Tâif Üzümüyle İmtihanı!

Numan bin Beşir sokakta oynamaktaydı. Hz. Peygamber küçük Numan'ı yanına çağırdı. Hz. Peygamber'e o sıralarda Tâif üzümünden hediye gelmişti. Numan'a o üzümünden biraz uzatarak, "Bunu annene götür" dedi. Küçük Numan annesine götürmek için bir salkım üzümü aldı. Annesine ulaştığında ise küçük Numan'ın elinde üzüm kalmamıştı. Numan üzümü yol boyunca yiyip bitirmişti. Birkaç gün sonra Hz. Peygamber küçük Numan'a rastladı. Üzümleri sordu:

-“Salkımları ne yaptın? Annene ulaştırdın mı?”

-“Hayır” dedi Numan.

Hız. Peygamber küçük Numan'a yaptığı çocuksu davranışa uygun bir şekilde gülümseyerek takıldı. Ona: “Guder” dedi. Yani vefasız...

hayra
vesile
olan
hayrı
yapan
gibidir.

(Tirmizî, İlim, 14)

7

Veda Hutbesi'nden
Evrensel Mesajlar

Peygamber Efendimiz Hicret'in 10. yılında (M. 632) hacca gitmek için hazırlığa başladı ve bütün Müslümanların kendisine katılmasını istedi. Rasûl-i Ekrem bu ilk ve tek haccında Arafat vadisinde sayıları 120 bini aşan ashabına "Veda Hutbesi" diye anılan konuşmasını yaptı.

Genellikle insan hakları üzerinde duran Rasûlullah (sav) can, mal ve ırz güvenliğine vurgu yaparak kul hakkı konusunda dikkatli davranılmasını, zulümden ve haram lokmadan kaçınılmasını, emanete riayet edilmesini, eşler arasında karşılıklı hak, görev ve sorumlulukların gözetilmesini istedi.

Bütün Müslümanların kardeş olduğunu ifade ederek birlik ve beraberliğin önemine dikkat çekti.

Kur'ân ve Sünnet'in vazgeçilmez hidayet kaynağı olduğunu belirten Rasûl-i Ekrem (sav) namaz, oruç, zekât ve hac gibi dinî ibadetlerin yerine getirilmesi ve ahlak kurallarına uyulması konusunda hassasiyet gösterilmesini istedi.

Cahiliye dönemine ait bazı anlayış ve geleneklere de işaret ederek faizin ve kan davasının yasaklandığını bildirdi.

Kendisini dinleyen ashabına sık sık **"Tebliğ ettim mi?"** diye sorup söylediklerini tasdik ettiren Hz. Peygamber, **"Şâhid ol yâ Rab! Şâhid ol yâ Rab!"** diyerek konuşmasını tamamladı.

Rasûlullah (sav) muhacirler ve ensarla birlikte hac vazifesini yerine getirmiş ve aynı zamanda bu ibadetin nasıl yapılacağını Müslümanlara öğretmiş olarak Medine'ye döndü.

Rasûlullah (sav) Arafat'ta iken ilahî tebliğ görevinin tamamlandığını belirten şu ayet indi: **"Bugün dininizi kemale erdirip nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm'ı seçtim."**

(Mâide, 5/3)

Hz. Peygamber'in Arafat'ta, "Bu yıldan sonra sizinle burada belki de bir daha buluşamayacağım." buyurması ve bir süre sonra da vefat etmesi dolayısıyla onun bu haccına "Veda Hacı", burada okuduğu hutbeye de "Veda Hutbesi" denilmiştir.

Arafat'tan görünüm - Fotoğraf: Ömer Faruk Aksoy (Hz. Peygamber Veda Hutbesi'ni burada okumustu.)

“Ey insanlar! İyî dinleyin! Bütün peygamberlerin daveti geçmişte kalmış, görevleri sona ermiştir. Yalnızca benim davetim ve görevim devam etmektedir. Ben insanların ihtiyacı sebebiyle Rabbimin katında davetimi, görevimi kıyamet gününe kadar muhafaza ettim. Ben önceki ümmetlere karşı sizin çokluğunuzla övüneceğim. Beni mahcup etmeyin, yüzümü kara çıkarmayın.”

Veda Hutbesi,
tüm insanları kapsayan bir evrensel
beyanname'dir. Hz. Peygamber konuşmasına
"Ey insanlar" hitabıyla başlamıştır.

"Allah katında en
üstün kişi, O'na en güzel kulluk
eden kişidir."

İnsanlar eşittir.
Dil, renk ve ırk ayrımı
kabul edilemez.

Emanet alınan şey,
sahibine aynı şekilde iade
edilmelidir.

"Kadınların kocaları
üzerinde, erkeklerin de kadınları
üzerinde hakları vardır."

Kan davaları kaldırılmış, kişi
dokunulmazlığı, toplum güvenliği
sağlanmış, anarşi önlenmiştir.

Zulmetmemek ve zulme
uğramamak için faizin her türü
yasaklanmıştır.

"Müminler kardeşlerdir."

İnsan
hayatının, malının,
şerefının, dokunulmazlığı
vardır.

Kadınlar, erkeklere
Allah'ın bir emanetidir.
Onlara güzel muamele
edilmelidir.

Hz. Peygamber (sav), 14 asır
önce İnsan Hakları konusun-
da büyük bir reform yapmış
ve bunu Veda Hutbesi'ndeki
bildirisi ile tescillemiştir.
İslâm'ın öngördüğü bu değer-
lere çağdaş dünyamız, 1948
yılında ilân ettiği İnsan Hak-
ları Beyanname'si ile ulaşma-
ya çalışmıştır.

Naat

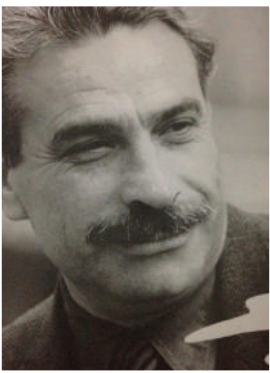
(...)

Kimseden bir işaret gelmeyecek
Bir melek kimsenin alnını sıvazlamazsa
Söylemez size kimse dünyadaki ömrü boyunca
Hiçbir insana yan bakışı olmayan kimdi
Kimdi yan gözle bakmadı kır çiçeklerine bile
Öğretmek için cephe nedir
Kıyam etti
Torunu kucağında
Dönünce bütün gövdesiyle döndü
Bir bu anlaşılırdı son yüzyılda
Bir bilinebilseydi
Nedir veçhe..

Dinleyin ey vakti duymak doruğuna varanlar
Sıyrın kahkaha sırçasını cildinizden
Omzunuzdan vaveyla heybesini atın
Boşa çıksın reislerin, kâhinlerin, şairlerin kuvveti
Güler yüzlü olmak neydi onu hatırlayın
Neydi söğüt gölgesinde gülümsemek
Ağız dolusu gülmeden taşlıkta...

İsmet Özel

Bir Yusuf Masalı, Şule Yayınları

Efendim

I

Boynuma bir ip at
Kölen diye yollarda gezdir beni

II

Gözlerini süzüyorsun
Bir balık gibi akıyorsun kaldırımlarda

Bir daha yüreğini kaparsan bana
'Bu yaprağı paramparça yaparım'

Çiçekleri sarı yapraklar ve bir ocak ayı
Ağız ağıza sin ve cim harfleri

Ateş kararıyor, bu içimin alevleri
Acı çekiyorum elimden alınmışsın gibi

Bir mektup hakiyemiz olacak
Baştan başa notalar bülbül ağızları

Dik kafalı bir baş görüyorlar
Başını eğmiş dalların yaprağında

Zayıf bir çocuk yüzü, gülümsüyor
Dikkatle bak, korku dolu bakışları

O boğulurken gülücükler
Saçılıyor

Ölüm bir kuş kaldırıyor mezarlıktan
Ak kanatları, hayat yok oluyor
Çıkıp geliyorsun
Kor gibisin, bir kar gibisin

Soruyorsun: Zarifoğlu bana dargın mısın
Yoksa uyardılar mı seni sevdamızdan

'Yaşamak' bir perde gibi kalkıyor aramızdan
Zamansız mekansız bir tünel başındayız şimdi

O mavi gözleri görmüş olmalıyım
Bir ikindi vakti kaskatı ellerimin altında

Uçuşlu saçlar bukleler
Üstünde uyuyan eller

Sevgim uzanıyor
Soluk soluğa uyandırıyor menekşeleri

Görüyorum kıpırdanışlarını
Uykunda güç açan yanaklarını

Haydi uyan
Haydi canlan "hazan yaprağı"

Cahit Zarifoğlu

Şiirler, Beyan Yayınları

işçiye
ücretini
alnının teri
kurumadan
veriniz.

(İbn Mâce, Ruhûn, 4)

8

En Yüce Dosta:
Hz. Muhammed (sav)'in
Vefatı

En Yüce Dosta: Hz. Muhammed (sav)’ın Vefatı

“Muhammed sadece bir peygamberdir. O’ndan önce de nice peygamberler gelip geçmiştir. O ölür veya öldürülürse gerisin geriye mi döneceksiniz? Şunu da bilin ki geriye dönecek kimse Allah’a hiçbir şekilde zarar vermiş olmayacaktır. Allah takdirine rıza gösterenlerin mükâfatını verir.”

(Âl-i İmrân, 3/144)

Rasûl-i Ekrem (sav) Veda Hacci’ndan Medine’ye döndükten sonra rahatsızlandı. Şiddetli baş ağrısı vardı ve yüksek ateş nöbetleri geçiriyordu. Hastalığı esnasında yaptığı bir konuşmada “Allah, kulunu dünya ile kendisine kavuşmak arasında muhayyer kıldı ve kulu da ona kavuşmayı tercih etti.” şeklinde buyurdu. Söz konusu kulun Hz. Peygamber olduğunu anlayan Hz. Ebû Bekir ağlamaya başlayınca Hz. Peygamber onu sakinleştirdi ve kendisinden memnun olduğunu söyledi.

Son günlerini Hz. Âişe’nin yanında geçiren Hz. Peygamber, vefatına üç gün kala hastalığı ağırlaşınca, namazları Hz. Ebû Bekir’in kıldırmasını emretti. Kendisini iyi hissettiği bir sırada mescide gittiğinde; halka namaz kıldırılmakta olan Ebû Bekir geri çekilip imamlığı O’na bırakmak isteyince devam etmesini istedi ve yanında namaza durdu.

Vefat ettiği gün Hz. Peygamber’in hastalığı biraz hafiflese de sonra aniden ağırlaşmıştı. Hz. Âişe’nin aktardığına göre Rasûlullah (sav) vefat etmeden önce hafif bir sesle “Lâ ilâhe illallah, ruh teslimi ne zor şeymiş!” diyerek “Maa’r-refiki’l-a’lâ” (en yüce dosta) sözüyle ruhunu teslim etti.

Hz. Peygamber’in vefatı bütün Müslümanları derinden üzdü. Hz. Ömer, üzüntüsünden öyle sarılmıştı ki kılıcını çekerek Rasûlullah’ın ölmediğini iddia etmiş ve O’nun için “öldü” diyenlerin kellesini uçuracağını söylemişti. Buna karşılık Hz. Ebû Bekir soğukkanlı bir şekilde, halkı yatıştırarak şunları söyledi: “Ey insanlar! Muhammed’e tapan biri varsa bilsin ki Muhammed ölmüştür. Kim de Allah’a tapıyorsa bilsin ki O ölümsüzdür.”

Rasûlullah (sav)’ın cenazesi Hz. Ali tarafından yıkandı ve bulunduğu odada, vefat ettiği yerde kazılan mezara defnedildi. Sonraki yıllarda Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer de Hz. Peygamber’in yanına defnedildiler.

Sade bir hayat yaşayan, elde ettiği maddi imkânları Allah yolunda harcayan Rasûl-i Ekrem’den geriye son derece mütevazı bir miras kalmıştır. O, vefatından kısa bir süre önce elinde kalanları da fakirlere dağıtmıştır.

Hz. Peygamber’in manevi mirası ise bütün insanlık için son derece önemli ve değerli olan Kur’ân ve Sünnet’tir. O, Kur’ân ve Sünnet’i kendisinden sonra uyacağımız iki temel kaynak olarak bırakmıştır.

Hz. Peygamber’in kızı Fâtıma ve halası Safiyye’ye yaptığı şu vasiyet de dikkat çekicidir:

“Allah katında değer taşıyan güzel işler yapınız. Yoksa helal-haram konularında Allah’ın sorgusundan ben sizi kurtaramam.”

Hız. Peygamber'in Cenaze Namazı

Hız. Peygamber'in cenaze namazı cemaatle kılınmamıştır. Her Müslüman namazı ferdî olarak kılmıştır. Cemaatle kılınmamasının da birkaç sebebi vardır:

1. Hız. Peygamber vefat etmeden önce bir imam tayin etmemiştir.
2. İmamlık yönetimle yani doğrudan hilafetle ilişkilidir. Hız. Peygamber'in cenaze namazını halifenin kıldırması gerekebilir ve bu da sahabe arasında ihtilafa sebebiyet verebilirdi. Zira İslâm kültüründe cenaze namazını kıldırmaya en layık kişi ölenin yakın akrabalarıdır. Bu da hilafetle ilgili tartışmaları meydana çıkarabilirdi.

3. Hız. Peygamber'e duyulan saygı da cenaze namazının ferdî olarak kılınmasında etkili olmuştur. "Onun önünde kim namaz kıldırabilir ki?" düşüncesi, namazı ferdî kılmaya sebep olmuştur.
4. Rivayetlerde Hız. Peygamber'in kendi cenaze namazının ferdî kılınmasını vasiyet ettiği aktarılmaktadır.
5. Süheylî'ye göre Kur'ân'da geçen "**Şüphesiz Allah ve melekleri Peygamber'e salât ediyorlar. Ey iman edenler! Siz de ona salât edin, selam edin.**" (Ahzab 33/56) ayetindeki "**salât edin**" (**sallû aleyh**) ifadesinde, imam ile namaz kılmaktan bahsedilmemektedir. Bu yüzden cenaze namazı ferdî kılınmıştır.

Hız. Peygamber'in
Ayak Bastığı
Mekânlar

Hz. Peygamber'in kabrine ait örtü
(T.S.M. Env. No: 21/123)

Mescid-i Nebevi - Medine - Fotoğraf: Ömer Faruk Aksoy

9

Hız. Peygamber'in Ümmetine Mirası

Hiz. Peygamber'den Hayatımıza **Rehberlik** Edecek **40** Anahtar

1 *Kim kötü ve çirkin bir iş görürse onu eliyle düzeltsin, eğer buna gücü yetmiyorsa diliyle düzeltsin, buna da gücü yetmezse kötülüğe kalben karşı koysun. Bu da imanin en zayıf derecesidir.*
(Müslim, İmân, 78)

İslâm, güzel ahlaktır. **2**
(Kenzü'l-Ummâl, 3/17, 5225)

3 *Allah, sizden birinizin yaptığı işi, ameli, görevi sağlam ve iyi yapmasından hoşnut olur.*
(Taberânî, el-Mu'cemü'l-Evsat, 1/275)

*Allah'ın rızası, anne-babanın rızasındadır.
Allah'ın öfkesi de anne-babanın öfkesindedir.* **4**
(Tirmizî, Birr, 3)

5 *Bir hayra vesile olan, o hayrı yapan gibidir.*
(Tirmizî, İlim, 14)

*Mümin kardeşinle münakaşa etme,
onun hoşuna gitmeyecek şakalar yapma
ve ona, yerine getirmeyeceğin bir söz verme.* **6**
(Tirmizî, Birr, 58)

7 *İnsanlara teşekkür etmesini bilmeyen,
Allah'a da şükredemez.*
(Ebû Davud, Edeb, 11)

8 Nerede olursan ol, Allah'a karşı gelmekten sakın;
yaptığın kötülüğün arkasından bir iyilik yap ki bu onu yok etsin.
İnsanlara karşı güzel ahlakın gereğine göre davran.
(Tirmizî, Birr, 55.)

9 İşçiye ücretini, (alınının) teri kurumadan veriniz.
(İbn Mâce, Ruhûn, 4)

10 Gelip geçenleri rahatsız eden bir şeyi yoldan alıp
atman sadakadır.
(Buhârî, Sulh, 11)

11 Güçlü, güreşte gücünü gösteren değil,
öfke anında nefesine (kendine) hâkim olandır.
(Buhârî, Edeb, 76)

12 Müslüman; insanların, elinden ve dilinden
emin olduğu kimsedir.
(Tirmizî, İmân, 12)

13 Bizi aldatan bizden değildir.
(Müslim, İman, 164)

14 Bir Müslümanın diktiği ağaçtan veya ektiği ekinden insan, hayvan
ve kuşların yedikleri şeyler, o Müslüman için birer sadakadır.
(Buhârî, Edeb, 27)

15 Küçüklerimize merhamet etmeyen,
büyüklerimize saygı göstermeyen bizden değildir.
(Tirmizî, Birr, 15)

16 *Allah'a hamd ederek başlanmayan
her önemli iş bereketsiz olur.*
(Ebû Dâvûd, Edeb, 18)

*Ne dersiniz? Birinizin kapısının önünde bir nehir olsa da
o kimse her gün bu nehirde beş defa yıkansa, kirinden bir şey kalır mı?
Beş vakit namaz işte bunun gibidir.
Allah beş vakit namazla günahları silip yok eder.*
(Buhârî, Mevâkî, 6)

18 *Mü'minlerin iman bakımından en mükemmeli, huyu en iyi olanıdır.
Hayırlınız, ailesine karşı hayırlı olanlardır.*
(Tirmizî, Radâ, 11)

*Hiçbiriniz, kendisi için istediğini (mü'min) kardeşi için
istemedikçe (gerçek anlamda) iman etmiş olamaz.*
(Buhârî, İmân, 7)

20 *Gücünüzün yettiği ibadeti yapın. Zira siz usanmadıkça
Allah usanmaz.*
(Buhârî Teheccüd, 3/31)

*Her insan hata eder.
Hata edenlerin en hayırlıları tevbe edenlerdir.*
(Tirmizî, Kıyâme, 49)

22 *Hiçbir baba çocuğuna güzel terbiyeden daha üstün
bir hediye vermiş olamaz.*
(Tirmizî, Birr, 33)

*Davet yemeklerinin en kötüsü,
zenginlerin davet edilip fakirlerin çağırılmadığı davetlerdir.
Davete icabet etmeyen,
Allah'a ve Rasûlü'ne isyan etmiş olur.*
(Müslim, Nikâh, 3594)

Allah sizin ne dış görünüşünüze ne de mallarınıza bakar. Ama o sizin kalplerinize ve işlerinize bakar. 24
(Müslim, Birr, 33)

25 Kolaylaştırınız, zorlaştırmayınız; müjdeleyiniz, nefret ettirmeyiniz.
(Buhârî, İlm, 12)

Olgun mü'min, yerici, lânetçi, kötü iş ve kötü söz sahibi olamaz. 26
(Tirmizî, Birr, 48)

27 Nerede kolaylık varsa, orada güzellik vardır. Kolaylığın bulunmadığı her şey çirkindir.
(Müslim, Birr, 78)

Sadaka vermek malı eksiltmez. Kul, başkalarının hatalarını bağışladıkça Allah da onun şerefini artırır. Kim Allah için alçakgönüllü davranırsa Allah da onu yükseltir. 28
(Müslim, Birr, 69)

29 Bir kişinin yiyeceği iki kişiye, iki kişinin yiyeceği dört kişiye yeter.
(Müslim, Eşribe, 5491)

Rızkının çoğalıp ömrünün uzamasını isteyen kimse akrabasını kollayıp gözetmesin. 30
(Buhârî, Edeb, 12)

31 Hayat şartları kendinizden aşağı olanlara bakınız, sizden üstün olanlara bakmayınız. Bu hareket, elinizdeki Allah nimetini hor görmemeniz için en uygun olandır.
(Müslim, Zühd, 9)

Dul ve fakirlere yardım eden kimse, Allah yolunda cihad eden veya gündüzleri (nafile) oruç tutup, gecelerini (nafile) ibadetle geçiren kimse gibidir.

(Buhârî, Nafakat, 1)

32

33 Sizden biriniz dua ettiği zaman kesin bir ifade ile dilekte bulunsun. 'Allah'ım! Dilersen bana ver' demesin. Çünkü Allah'ı zorlayan hiçbir güç yoktur.

(Buhârî, Daavât, 21)

İnsan, dostunun yaşayış tarzından etkilenir. O halde her biriniz dost edineceği kişiye dikkat etsin!

(Ebû Dâvûd, Edeb, 16)

34

35 İnsanların Allah katında en makbulü ve O'na en yakın olanı, selamı önce verendir.

(Ebû Davud, Edeb, 133)

Kalbinde Kur'ân'dan bir miktar bulunmayan kimse, harap ev gibidir.

(Tirmizî, Fazâilü'l-Kur'ân, 18)

36

37 Birbirinize buğzetmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin; ey Allah'ın kulları, kardeş olun. Bir müslümana, üç günden fazla (din) kardeşi ile dargın durması helal olmaz.

(Buhârî, Edeb, 57-58)

Hiç kimseye kendi kazancından daha hayırlı bir rızık verilmemiştir.

(Buhârî, Büyu', 15)

38

39 Bir kimse istiğfârı dilinden düşürmezse Allah Teâlâ ona her darlıktan bir çıkış, her üzüntüden bir kurtuluş yolu gösterir ve ona beklemediği yerden rızık verir.

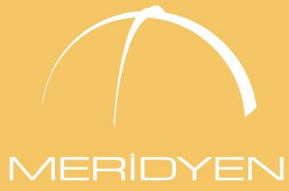
(Ebû Dâvûd, Vitir, 26)

40

*Bizden bir hadis işitip belledikten sonra
işittiği gibi başkasına ulaştıranın,
Allah yzünüzü ağartsın.*

(Dârimî, Mukaddime, 24)

www.sonpeygamber.info

